

หมายเหตุเดือนตุลา#๔

ฉบับ

เขียน
ประชาธิปไตย
สมบูรณ์

หมายเหตุเดือนตุลา#๔

เขียนประชาธิปไตยสมบูรณ์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒, ๓๖ ปี ๑๔ ตุลา

จำนวนพิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่ม

ISBN ๙๗๘ - ๙๗๔ - ๒๓๕ - ๓๐๐ - ๑

หนังสือชุด หมายเหตุเดือนตุลา

บรรณาธิการ สมิทร์ ถนอมศาสนะ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ ญัฐพรรัช เตชะบรรณะปัญญา

ลำดับที่ ๔ เขียนประชาธิปไตยสมบูรณ์

บรรณาธิการประจำเล่ม เทวฤทธิ์ มณีฉาย

กองบรรณาธิการ เศรษฐวิวัฒน์ สุรินทร์คำ, ปฤณ เทพนรินทร์

ออกแบบปกและรูปเล่ม สติชัย แหลมกล้า

พิสูจน์อักษร ญัฐพรรัช เตชะบรรณะปัญญา

จัดพิมพ์ มูลนิธิ ๑๔ ตุลา เลขที่ ๑๔/๑๖ ถนนราชดำเนินกลาง

แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๖๒๒-๑๐๑๔-๕ โทรสาร ๐-๒๖๒๒-๑๐๑๖

เว็บไซต์: <http://www.14tula.com> อีเมล: oct14_f@hotmail.com

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

หมายเหตุเดือนตุลา#๔ เขียนประชาธิปไตยสมบูรณ์.-- กรุงเทพฯ : มูลนิธิ ๑๔ ตุลา, ๒๕๕๒.
๑๖๐ หน้า.

1. ไทย--การเมืองและการปกครอง. 2. ไทย--การเมืองและการปกครอง--กรุงเทพมหานคร, ๒๕๑๖. I. สมิทร์ ถนอมศาสนะ, บรรณาธิการ. II. เทวฤทธิ์ มณีฉาย, บรรณาธิการร่วม.

III. ชื่อเรื่อง.

320.9593

ISBN 978 - 974 - 235 - 300 - 1

สนับสนุนการจัดพิมพ์โดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

พิมพ์ที่ พี.เอส.ซีฟลาย

โทรศัพท์ ๐-๒๑๘๔-๒๒๔๘ โทรสาร ๐-๒๑๘๔-๒๓๒๗

substantiam

สารสันจากมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา ตั้งขึ้นโดยมีพันธกิจเพื่อสืบสานอุดมการณ์ ๑๔ ตุลา และเผยแพร่ประชาธิปไตย ซึ่งหนึ่งในพันธกิจนั้นคือ การสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้และจัดการความรู้ประชาธิปไตยและการเมืองภาคประชาชน ทั้งในแง่ของประวัติศาสตร์และการพัฒนาความรู้

เหตุการณ์ในเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ และผลต่อเนื่องหลังจากนั้น นับเป็นความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สำคัญบทหนึ่งในการเล่าเรื่องทางประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งมีได้สำคัญแค่ในฐานะจุดเปลี่ยนที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเท่านั้น แต่ยังคงส่งผลต่อความคิดและวัฒนธรรมของปัญญาชน นักเรียนนักศึกษา และประชาชนทั่วไปในสมัยนั้นด้วย การศึกษาเหตุการณ์ในเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ และผลสืบเนื่อง จึงสามารถก้าวออกจากเรื่องของการเมืองไปสู่ประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมได้

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา จึงได้จัดทำหนังสือชุด หมายเหตุเดือนตุลา ขึ้น ๔ เล่ม ประกอบด้วย ว่าด้วย ๑๔ ตุลารำลึก, เดือนตุลาใต้เงาสงครามเย็น, การเมืองวัฒนธรรมยุคเดือนตุลา และ เขียนประชาธิปไตยสมบูรณ์ โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อเป็นการเปิดพรมแดนความรู้เกี่ยวกับ ๑๔ ตุลา ให้กว้างกว่าที่เป็นอยู่ อนึ่งคำว่า “๑๔ ตุลา” ในที่นี้ มิได้หมายถึงเพียงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงวันที่ ๖-๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงบริบทที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกันไม่ว่าจะเกิดขึ้นก่อนหน้าหรือเป็นผลพวงจากกรณีดังกล่าวก็ตาม และเชื่อว่าความเข้าใจต่อเหตุการณ์นี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้สังคมไทยทำความเข้าใจสภาพการเมืองในปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือชุด หมายเหตุเดือนตุลา ทั้ง ๔ เล่มนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานเจตนารมณ์ ๑๔ ตุลา และสร้างประโยชน์ทางวิชาการให้แก่ประชาชน อันเป็นหนึ่งในพันธกิจที่มูลนิธิมีต่อสังคมต่อไป

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา
เดือนตุลาคม ๒๕๕๒
๓๖ ปี ๑๔ ตุลา

คำนำ

เหตุการณ์ในเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ อาจมิได้ถึงขั้นล้มล้างสถาบันทางสังคมแบบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอำนาจมากนัก แต่ก็ปฏิเสธมิได้ว่า กรณีดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมอย่างใหญ่หลวงทั้งในด้านความรู้และในด้านของการเคลื่อนไหวทางการเมืองภายใต้บรรยากาศแห่งเสรีภาพที่ทางหายไปจากสังคมไทยมาชั่วระยะหนึ่ง เป็นยุคสมัยที่แนวคิดสังคมนิยมสามารถเสนอตัวเป็นทางเลือกได้อย่างเปิดเผย เป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาและปัญญาชนต่างก็รู้สึกว่าคุณธรรมหน้าที่ต่อสังคมและประชาชนและเป็นระยะที่คนงาน กรรมกร ชาวนา ต่างตระหนักได้ว่าตนสามารถเรียกร้องสิทธิอันพึงมีพึงได้

แม้เหตุการณ์และบรรยากาศดังกล่าวจะเลือนหายไปร่วมสามสิบกว่าปี แต่เรื่องราวเหล่านี้ยังได้รับการกล่าวถึงอยู่เสมอ ร่องรอยของคุณค่าและความหมายได้ปรากฏผ่านงานรำลึกและการอ้างอิงในโอกาสต่างๆ จนอาจกล่าวได้ว่า ทุกครั้งที่มีการชุมนุมทางการเมืองของประชาชน ต้องมีคนนึกเชื่อมโยงไปถึงเหตุการณ์ในเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ อยู่เสมอ

อย่างไรก็ดี แม้เหตุการณ์เหล่านี้จะได้รับการกล่าวถึง อ้างอิง ผลิตซ้ำอยู่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แต่ก็ยังมีพื้นที่ทางปัญญาอีกมาก ที่การเล่าอดีตเหล่านี้ยังมิได้ก้าวล่วงเข้าไปมากนัก

หนังสือชุด *หมายเหตุเดือนตุลา* ที่ท่านถืออยู่ในมือขณะนี้ เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะเปิดพื้นที่ความรู้เกี่ยวกับกรณีที่เกี่ยวข้องกับ ๑๔ ตุลา ให้กว้างยิ่งขึ้น โดยทางคณะผู้จัดทำ ได้จัดแบ่งหนังสือชุดนี้ออกเป็น ๔ เล่มคือ

เล่ม ๑ *ว่าด้วยงานรำลึก ๑๔ ตุลา* เสมือนเป็นบทเริ่มต้นของการรำลึก ๓๖ ปี ๑๔ ตุลา ด้วยการเล่าอดีตในช่วงหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา มีการรำลึกแบบใด และผู้ที่ถูกยกย่องว่าเป็น “วีรชน” เหล่านี้อยู่ในสถานะใด ทั้งจากสายตาของรัฐ, ชนชั้นนำ, นักศึกษา หรือกระทั่งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

เล่ม ๒ *เดือนตุลาใต้เงาสงครามเย็น* เป็นการอธิบายให้เห็นบริบททางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม ทั้งในช่วงก่อนและหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา เปิดให้ผู้อ่านได้เห็นว่าเหตุการณ์ดังกล่าวมิใช่เกิดขึ้นลอยๆ แต่เกิดขึ้นภายใต้ความพิเศษเฉพาะของบริบททางประการที่น่าสนใจ

เล่ม ๓ การเมืองวัฒนธรรมยุคเดือนตุลา เป็นการทำความเข้าใจ “เดือนตุลา” ในอีกแง่มุมหนึ่ง คือแง่มุมของวัฒนธรรมชาวบ้าน เช่น เพลง ลูกทุ่ง หนังสือตลก และขบวนการนักศึกษามุสลิม อันเป็นปริณิทัศน์ที่น้อยคน จะศึกษาภายใต้บริบทของเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา และสามารถทำความเข้าใจกับ การต่อรองอำนาจทางการเมืองได้เป็นอย่างดี

เล่ม ๔ เขียนประชาธิปไตยสมบูรณ์ ซึ่งจะมีการเล่าเรื่องผ่าน รูปแบบของงานวิชาการดังเช่น ๓ เล่มที่ผ่านมา แต่จะเป็นร່อยรอยของ ๑๔ ตุลา ที่ปรากฏในความรู้ของเด็กนักเรียนในยุคปัจจุบันผ่านสื่อต่างๆ (หนังสือ, ครู ฯลฯ) ปรากฏออกมาเป็นเรียงความในหัวข้อ “ประชาธิปไตย สมบูรณ์” อันเป็นคำกล่าวของปรีดี พนมยงค์ และเป็นหัวข้อการประกวด เรียงความของมูลนิธิ ๑๔ ตุลา ซึ่งตัดสินไปเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๕๒

ตัวผู้เขียนคำนำ ซึ่งเป็นบรรณาธิการผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำ หนังสือทั้ง ๔ เล่มนี้ ได้รับเป็นบรรณาธิการของเล่มที่ ๑ ขณะที่ในเล่ม ๒ และ ๓ นั้น เกิดขึ้นจากความสามารถของเก่งกิจ กิติเรียงลาภ คุชฎีบัณฑิตด้าน รัฐศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้จัดหาบทความที่มีคุณภาพและ ตรงกับแนวทางที่ต้องการมารวบรวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของการต่อยอดความรู้ สำหรับเล่มที่ ๔ เทวฤทธิ์ มณีฉาย นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะ รัฐศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้นำเรียงความของเด็กนักเรียน ที่ได้รับรางวัลมาจัดรวบรวมพร้อมจัดหาบทความและบทสัมภาษณ์ต่างๆ มาประกอบเพื่อเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาได้มากขึ้น

การที่หนังสือทั้งหมดสำเร็จเป็นรูปเล่มได้ ย่อมมิได้มีเพียงตัวบรรณา- ธิการประจำเล่มและผู้เขียนบทความซึ่งเป็น “เบื้องหน้า” เพียงอย่างเดียว แต่ยังมี “เบื้องหลัง” อีกหลายคน ทั้งคุณสถิตย์ แผลมกล้า คุณณัฐพรช เตชะบรรณะปัญญา และเจ้าหน้าที่ในโรงพิมพ์ ที่ช่วยกันสร้างสรรค์ให้รูปเล่ม หนังสือออกมาสวยงามดังที่เป็นอยู่

สุดท้ายนี้ ต้องขอขอบคุณ คณะกรรมการมูลนิธิ ๑๔ ตุลา และสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่เล็งเห็นประโยชน์ของการจัดทำ หนังสือรวมบทความชุดนี้ และหวังว่า หนังสือชุด หมายเหตุเดือนตุลา จะทำหน้าที่ เป็น “หมายเหตุ” ที่สร้างความเข้าใจต่อวลีที่เรียกว่า “เดือนตุลา” ได้ดีขึ้น

สมิทธิ์ ถนอมศาสนะ
บรรณาธิการ

■ ส่วนหนึ่งของเยาวชนหนุ่มสาวที่เดินทางมา
ชุมนุมที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างวันที่
๑๐-๑๒ ตุลาคม ๒๕๑๖ ได้รับความอนุเคราะห์
จาก *The Nation*

สารบัญ

สารสันจากมูลนิธิ ๑๔ ตุลาคม	๔
คำนำ	๕
บทบรรณาธิการ	เทวฤทธิ์ มณีฉาย ๑๐
จากปริทัศน์ ๑๔ ตุลาคม	เกษียร เตชะพีระ ๑๖
รวมเรียงความที่ได้รับรางวัลจากการประกวดเรียงความ ส่งเสริมประชาธิปไตย หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์”	๒๔
ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ ๑-๓)	๓๔
ครอบครัวประชาธิปไตยสมบูรณ์	เจนจิรา ชุนคงเสถียร
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ชนัญดา ลาหาญ
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ภาณุภณ บุญจันทร์
ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ประถมศึกษาปีที่ ๔-๖)	๓๙
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ชาด้า พัฒนาพุดิ
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	รุ่งกานต์ ช่างเกตุ
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ปาไลดา รักวิชากร
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ศิลป์ศุภา ศุภกิจศิลป์
ประชาธิปไตยรุ่นใหม่	อิทธิพล ชมภูศรี
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓)	๕๐
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	พีระศักดิ์ ทองนาค
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ธัญรดา เลิศลักษณ์พร
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ขจรศักดิ์ เหมทานนท์
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	วรรณิษา สายทอง
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	พลอยไพลิน พิมพ์ลิขิต
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖)	๗๐
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ณัฐกานต์ สกุลดาราราชติ
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	สุทธิพันธ์ อารมย์แก้ว
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	วรรณัฐิศา พวงจันทร์แดง
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ธันยพร ภัทรบรรเจิด
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	อภิสิทธิ์ ทองขาว

รางวัลประกาศนียบัตรสร้างสรรค์

๘๗

ระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์	ศิริภัสสร ฐูปหอม
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	วิภาดา เพ็ญโรจน์
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ธนาวรรณ มุมทอง
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	อัจฉรา เณรวิจิตรดิกุล
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	กุลนันท์ บุญมูล
ประชาธิปไตยสมบูรณ์: ประชาธิปไตย - ประชาธิปไตยแบบไทยๆ	
เป็นฉันทีใด	มาริสสา บุญปลอด
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ยุทธินันท์ โพธิ์จันทร์
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ขวัญตา หมั่นเรียน
ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์	สุธามาศ ชยุตสาทกิจ
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ธิดาวรรณ รัตนพันธ์
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ภูเบศร์ พงศ์สุวรรณ
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	นนท์รัตน์ สุวรรณพงศ์
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ทฤทธิ์ แฉ่ตัน
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	อรรถกร มัชฌันติกสมัย
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ชไมพร แป้นคง
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	ดาวใจ ตะตา
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	วัชรภรณ์ พรหมคนตรี

สาส์นจากกรรมการตัดสินรางวัลประกวดเรียงความ

ส่งเสริมประชาธิปไตย หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์”

๑๓๔

บทสัมภาษณ์คุณวัฒน์ วรรณยางกูร กวีศรีบูรพา

ในวันครบรอบ ๗๗ ปีของการอภิวัฒน์ประเทศไทย

๑๓๖

เทวฤทธิ์ มณีฉาย

บทบาทของนักเขียนกับประชาธิปไตยสมบูรณ์

๑๔๓

คำ ผกา

เยาวชนกับประชาธิปไตยสมบูรณ์

เมธา มาสขาว

๑๔๕

ภาคผนวก:

อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ และมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

๑๔๗

บทบรรณาธิการ

คำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ถือเป็นคำที่ปรีดี พนมยงค์ ได้ใช้นิยามถึงเจตนารมณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ จากบทนิพนธ์ชิ้นสำคัญชื่อ “จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม”^๑ ที่ปรีดี พนมยงค์ เขียนขึ้นหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ไม่นาน จากคำร้องขอของคณะกรรมการจัดงานสังสรรค์ชาวธรรมศาสตร์ในประเทศอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖ และได้มีการตีพิมพ์เป็นเล่มใน *วารสาร อมช.* ฉบับวันที่ ๑๐ ธันวาคม ซึ่งเป็นวารสารขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเชิดชูวีรกรรมของวีรชน ๑๔ ตุลา พร้อมกับชี้ให้เห็นภารกิจสำคัญของขบวนการนิสิต นักศึกษา และประชาชนในขณะนั้น

อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบันสังคมไทยก็ยังคงมีการถกเถียงกันถึงความหมายของประชาธิปไตยและอ้างถึงคำๆ นี้เพื่อสร้างความชอบธรรมในการเคลื่อนไหวทางการเมือง อีกทั้งมีการพยายามเอาคำว่า “ประชาธิปไตย” ไปสมาสหรือสนธิกับคำอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะต้องการสร้างลักษณะพิเศษหรือหลากหลายของความเป็นประชาธิปไตย จึงยิ่งทำให้เกิดช่องว่างในการตีความคำนี้ไปอีกว่า ตกลงระบอบนี้เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ หรือระบอบนี้เป็นประชาธิปไตยแบบใด ทำให้ยากแก่การหาความเป็นสากลหรือมาตรฐาน

^๑ปรีดี พนมยงค์, จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม, พิมพ์ครั้งที่ ๕ (กรุงเทพมหานคร: สายธาร และโครงการหอจดหมายเหตุธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓).

ในการวัดความเป็นประชาธิปไตย เพราะอย่างรัฐบาลทหารของประเทศพม่า
ยังเรียกตัวเองว่าเป็นประชาธิปไตย แต่เป็นในแบบพม่า นั้นย่อมหมายความว่า
ยังทำให้เราสับสนกับคำว่า “เผด็จการ” ด้วย

ดังนั้นเราจึงเห็นการสร้าง option ให้เลือกจากการเอาคำอื่นๆ มา
เสริมต่อเติมกับคำว่าประชาธิปไตยมากมายในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็น
ประชาธิปไตยครึ่งใบ ประชาธิปไตยแบบตะวันตก ประชาธิปไตยแบบไทยๆ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และแน่นอนรวมถึงคำว่า
“ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ด้วย และด้วยคำว่าประชาธิปไตยสมบูรณ์นี้เอง
ทำให้เกิดการตั้งคำถามกับประชาธิปไตยในรูปแบบอื่นๆ ที่มีส่วนต่อขยาย
เพิ่มเติมของคำออกไปต่างๆ ข้างต้นว่า ตกลงอย่างอื่นมันเป็นประชาธิปไตย
หรือไม่ รวมถึงการปกครองนั้นเป็นประชาธิปไตยแต่หากไม่สมบูรณ์ เราจะยัง
ยอมรับได้หรือไม่ว่าการปกครองนั้นเป็นประชาธิปไตย เหมือนที่น้ำกำลังเดือด
เราจะเรียกว่าเป็นไอน้ำทั้งหมดมันก็กระไรอยู่

ทางบรรณาธิการประจำเล่มจึงขอทบทวนคำว่า “ประชาธิปไตย
สมบูรณ์” ตามความหมายของปรีดีอย่างคร่าวๆ ก่อน อย่างที่ได้กล่าวไว้ตั้งแต่
ต้นแล้วว่าคำๆ นี้ถูกนำมาใช้นิยามเจตนารมณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖
โดยปรีดี พนมยงค์ ในบทนิพนธ์ชื่อ “จพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตย
สมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม” ที่เริ่มแรกในบทนิพนธ์ดังกล่าวก็ได้นิยาม
ขบวนการนักศึกษาและประชาชน ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖ ว่าเป็นขบวนการเรียกร้อง
“รัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์” ให้แก่ปวงชนชาวไทย และในบทนิพนธ์
ปรีดียังเรียกร้องให้ผู้รักชาติพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ดังกล่าว
ให้มั่นคงและพัฒนายิ่งขึ้น^๒

โดยรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์ตามความหมายของปรีดีนั้น จะ
ต้องเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ทั้งในทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางทัศนะ
อันเป็นคตินิยม เพื่อเป็นหลักปฏิบัติในการสร้างความไพสุลย์ของทุกชนชั้น
วรรณะและทุกชาวชาติที่รักชาติ เพราะปรีดีมองว่า “เศรษฐกิจเป็นรากฐาน
สำคัญแห่งมนุษยสังคม ส่วนระบบการเมืองเป็นแต่เพียงโครงสร้างเบื้องต้นที่
จะต้องสมานกับความต้องการทางเศรษฐกิจของมวลมนุษย์ในสังคม ดังนั้นถ้า

^๒ดู ปรีดี พนมยงค์, จพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔
ตุลาคม, หน้า ๒๑-๒๓.

หากรัฐธรรมนูญอันเป็นแม่บทแห่งกฎหมายสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจ วิถีทางสังคมก็ไม่เกิดขึ้นและประเทศชาติก็ดำเนินก้าวหน้าไปตามวิถีทางวิวัฒนาการ (evolution) อย่างสันติ” ด้วยเหตุนี้ปรีดีจึงวิเคราะห์ว่า การออกมาเรียกร้องรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลา นั้น เพราะมวลราษฎรไทยได้รับความอึดอัดขัดสนอย่างแสนสาหัส แต่ระบบการเมืองที่ไม่มีรัฐธรรมนูญหรือมีเพียงแต่ชื่อว่ารัฐธรรมนูญนั้น ขัดแย้งกับความต้องการทางเศรษฐกิจของมวลราษฎร

นอกจากนี้ในบทนิพนธ์ดังกล่าวปรีดียังกล่าวถึงวิธีการได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์อีกว่า การที่มีบุคคลบางพวกพยายามช่วงชิงชัยชนะก้าวแรกของวีรชน ๑๔ ตุลา ไป โดยถือเอารัฐธรรมนูญที่บุคคลบางพวกนั้นทำขึ้นเป็นแบบฉบับในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แทนที่วิธีร่างที่จะตั้งต้นจากเจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชนทุกชนชั้นวรรณะ และทุกชนชาติที่มีสัญชาติไทยเป็นแม่บท ซึ่งวิธีร่างของบุคคลบางพวกนั้น ปรีดีมองว่าจะนำไปสู่ประโยชน์ของอภิสิทธิ์ชนเท่านั้นไม่ใช่ประชาธิปไตยสมบูรณ์ จึงไม่สามารถแก้ความทุกข์ยากของมวลราษฎรถ้วนหน้าได้

ปรีดียังย้ำถึงการพิทักษ์ชัยชนะของวีรชนให้มั่นคงและพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นนั้น มวลราษฎรจะต้องพึ่งพลังของมวลราษฎรเอง โดยมีศูนย์ที่มิใช่การจัดตั้งที่เข้มแข็งทั้งในทางคุณภาพและปริมาณ ที่เป็นกองหน้าของมวลราษฎรที่จะต่อสู้อีกเป็นระยะยาวเพื่อปกป้องไม่ให้อำนาจเผด็จการปฏิกิริยาที่พ่ายแพ้และซากพลังโต้ประชาธิปไตยชนิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทศณะกึ่งประชาธิปไตยหรือซากทศณะที่ตกค้างมาจากระบบทาส โดยจะต้องยึดทศณะให้มั่นคงบนรากฐานแห่งทศณะประชาธิปไตยสมบูรณ์เพราะก่อนที่จะมีระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตกและแบบสมัยใหม่ชนิดอื่นๆ นั้น มนุษยชาติได้มีระบบสังคมหลายประเภทมาแล้วในอดีต คือ ประเภทระบอบประชาธิปไตยปฐมสหการ ประเภทระบอบทาส ประเภทระบอบศักดินา ซึ่งปรีดีมองว่าแม้ระบบพวกนี้จะถูกยกเลิกไปแล้วในทางนิเทศน์พร้อมกับการสถาปนาระบบสังคมใหม่ แต่ในทางพฤตินัย ทศณะอันเกิดจากระบบเก่ายังไม่ได้หมดสิ้นไป และปรีดีจึงได้ยกตัวอย่างประเทศฝรั่งเศสภายหลังเลิกระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในทางนิเทศน์แล้ว แต่ต่อมาอีกประมาณ ๑๐๐ ปีก็มีคนรุ่นใหม่บางพวกที่ปฏิบัติตนเป็น “Ultra royaliste” ซึ่งปรีดีเรียกว่า “เป็นผู้นิยมราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์ราชาธิปไตย”

ในบทนิพนธ์ดังกล่าวปรีดียังเรียกร้องให้ศึกษาบทเรียนของคณะราษฎรที่ไม่สามารถรักษาสายชนะก้าวแรกไว้ได้ จึงไม่อาจพัฒนาประชาธิปไตยสมบูรณ์ได้ จากความผิดพลาดหลายประการ เช่น ความแตกแยกภายในคณะราษฎรจากความแตกต่างในสิ่งที่ปรีดีเรียกว่า “ระดับจิตสำนึกแห่งความเสียสละและความแตกต่างในทัศนะทางสังคม” ที่แต่ละกลุ่มบุคคลมีซากทัศนะเกาค้างอยู่น้อยบ้างมากบ้าง เพียงแต่มีทัศนะตรงกันเฉพาะการล้มระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เท่านั้นในเริ่มแรก ดังนั้นเมื่อได้ชัยชนะก้าวแรกแล้วก็ได้แตกแยกกันตามทัศนะคงที่ ถอยหลัง หรือก้าวหน้า ที่แต่ละคนแต่ละกลุ่มมีอยู่ แต่ถึงอย่างไรปรีดียังมองว่าความขัดแย้งภายในนั้นเป็นไปตามกฎธรรมชาติ สิ่งที่พรรคหรือศูนย์กลางของขบวนการดำรงอยู่ได้คือ การยึดมั่นในทัศนคติประชาธิปไตยสมบูรณ์เป็นหลักนำและหมั่นสำรวจตนเองตลอดเพื่อแก้ไขความผิดพลาด ประเด็นนี้คือสิ่งที่ปรีดีเรียกร้องคร่ำวๆ ผ่านงานเขียนดังกล่าว

ดังนั้น หมายเหตุเดือนตุลา ฉบับนี้เป็นฉบับ เขียนประชาธิปไตยสมบูรณ์ จึงได้รวบรวมงานเขียนที่อิงบทนิพนธ์ข้างต้น เพื่อให้ผู้อ่านเกิดการเรียนรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของคำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” อันเป็นวาทกรรมหนึ่งของ ปรีดี พนมยงค์ ที่ท่านต้องการให้ประชาชนทุกคนเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย อันประกอบด้วยความเป็นประชาธิปไตยทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น พร้อมทั้งตระหนักถึงคุณูปการของการอภิวัฒน์ไทย ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ และเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ด้วยการเชื่อมโยงคุณค่าของประชาธิปไตยมาสู่การสร้างสรรค์สันติภาพในสังคม ผ่านงานเขียนเหล่านี้ ซึ่งถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการสร้างจินตนาการไปสู่สังคมประชาธิปไตย และสันติสุขที่อุดมไปด้วยความดีงาม

โดย หมายเหตุเดือนตุลา ฉบับนี้ได้แบ่งเป็น ๓ ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกจะเป็นบทความวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้างต้นซึ่งได้นำบทความชื่อ “จากปรีดีถึง ๑๔ ตุลาฯ” ของรองศาสตราจารย์ ดร. เกษียร เตชะพีระ ที่ได้เคยตีพิมพ์ในหนังสือ จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม พิมพ์ครั้งที่ ๕ ในเดือนกันยายน ๒๕๔๓ มาตีพิมพ์ซ้ำโดยสำนักพิมพ์สายธาร โดยอาจารย์เกษียรเขียนในวาระใกล้ครบรอบ ๒๗ ปีของเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖ บทความชิ้นนี้เป็นการวิเคราะห์และตั้งข้อสังเกตจากบทนิพนธ์ “จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชา-

ธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม” ของปรีดีดังที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยอาจารย์เกษียรได้ตั้งข้อสังเกตถึงนิยาม ประเด็น และวิธมองปัญหา ของปรีดีจากบทนิพนธ์ดังกล่าว

อาจารย์เกษียรยังวิเคราะห์ไปถึงการต่อรากและสรุปบทเรียนประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยสมบูรณ์ จากคณะราษฎรถึงขบวนการ ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖ และวิเคราะห์ถึงสิ่งที่ขาดหายไปจากบทนิพนธ์ โดยอาจารย์เกษียรเรียกว่าช่องว่างและความเียงของบทนิพนธ์ของปรีดีได้อย่างน่าสนใจ

ส่วนที่สอง เป็นการรวมเรียงความที่ได้รับรางวัลจากการประกวดเรียงความส่งเสริมประชาธิปไตย หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ซึ่งเป็นผลผลิตจากโครงการที่จัดโดยมูลนิธิ ๑๔ ตุลา ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เนื่องในวาระที่ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นวาระครบรอบ ๓๕ ปี ของเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ โดยมีนายปฎนเทพนรินทร์ เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ และนายเทวฤทธิ์ มณีฉาย เป็นอาสาสมัครช่วยโครงการ รวมถึงคณะกรรมการมูลนิธิ ๑๔ ตุลา เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความสำคัญ of คำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” อันเป็นวาทกรรมหนึ่งของปรีดี พนมยงค์ ที่ต้องการให้ราษฎรทุกคนเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตยผ่านบทนิพนธ์ดังที่ได้กล่าวไว้ตั้งแต่ต้น

ส่วนสุดท้ายเป็น สารานุกรมการตัดสินใจรางวัลประกวดเรียงความส่งเสริมประชาธิปไตย หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ซึ่งเป็นทั้งความคิดเห็น ข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะต่อโครงการ เยาวชนที่ร่วมโครงการ และบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนที่จะเป็นนักเขียนกับการสรรค์สร้างประชาธิปไตยสมบูรณ์ ซึ่งชิ้นแรกคือ สารานุกรมคุณวัฒน์ วรรลยางกูร ใน “บทสัมภาษณ์คุณวัฒน์ วรรลยางกูร กวีศรีบูรพา ในวันครบรอบ ๗๗ ปีของการอภิวัฒน์ประเทศไทย”

ท่านต่อมาคือคุณลักขณา ปันวิชัย นักเขียนแนวสตรีนิยม คอลัมนิสต์ นอกจากเจ้าของนามปากกา “คำ ผกา” รวมถึงนามปากกาอื่นอีก เช่น “อิมิโตะ ณ เกียวโต” หรือ “ปันคำ ณ ปันนา” ถ่ายทอดสารผ่าน “บทบาทของนักเขียนกับประชาธิปไตยที่สมบูรณ์” และสุดท้ายคือบทความ “เยาวชนกับประชาธิปไตยสมบูรณ์” ของคุณเมธา มาสขาว กรรมการมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

บรรณาธิการประจำเล่มขอขอบคุณทางมูลนิธิ ๑๔ ตุลา ที่นอกจากจัดกิจกรรมดีๆ อย่างโครงการประกวดเรียงความส่งเสริมประชาธิปไตย หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” แล้ว ยังจัดให้มีการรวบรวมผลงานของเยาวชนเหล่านั้น พร้อมเปิดโอกาสให้บรรณาธิการประจำเล่มนำบทความที่เกี่ยวข้องมารวมตีพิมพ์อยู่ในชุด หมายเหตุเดือนตุลา ฉบับเขียนประชาธิปไตยสมบูรณ์ ฉบับนี้ ดังนั้นทางบรรณาธิการประจำเล่มจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หมายเหตุเดือนตุลา ฉบับเขียนประชาธิปไตยสมบูรณ์ จะเป็นส่วนเล็กน้อยหนึ่งให้ผู้อ่านได้แนวทางในการร่วมกันพิทักษ์และพัฒนาเจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม ให้ถึงพร้อมตามความมุ่งหมายของปรีดีที่ปรารถนาให้เกิดประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ทั้งในทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางทัศนะอันเป็นคติธรรมต่อไป

เทวฤทธิ์ มณีฉาย
บรรณาธิการประจำเล่ม

จากปริทัศน์ถึง ๑๔ ตุลา*

เกษียร เตชะพีระ**

เนื่องในโอกาสครบรอบศตวรรษชาตกาล ฯพณฯ รัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์ และใกล้วาระ ๒๗ ปี ของขบวนการนักศึกษาประชาชน ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ จะเวียนมาบรรจบ อาจารย์ ดร. ชามูวิทช์ เกษตรศิริ อธิการบดี และต้นตำรับแห่งประวัติศาสตร์มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ได้แนะนำให้ผมลองกลับไปอ่านบทความเรื่อง “จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม”^{*} ซึ่งอาจารย์ปรีดีได้เรียบเรียงขึ้นตามคำขอของคณะกรรมการจัดงานสังสรรค์ชาวธรรมศาสตร์ในอังกฤษประจำปี ๒๕๑๖ และตีพิมพ์ครั้งแรกใน *วารสาร อมร*. ฉบับวันที่ ๑๐ ธันวาคม ศกนั้น

ผมอ่านแล้วได้ข้อคิดข้อสังเกตน่าสนใจหลายประการ ขอถือโอกาสเก็บมาเล่าสู่กันฟังในที่นี้

* บทความนี้เคยตีพิมพ์ใน ปรีดี พนมยงค์, *จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม*, พิมพ์ครั้งที่ ๕ (กรุงเทพมหานคร: สายธาร และโครงการหอจดหมายเหตุธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓). โดยการตีพิมพ์ครั้งนี้ได้รับการอนุญาตจากผู้เขียนแล้ว.

** รองศาสตราจารย์ ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

* ปรีดี พนมยงค์, *จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม*, พิมพ์ครั้งที่ ๕ (กรุงเทพมหานคร: สายธาร และโครงการหอจดหมายเหตุธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓).

นิยาม ประเด็น และวิธีมองปัญหา

อาจารย์ปรีดีนิยามขบวนการ ๑๔ ตุลาฯ ว่าเป็นการเคลื่อนไหวของราษฎรทุกชนชั้นวรรณะและทุกชนชาติที่รักชาติและมีสัญชาติไทย ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนและพึงได้รับการเคารพสักการะและสดุดีจากสาธุชนทุกศาสนา กล่าวอีกอย่างคือมันมีลักษณะเป็น **แนวร่วมประชาชน** (popular front) ไม่ใช่การเคลื่อนไหวเฉพาะของชนชั้นหนึ่งชนชั้นใด (class movement)

เจตนารมณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาฯ คือต้องการ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์ทั้งในทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางทัศนอันเป็นคตินิยม” แสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมด้วย “ระบบรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์” ซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่ของฝ่ายที่ต้องการพิทักษ์เจตนารมณ์นั้นไว้จะต้องต่อสู้เพื่อให้ได้มา

ก็แล้ว “ระบบรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์” นั้นคืออะไร และมีคุณลักษณะอย่างไรหรือ?

คำตอบของปรีดีอิงการวิเคราะห์แบบวิทยาศาสตร์ทางสังคมในแนวปรัชญาสารธรรมวิวัตการ (historical materialism)^๒ คือยึดโยงรัฐธรรมนูญอันเป็นโครงร่างเบื้องต้นทางการเมืองเข้ากับรากฐานทางเศรษฐกิจ หากรัฐธรรมนูญสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคมก็วิวัฒน์ไป ตรงกันข้าม หากขัดแย้งกัน สังคมก็เกิดวิกฤติ ดังกรณี ๑๔ ตุลาฯ ก็เกิดจากราษฎรอัดคัดค้านแสนสาหัส แต่ระบบการเมืองที่ไม่มีรัฐธรรมนูญหรือมีแต่ชื่อกลับขัดแย้งกับความต้องการทางเศรษฐกิจของราษฎรนั่นเอง

ดังนั้นสรุปว่า “ระบบรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์” จึงพึง “สมานกับความต้องการทางเศรษฐกิจของมวลราษฎร” หรือนัยหนึ่งเริ่มจากการวิเคราะห์องฐานเศรษฐกิจ (economic-based analysis) ข้อเสนอว่าพึงมีรัฐธรรมนูญที่สอดคล้องกับและรับใช้เศรษฐกิจ (economic-oriented constitution) อันแฝงไว้ด้วยตรรกะตามแนวคิดประชาธิปไตยแบบถึงที่สุด (radical democracy) ที่มุ่งแผ่ขยายประชาธิปไตยจากปริมณฑลการเมืองกฎหมายไปสู่ปริมณฑลสังคมเศรษฐกิจ (democratization of the

^๒ดู ปรีดี พนมยงค์, *ความเป็นอนิจจังของสังคม* (พระนคร: โรงพิมพ์นิติเวช, ๒๕๑๓). (ตีพิมพ์ครั้งแรก ๒๕๐๐).

economy) จึงจะนับว่าเป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์ อันเป็นการก้าวล่วงกรอบจำกัดของแนวคิดเสรีนิยม-อนุรักษ์นิยมทางการเมืองทันที

น่าสังเกตด้วยว่าตลอดเนื้อหาช่วงนี้ ไม่ว่าจะพินิจพิเคราะห์ประเด็นใดทางการเมือง ปริตติจะคิดในกรอบรัฐชาติซึ่งประกอบไปด้วยราษฎรทุกชนชั้นวรรณะทุกชนชาติ และทุกศาสนา ที่มีสัญชาติไทยและเป็นเอกภาพอย่างสม่ำเสมอคงเส้นคงวา กล่าวได้ว่ากรอบดังกล่าวเป็นขอบฟ้าทางทัศนะการเมืองของปริตติเอง

ต่อรากประวัติศาสตร์ สรุบทเรียน

สิ่งที่เราอาจเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาฯ เอง ในข้อเขียนนี้มีเพียงเท่านั้น เนื้อหาส่วนใหญ่ที่เหลือของบทความซึ่งให้ทั้งข้อมูลน่าสนใจและแนวทัศนะที่แหลมคมแยบคายเป็นเรื่องหลังเกี่ยวกับการอภิวัฒน์ ๒๔๗๕ และความเปลี่ยนแปลงพลิกผันทางการเมืองในรอบ ๔๐ ปี หลังจากนั้น ที่อาจารย์ปริตติมีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงอย่างเข้มข้นแนบแน่น

จากนี้จึงเห็นได้ว่าเป้าหมายของบทความชิ้นนี้คือความพยายามของปริตติที่จะ “นับญาติ” หรือนัยหนึ่งต่อรากประวัติศาสตร์ ให้ความสืบทอดต่อเนื่องและมอบหมายถ่ายทอดเอกลักษณ์ (history-continuity-identity) ระหว่าง ๒๔ มิถุนา ๒๔๗๕ กับ ๑๔ ตุลาฯ ๒๕๑๖ โดยผ่าน “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ซึ่งถือเป็นเจตนารมณ์และเอกลักษณ์ร่วมระหว่างสองขบวนการหรืออย่างน้อยก็ร่วมกันระหว่าง “ฝ่ายก้าวหน้า” ของการอภิวัฒน์ ๒๔๗๕ กับ “ศูนย์ที่เป็นกองหน้าของมวลราษฎร” ๑๔ ตุลาฯ

และมรดกชิ้นสำคัญล้ำค่าที่สุดที่ปริตติมอบให้แก่นักประชาธิปไตยรุ่นหลานก็คือการช่วยสรุบทเรียน และวิจารณ์ตนเองให้ฟังอย่างเปิดอกทั้งในแง่จุดอ่อนภายในของคณะราษฎรและอุปสรรคจากพลังใต้ประชาธิปไตยภายนอก เพื่อที่นักประชาธิปไตยรุ่น ๑๔ ตุลาฯ จะได้เก็บรับนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการต่อสู้เพื่อบรรลุ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ของตนบ้างสืบไป

จุดอ่อนภายในหลักของคณะราษฎรคือความแตกแยกทางทัศนคติหรืออุดมการณ์ระหว่างฝ่ายทัศนะคงที่ (พอใจแค่ล้มระบบสมบูรณาฯ), ฝ่ายก้าวหน้า (ต้องการพัฒนาเป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์) และฝ่ายถอยหลัง (ต้องการระบบเผด็จการ)

ปรีดีชี้ว่าความแตกแยกทำนองนี้เป็นเรื่องธรรมดาทั่วไปในคณะพรรคต่างๆ เมื่อเจอเข้าไม่ควรท้อแท้ แต่ต้องระวังจัดการแก้ไขหรือลดความขัดแย้งภายในให้ถูกต้อง โดยรักษาส่วนรวมทั้งหมดหรืออย่างน้อยก็ส่วนที่มั่นคงในอุดมคติของพรรคหรือศูนย์ฯ นั้นไว้ ปมเงื่อนไขสำคัญในการเผชิญความขัดแย้งภายในคือ “ยึดมั่นในทัศนคติประชาธิปไตยสมบูรณ์” เพื่อเป็นหลักนำสู่การบรรลุเจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ และหมั่นสำรวจแก้ไขความผิดพลาดและหลงผิดของตนเองและเพื่อน

ในแง่อุปสรรคภายนอก ซึ่งเมื่อผสมผสานบรรจบเข้ากับจุดอ่อนความขัดแย้งภายในคณะราษฎรก็ทำให้การก่อตัวนั้นมีอันเป็นไปไม่ถึงที่สุดนั้น ปรีดีมองไม่เห็นและปฏิเสธว่าสถาบันกลไกรัฐใดจะกลายเป็นอุปสรรคต่อประชาธิปไตยสมบูรณ์ได้โดยตัวตรรกะและผลประโยชน์ของสถาบันนั่นเอง ไม่ว่าจะเป็นกองทัพหรือระบอบราชการ พูดอีกอย่างคือแนวคิดรัฐราชการหรือ bureaucratic polity ของ Fred W. Riggs^๓ และนักรัฐศาสตร์-สังคมศาสตร์ไทยจำนวนมาก ไม่มีที่ทางในกรอบความคิดปรีดี

กับบทบาทและฐานะของกองทัพในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยสมบูรณ์ของราษฎร ปรีดีจึงไม่ปฏิเสธ แต่ชี้แนะว่าต้องจัดตั้งใหม่ให้เป็นกองทัพของราษฎร กล่าวคือ “จัดตั้งราษฎรให้เป็นทหารของฝ่ายราษฎร... ที่มาจากราษฎร โดยราษฎรได้รับการฝึกฝนอบรมให้ปฏิบัติการเพื่อราษฎร”

สำหรับพลังใต้ประชาธิปไตยภายนอกที่เป็นอุปสรรคจริงๆ ในประวัติศาสตร์ตามประสบการณ์ของท่านนั้น ปรีดีชี้ไปที่บุคคล กลุ่มบุคคล และชากทัศน์ะ โดยเรียกหาด้วยภาษาศัพท์แสงซ้าย-สังคมนิยม ซึ่งพอจะจัดแบ่งจำแนกได้เป็น ๓ กลุ่ม ด้วยกัน โดยขอหลีกเลี่ยงไม่เอ่ยนามบุคคลไว้ในที่นี้ คือ

๑) นายทหารจำนวนน้อยไม่กี่คน ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นคณะรัฐประหาร ๒๔๙๐ และคณะปฏิวัติ ๒๕๐๑ ไม่ใช่ทั้งกองทัพ

๒) ขุนนางเก่า-บุคคลผู้มีชากทัศน์ะตกค้างจากระบบเก่าที่โต้ประชาธิปไตย-พลังเก่า ซึ่งอาจเรียกรวมได้ว่ากลุ่มอนุรักษนิยม-นิยมเจ้า หรือ “ผู้นิยมราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์ราชาธิปไตย” (ultra royaliste) ที่รวมศูนย์อยู่ในพรรคประชาธิปไตยสมัยนั้น

^๓ดู Fred W. Riggs, *Thailand: The Modernization of a Bureaucratic Policy* (Honolulu: East-West Center Press, 1966).

๓) บุคคลผู้มีซากทศนะทาส ที่ยอมตนสวามิภักดิ์รับใช้และยกยอปอปันจนผู้นำทหารเหลิงอำนาจลืมหูลืมตา ทะเยอทะยานขึ้นเป็นจอมเผด็จการโดยตรง ทั้งกรณีจอมพล ป. และจอมพลสฤษดิ์

จากพระปกเกล้าฯ ถึง ๑๔ ตุลาฯ

สิ่งที่ปริตทำในลำดับต่อไปคือขยายฐานพล็อตประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยสมบูรณ์ จากคณะราษฎร ๒๔๗๕ ถึงขบวนการ ๑๔ ตุลาฯ ๒๕๑๖ ข้างต้น ให้ต่อรากแตกกิ่งก้านสาขาออกไปครอบคลุม สถาบันกษัตริย์ด้วย อันเป็นการยึดโยงความชอบธรรมตามจารีตประเพณีแห่งสถาบันกษัตริย์มาเสริมเติมแก่ภารกิจประชาธิปไตยสมบูรณ์หลัง ๑๔ ตุลาฯ

เริ่มต้นด้วยการระบุว่า เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ ของฝ่ายก้าวหน้าแห่งคณะราษฎรและวีรชน ๑๔ ตุลาฯ ตรงกับ พระราชประสงค์ของพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ซึ่งได้แก่ “การโอนพระราชอำนาจสมบูรณ์มาสู่สิทธิราชย์มาเป็นระบอบรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย” ตามที่แสดงออกใน พระราชปรารภแห่งรัฐธรรมนูญฉบับ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งทรงร่างขึ้นโดยพระองค์เอง และอาจารย์ปริต คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ รวมทั้งสภาผู้แทนราษฎรสมัยนั้นต่างเห็นพ้องว่าต้องกับความมุ่งหมายของปวงชนและพระราชปณิธาน โดยมีได้แก่ไขความเดิมแต่ประการใดทั้งสิ้น ดังปรากฏความว่า

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม สั่งให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม ประสิทธิประสาทประกาศพระราชทานแก่ประชากรของพระองค์ ให้ดำรง อิสราธิปไตยโดยบริบูรณ์ ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป (เน้นข้อความโดยผู้เขียน)

ซึ่งเท่ากับเปลี่ยน หลักการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ หลักอำนาจอธิปไตย และ ระบอบรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย (absolute monarchy, popular sovereignty & democratic constitutionalism)

ปริตยังผลักข้อถกเถียงคืบไปอีกว่ามีเพียงแต่ประชาธิปไตยสมบูรณ์จะเป็นพระราชประสงค์ของพระปกเกล้าฯ เท่านั้น หากพระองค์ยังทรงเห็นว่า

“พระมหากษัตริย์มีหน้าที่พิทักษ์รัฐธรรมนูญ” ด้วย ทั้งนี้แม้มิได้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในตัวรัฐธรรมนูญก็ตาม เพราะ “เมื่อพระองค์พระราชทาน (รัฐธรรมนูญ) แล้วก็เท่ากับให้สัตยาธิฐาน” (หมายถึง “การตั้งความจริงใจเป็นหลักอ้า”) ยิ่งกว่านั้น หน้าที่พิทักษ์รัฐธรรมนูญยังผูกพันพระมหากษัตริย์องค์ต่อไปด้วยในฐานะพระบรมวงศานุวงศ์ ตามความในพระราชปรารภแห่งรัฐธรรมนูญฉบับ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ (ที่ว่า “ขอให้พระบรมวงศานุวงศ์... รักษาปฏิบัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม...”) และความในพระราชสัตยาธิฐานในพิธีราชาภิเษกขึ้นครองราชสมบัติของพระมหากษัตริย์แต่ละรัชกาล โดยทรงสาธกพระราชสัตยาธิฐานในพิธีราชาภิเษกของพระองค์เองมาประกอบว่า

ทรงตั้งสัตยาธิฐานตั้งพระราชหฤทัยดำรงทศพิธราชธรรม-จักรวรรดิวัตรจรรยาและอื่นๆ ตามพระบรมราชประสงค์

พระปกเกล้าฯ ทรงอธิบายแก่พระยาพลพลพยุหเสนาและอาจารย์ปรีดีว่า “พระบรมราชประสงค์” ตอนท้ายนี้หมายความว่า “พระมหากษัตริย์องค์ต่อไปต้องรักษารัฐธรรมนูญ”

พระองค์ยังรับสั่งตอบคำถามพระยาพลฯ เกี่ยวกับมาตรการพิทักษ์รัฐธรรมนูญอย่างเป็นรูปธรรมของพระองค์ในฐานะพระมหากษัตริย์ว่า

- ถ้ารัฐบาลเสนอเรื่องใดที่ขัดรัฐธรรมนูญ พระองค์ก็ส่งกลับคืนไปโดยไม่ทรงลงพระปรมาภิไธยให้

- ถ้ามีนายทหารที่ถูกปลดกองหนุนคิดล้มล้างรัฐบาลและพลเกล้าฯ ถวายรัฐธรรมนูญใหม่ให้ทรงลงพระปรมาภิไธย พระองค์จะถือว่าพวกนั้นเป็นกบฏ และในฐานะจอมทัพ พระองค์จะถือว่าพวกนั้นเป็นราชศัตรูที่ขัดพระบรมราชโองการ

- ถ้าพวกกบฏนั้นจะบังคับให้พระองค์ลงพระปรมาภิไธย พระองค์ก็จะทรงสละราชสมบัติ ให้พวกเขาหาเจ้านายองค์อื่นลงพระปรมาภิไธยให้

อาจารย์ปรีดีได้เปรียบเทียบพระราชประสงค์และพันธะหน้าที่ของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อระบบรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์ในพระราชวินิจฉัยของพระปกเกล้าฯ ดังกล่าว กับพฤติกรรมของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ที่ยอมลงพระนามแทนพระองค์ในรัฐธรรมนูญฉบับใต้ร่ม ครั่งรัฐประหาร ๒๔๙๐ เพื่อชี้ความแตกต่างระหว่างแนวทางแรกซึ่งให้ประวัติศาสตร์ ความ

ต่อเนื่อง และความชอบธรรม แก่เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ และแนวทาง
หลังซึ่งแตกหักเบี่ยงเบนจากกำเนิด จารีตธรรมเนียม และความชอบธรรมนั้นๆ

พึงสังเกตว่าการอ่านพระราชปณิธานทางการเมืองของรัชกาลที่ ๗
ผ่านพระราชปรารภแห่งรัฐธรรมนูญ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยอาจารย์
ปรีดีข้างต้น แตกต่างมากกับวิธีการอ่านรัชกาลที่ ๗ ผ่านลายพระราช-
หัตถเลขาพระราชสมภารของพระองค์โดยกลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญ นำโดย
ธีรยุทธ บุญมี เมื่อ ๑๔ ตุลาฯ^๑ และวิธีการอ่านของปรีดีเป็นชนิดปิดช่องมิให้
ตีความไปได้ว่าจะมีการ “ถวายพระราชอำนาจคืน” ดังที่นักนิติศาสตร์บางคน
เสนอกันในช่วงกระแสปฏิรูปการเมือง เพราะ “เมื่อพระองค์พระราชทานแล้ว
ก็เท่ากับให้สัตยาธิษฐาน” ย่อมมิมีการถอยถอน

ช่องว่างและความเจียบ

มีประเด็นน่าสนใจอีกมากในบทความนี้ ทว่าเนื่องจากเนื้อที่จำกัด
ผู้เขียนขอสรุปโดยชี้ให้เห็นบางสิ่งที่ขาดหายไปจากบทความ

๑) อาจารย์ปรีดีเลือกจรรีรัชกาลที่ ๗ โดยไม่เอ่ยอ้างพาดพิงถึงกรณี
พระราชสมภาร ๒๔๗๗ และความขัดแย้งรุนแรงถึงขั้นแตกหักระหว่าง
คณะราษฎรกับพระปกเกล้าฯ อันเป็นมูลเหตุเลย^๒

การเพิ่มขึ้นส่วนนี้เข้าไปจะทำให้ภาพและพล็อตประวัติการต่อสู้เพื่อ
ประชาธิปไตยสมบูรณ์ฉบับ (คณะราษฎร + สถาบันกษัตริย์ + วิรชน ๑๔
ตุลาฯ) ที่ท่านวาดนั้นสั้นคลอน สับสน และต้องประเมินค่าตีความข้อมูล
หลักฐานหลายชิ้นในภาพใหม่

๒) โดยที่ท่านลี้ภัยจากสยามไปตั้งแต่ต้นทศวรรษ ๒๔๙๐ อาจารย์
ปรีดีจึงไม่ได้ประสบพบเห็นและดังนั้นจึงไม่เอ่ยเลยถึงความเปลี่ยนแปลงทาง
เศรษฐกิจสังคมเป็นแบบทุนนิยมอย่างขนานใหญ่และลึกซึ้ง รวมทั้งการก่อตัว

^๑ดู สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล, “ร. ๗ สละราชย์: ราชสำนัก, การแอนตี้คอมมิวนิสต์ และ
๑๔ ตุลาฯ,” เนชั่นสุดสัปดาห์ ๙ (๑๒๔) (๑๗-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๓): ๒๘.

^๒ดู ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, ประวัติการเมืองไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า,
๒๕๓๘), บทที่ ๓.

และขยายตัวอย่างรวดเร็วของบรรดาชนชั้นชนกรรมพี (นายทุนเจ้าที่ดินชนบท, คนชั้นกลาง, นายทุนน้อย และกรรมาชีพจรจัดในเมือง) ในช่วง ๑๕ ปี ภายใต้รัฐบาลเผด็จการสฤชดี-ถนอม-ประภาส อันเกิดจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติบวกรการบุกทะลวงเข้าครอบงำของเงินทุน ฐานทัพ และทหารอเมริกันจำนวนมหาศาล

เชื้อมูลองค์ประกอบและพลวัตของขบวนการ ๑๔ ตุลาฯ ที่มีลักษณะ **ทุนนิยมและชนชั้นกลาง** เด่นชัด ตามข้อวิเคราะห์ของเสนห์ จามริก และ เบเนดิก แอนเดอร์สัน จึงพลาดหายไปจากบทความอย่างสิ้นเชิง^๖

๓) ในขณะที่ท่านเล็งเห็นลักษณะสัมบูรณาสีทธิแบบโซกุลนของระบบเผด็จการสฤชดี-ถนอม-ประภาส ที่มีอำนาจยิ่งกว่าพระมหากษัตริย์ในระบบสมบูรณาฯ และมีหน้าข้ายังตัดพระราชอำนาจหลายประการ และหยั่งรู้ภัยร้ายของการที่อำนาจเผด็จการสถาปนาประมุขรัฐเพียงเสมือนเป็นรูปเทพารักษ์ (palladiumization ทั้ง ๒ ประเด็น ตรงกับข้อสังเกตตีความของ เบเนดิก แอนเดอร์สัน) แต่ช่องว่างทั้ง ๑) และ ๒) ข้างต้นก็ส่งผลให้อาจารย์ปริติศาคาไม่ถึงว่าคนชั้นกลางและสถาบันหลักต่างๆ ในบ้านเมืองของเราจะเกิดอาการลงแดงจนกลายเป็นเหตุนองเลือดฆ่าหมู่และรัฐประหาร ๖ ตุลาฯ เพียงชั่ว ๓ ปีหลังจากนั้นได้

จะเป็นด้วยเหตุผลนี้หรือไรจึงไม่ปรากฏข้อเขียนบทความใดๆ ของอาจารย์ปริติศาคาณ ๖ ตุลาฯ ๒๕๑๙ โดยตรงเลย ทั้งที่เหตุการณ์นี้ถืถ่วงประชาธิปไตยทางการเมืองสมบูรณให้ถอยหลังล่าช้าไปอีกกว่า ๒ ทศวรรษ?

^๖ดู เสนห์ จามริก, “การเมืองไทยกับการปฏิวัติตุลาคม” ; และ เบเนดิก แอนเดอร์สัน, “บ้านเมืองของเราลงแดง: แง่มุมทางสังคมและวัฒนธรรมของรัฐประหาร ๖ ตุลาคม” ใน จาก ๑๔ ถึง ๖ ตุลาฯ, บรรณาธิการโดย ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ อังรศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๔๑).

รวมเรียงความที่ได้รับรางวัล
จากการประกวดเรียงความส่งเสริมประชาธิปไตย
หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์”

สืบเนื่องจากในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ คณะบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งเรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร” ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยคณะราษฎรได้ประกาศหลัก ๖ ประการสำหรับใช้เป็นหลักการดำเนินนโยบายประเทศที่ให้ความสำคัญกับเอกราช ประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ ตลอดจนการยกระดับความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างเท่าเทียม

จากวันนั้นถึงวันนี้ “ประชาธิปไตย” ของไทยได้ผ่านมรสุมต่างๆ หลายครั้ง ทั้งระบอบเผด็จการทหารอันฉ้อฉล, ระบบผู้แทนอันไม่เสรี, การแก่งแย่งอำนาจทางการเมืองอันนำไปสู่การยึดอำนาจอีกหลายครั้งหลายครา และการจำกัดสิทธิเสรีภาพในด้านต่างๆ อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์กบฏสันติภาพใน พ.ศ. ๒๔๙๕ หรือกรณีที่นักเขียนและปัญญาชนถูกรัฐบาลของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จับกุมใน พ.ศ. ๒๕๐๑ แต่เหตุการณ์หนึ่งซึ่งเป็นที่จดจำมากที่สุดคือเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

ช่วงเวลานั้น “ประชาธิปไตย” ที่คณะราษฎรเคยหวังไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ยังไม่อาจบรรลุผล ข้าราชการกลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญอันเป็นหลักประกันพื้นฐานถึงสิทธิเสรีภาพของราษฎรก็ยิ่งถูกรัฐบาลเผด็จการจับกุมจนก่อให้เกิดการชุมนุมอย่างสันติที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เพื่อเรียกร้องรัฐธรรมนูญและขอให้ปล่อยตัวผู้ถูกจับกุมเหล่านั้นตั้งแต่วันที่ ๙ ตุลาคม จนกระทั่งวันที่ ๑๓ ตุลาคม ประชาชนจำนวนมากก็ได้แสดงพลังให้เห็นบนถนนราชดำเนินอย่างสงบ ก่อนที่จะถูกทหาร-ตำรวจปราบปรามอย่างรุนแรง ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ส่งผลให้ประชาชนทั่วทั้งประเทศทุกชนชั้นทุกหมู่เหล่าได้ลุกขึ้นสู้จนได้รับชัยชนะในระดับหนึ่ง

หลังเหตุการณ์ดังกล่าวไม่นาน อาจารย์ปรีดี พนมยงค์ ได้เขียน บทนิพนธ์ชิ้นสำคัญชื่อ “จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม” เพื่อเชิดชูวีรกรรมของวีรชน ๑๔ ตุลา พร้อมกับชี้ให้เห็นภารกิจสำคัญของขบวนการนิสิต นักศึกษา และประชาชนเป็นหลักหมายสำคัญ

เหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ประกอบด้วยแนวคิดและอุดมการณ์หลายรูปแบบ แต่เจตนารมณ์หนึ่งคือจิตใจที่เรียกร้องประชาธิปไตยอันมีสำนึกต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญยิ่งต่อการบรรลุถึงสังคมสันติ และเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเสริมสุขภาวะให้แก่สังคมไทย โดยเฉพาะนักเรียน นิสิต นักศึกษา และเยาวชน ที่จะเป็นผู้สืบทอดภารกิจของประเทศชาติในอนาคตสืบไป

ในภาวะที่ประเทศชาติกำลังเผชิญหน้ากับวิกฤตการณ์ต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ดังเช่นปัจจุบัน การเสริมสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยที่รับผิดชอบต่อส่วนรวม จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด และเนื่องในวาระที่ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ เป็นวาระครบรอบ ๓๕ ปี ของเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ดังนั้น มูลนิธิ ๑๔ ตุลา ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยมี นายปณณ เทพนรินทร์ เป็นผู้รับผิดชอบโครงการและ นายเทวฤทธิ์ มณีฉาย เป็นอาสาสมัครช่วยโครงการ รวมถึงคณะกรรมการมูลนิธิ ๑๔ ตุลา เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา จึงได้จัดโครงการประกวดเรียงความ ภายใต้หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ซึ่งหมายถึงแนวคิดประชาธิปไตยที่แสดงจิตสำนึกส่วนรวมอย่างสันติวิธี ไม่เน้นความรุนแรง อันจะช่วยเสริมสร้างสุขภาวะแก่สังคมผ่านการเรียนรู้และสืบสานเจตนารมณ์ ๑๔ ตุลาคมต่อไป ด้วยหวังว่า โครงการนี้ นอกจากจะสามารถทำให้เยาวชนผู้สร้างผลงานได้ตระหนักถึงคุณค่าและความหมายของ “ประชาธิปไตย” แล้ว ยังจะสามารถทำให้ผู้อ่านผลงานได้ตั้งคำถามถึงระบบคิดและค่านิยมของ “ประชาธิปไตย” ที่อยู่ในใจของตนเองอีกด้วย

โดยการประกวดเรียงความส่งเสริมประชาธิปไตย หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้

๑) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของคำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” อันเป็นวาทกรรมหนึ่งของท่านอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ ที่ต้องการให้ราษฎรทุกคนเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย อันประกอบด้วยความเป็นประชาธิปไตยทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

๒) เพื่อเชื่อมโยงคุณค่าของประชาธิปไตยมาสู่การสร้างสรรค์สันติภาพในสังคมผ่านการเขียน โดยใช้งานเขียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการสร้างจินตนาการไปสู่สังคมประชาธิปไตย และสันติสุขที่อุดมไปด้วยความดีงาม

๓) เพื่อเผยแพร่ผลงานการสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชน

สำหรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับผลงานที่เข้าประกวด คือ

๑. คุณสมบัติของผู้ส่งผลงานจะต้องเป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งแบ่งเกณฑ์ตามระดับการศึกษา คือ ประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ ๑-๓) ประถมศึกษาตอนปลาย (ประถมศึกษาปีที่ ๔-๖) มัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖)

๒. เรียงความมีความยาวไม่เกิน ๒ หน้ากระดาษ A4 (ใช้อักษร Angsana New ขนาด ๑๖ ในกรณีพิมพ์ หากเขียนด้วยลายมือให้ใช้ตัวบรรจง)

๓. เรียงความที่ส่งเข้าประกวด จะต้องไม่เน้นให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาด้วยความรุนแรง

๔. ผลงานที่ส่งนั้นจะต้องเป็นผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ไม่เคยนำไปประกวดที่ใดมาก่อน สามารถส่งผลงานได้ไม่เกินคนละ ๒ ชิ้น

๕. เรียงความทุกเรื่องด้านหลังต้องติดเอกสารกำกับรับรองจากสถาบันการศึกษาต้นสังกัดพร้อมทั้งระบุรายละเอียดชื่อผลงาน-ชื่อ-นามสกุล-ที่อยู่-อายุ-วันเดือนปีเกิด-โทรศัพท์-โทรสาร-ระดับชั้น-สถานศึกษาที่ผู้ส่งผลงานกำลังศึกษาอยู่ให้ชัดเจน

๖. ลิขสิทธิ์และผลงานที่ส่งเข้าร่วมโครงการและได้รับรางวัลใดรางวัลหนึ่งเป็นสิทธิของคณะกรรมการจัดงานฯ ที่จะนำไปเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

๗. คณะกรรมการตัดสินผลงานจะพิจารณาเรียงความ โดยแบ่งตามระดับชั้นการศึกษา

๘. คำตัดสินของคณะกรรมการตัดสินผลงานถือเป็นที่สุดของการพิจารณาอบรางวัล

ทั้งนี้ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการประกวดเรียงความดังกล่าว ประกอบด้วย

๑) เกิดการเชื่อมโยงงานเขียนเข้ากับการตระหนักถึงคุณค่าและ
อุดมคติของคำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ซึ่งเป็นกระบวนการปลูกฝัง
จิตสำนึกให้เกิดในหมู่เด็กและเยาวชน

๒) ได้ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักถึงคุณูปการของการ
อภิวัฒน์ไทย ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ และเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

๓) ได้ส่งเสริมบทบาทการแสดงออกให้แก่เด็กและเยาวชน

โดยผลจากการเปิดรับปรากฏว่ามีผลงานส่งเข้าร่วมจำนวน ๑๗๗ ชิ้น
แบ่งเป็น

- ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ ๑-๓) จำนวน ๓๓ ชิ้น
- ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ประถมศึกษาปีที่ ๔-๖) จำนวน ๕๓ ชิ้น
- ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓) จำนวน ๑๗ ชิ้น
- ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖) จำนวน ๑๐๐ ชิ้น

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ส่งมาแล้วไม่ทราบระดับชั้น ๒ ชิ้น ส่งซ้ำอีก ๒ ชิ้น

ทั้งนี้ได้คุณวัฒน์ วรรณยางกูร คุณลักขณา ปันวิชัย (คำ ผกา) และ
คุณเมธาว มาสขาว ให้เกียรติเป็นกรรมการตัดสิน โดยมีการแจ้งผลตัดสินงาน
ไปในวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ และรับรางวัลเมื่อวันเสาร์ ที่ ๔ เมษายน
พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา สี่แยกคอกวัว กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้
มีรายชื่อผู้ที่ได้รับรางวัลดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ ๑-๓)

รางวัลชนะเลิศ

ด.ญ. เจนจิรา ขุนคงเสถียร

ชั้น ป. ๒ โรงเรียนวัดคณิกาผล จังหวัดกรุงเทพมหานคร

รางวัลรองชนะเลิศ

ด.ญ. ชนัญดา ลาหาญ

ชั้น ป. ๒ โรงเรียนบ้านหนองไฮ จังหวัดอำนาจเจริญ

รางวัลชมเชย

ด.ช. ภาณุภณ บุญจันทร์

ชั้น ป. ๒ โรงเรียนสายน้ำทิพย์ จังหวัดสมุทรปราการ

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ประถมศึกษาปีที่ ๔-๖)

รางวัลชนะเลิศ

ด.ญ. ชาด้า พัฒนพุดิ

ชั้น ป. ๖ โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

รางวัลรองชนะเลิศ

ด.ญ. รุ่งกานต์ ช่างเกตุ

ชั้น ป. ๖ โรงเรียนเทศบาล ๕ จังหวัดกาญจนบุรี

ด.ญ. ปาลิดา รักวิชาการ

ชั้น ป. ๖ โรงเรียนวัดสีสุก จังหวัดกรุงเทพมหานคร

รางวัลชมเชย

ด.ญ. ศิลป์ศุภา ศุภกิจศิลป์

ชั้น ป. ๖ โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด.ช. อธิพล ชมภูศรี

ชั้น ป. ๔ โรงเรียนวัดบางปะกอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓)

รางวัลชนะเลิศ

นายพีระศักดิ์ ทองนาค

ชั้น ม. ๓ โรงเรียนคำเขื่อนแก้วขุโนปถัมภ์ จังหวัดยโสธร

รางวัลรองชนะเลิศ

ด.ญ. ธัญรดา เลิศลักษณ์พร

ชั้น ม. ๓ โรงเรียนราชินี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

นายจรศักดิ์ เหมทานนท์

ชั้น ม. ๓ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รางวัลชมเชย

ด.ญ. วรณิษา สายทอง

ชั้น ม. ๒ โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี

ด.ญ. พลอยไพลิน พิมพ์ลิขิต

ชั้น ม. ๒ โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖)

รางวัลชนะเลิศ

นางสาวณัฐกานต์ สกุดดาราชชาติ

ชั้น ม. ๕ โรงเรียนธารปราสาทเพชรวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

รางวัลรองชนะเลิศ

นายสุทธิพันธ์ อารมย์แก้ว

ชั้น ม. ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช

นางสาววรรณัฐิตา พวงจันทร์แดง

ชั้น ม. ๕ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

รางวัลชมเชย

นางสาวธันยพร ภัทรบรรเจิด

ชั้น ม. ๔ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

นายอภิสิทธิ์ ทองขาว

ชั้น ม. ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รางวัลยอดเยี่ยม

ด.ญ. ชาด้า พัฒนาพุดิ

ชั้น ป. ๖ โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

รางวัลดีเด่น

นางสาวณัฐกานต์ สกุดดาราชชาติ

ชั้น ม. ๕ โรงเรียนธารปราสาทเพชรวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

ด.ญ. รุ่งกานต์ ช่างเกตุ

ชั้น ป. ๖ โรงเรียนเทศบาล ๕ จังหวัดกาญจนบุรี

นายพีระศักดิ์ ทองนาค

ชั้น ม. ๓ โรงเรียนคำเขื่อนแก้วขุขูปถัมภ์ จังหวัดยโสธร

รางวัลประกาศนียบัตรสร้างสรรค์

๑. ด.ญ. ศิริภัสสร ธูปหอม

ชั้น ป. ๖ โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

๒. ด.ญ. วิภาดา เพ็ญโรจน์

ชั้น ป. ๖ โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

๓. ด.ญ. ธนวรรณ มุมทอง

ชั้น ป. ๖ โรงเรียนวัดสี่สุท จังหวัดกรุงเทพมหานคร

๔. ด.ญ. อัจฉรา เณสิยจิตติกุล

ชั้น ป. ๕ โรงเรียนอานวยกนกศิริอนุสรณ์

จังหวัดกรุงเทพมหานคร

๕. ด.ญ. กุลนันท์ บุญมูล

ชั้น ป. ๖ โรงเรียนบ้านหนองไฮ จังหวัดอำนาจเจริญ

๖. ด.ญ. มาริสา บุญปลอด

ชั้น ป. ๖ โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

๗. ด.ช. ยุทธินันท์ โพธิ์จันทร์

ชั้น ป. ๔ โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

๘. นางสาวขวัญตา หมั่นเรียน

ชั้น ม. ๓ โรงเรียนเสนางคณิศร จังหวัดอำนาจเจริญ

๙. นางสาวสุธามาศ ขยุตสาหกิจ

ชั้น ม. ๕ โรงเรียนเพลินพัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

๑๐. นางสาวธิดาวรรณ รัตนพันธ์

ชั้น ม. ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้

จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑๑. นายภูเบศร์ พงศ์สุวรรณ

ชั้น ม. ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้

จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑๒. นายณนทรัตน์ สุวรรณพงศ์
ชั้น ม. ๔ โรงเรียนโพธิสารพิทยากร
จังหวัดกรุงเทพมหานคร
๑๓. นายทฤทธิ แซ่ตัน
ชั้น ม. ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้
จังหวัดนครศรีธรรมราช
๑๔. นายอรรถกร มัชฌันติกสมัย
ชั้น ม. ๔ โรงเรียนหอพระ จังหวัดเชียงใหม่
๑๕. นางสาวชไมพร แป้นคง
ชั้น ม. ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้
จังหวัดนครศรีธรรมราช
๑๖. นางสาวดาวใจ ตะตา
ชั้น ม. ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้
จังหวัดนครศรีธรรมราช
๑๗. นางสาววัชรภรณ์ พรหมดนตรี
ชั้น ม. ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ซึ่งต่อจากนี้ไปจะนำเสนอเรียงความตามลำดับรายการรับรางวัลดังกล่าว แต่เนื่องจากผลงานของ ด.ญ. ซาด้า พัฒนพุดิ นางสาวณัฐกานต์ สกฤตดาราชชาติ ด.ญ. รุ่งกานต์ ช่างเกตุ และนายพีระศักดิ์ ทองนาค ได้รับคนละ ๒ รางวัล จึงมีผลงานที่จะนำเสนอจำนวน ๓๕ ชิ้น

ทั้งนี้เรียงความที่จะนำเสนอต่อไป เราจะเห็นถึงการเสนอท่าทีที่หลากหลาย โดยผลงานบางชิ้นก็มีท่าทีในเชิงการให้ข้อมูล ให้นิยาม เพื่อทำความเข้าใจกับคำว่าประชาธิปไตยสมบูรณ์ บางชิ้นก็วิจารณ์การเมืองที่เป็นอยู่ บางชิ้นก็ยกประสบการณ์มาเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นปัญหาหรือความแตกต่างระหว่างการเมืองการปกครองในประเทศไทยกับประเทศอื่นๆ ที่ตนมีประสบการณ์ บางชิ้นก็มีท่าทีเชิงเรียกร้องให้เกิดประชาธิปไตยสมบูรณ์ และบางชิ้นก็มีการเสนอแนวทางในการสร้างประชาธิปไตยสมบูรณ์ แต่ส่วนใหญ่ก็จะผสมหลายท่าทีในงานชิ้นนั้นๆ ดังที่จะนำเสนอต่อไปนี้

หมายเหตุ

โครงการประกวดเรียงความข้างต้น ได้เริ่มประกาศเชิญชวนให้นักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศส่งผลงานประกวดตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ จนถึง ๒ มีนาคม ๒๕๕๒ ดังนั้น ผลงานหลายชิ้นจะเขียนโดยอิงกับบริบททางการเมืองของช่วงเวลานั้น ซึ่งมีทั้งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและกลุ่มแนวร่วมต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ รวมถึงมีการปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐบาลกับกลุ่มพันธมิตรฯ ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๑

สำหรับวันเวลาในการประกาศผลเรียงความที่ได้รับรางวัล คือ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒ และได้มีพิธีรับรางวัลในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๒

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น
(ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓)

ครอบครัวประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. เจนจิรา ขุนคงเสถียร*

“ทุกชีวิตจะเป็นนักประชาธิปไตย ถ้าทุกคนร่วมใจปลูกฝังและสั่งสอน”

คำขวัญนี้เป็นคำขวัญที่ฉันอยากให้ผู้อ่านได้ร่วมกันปลูกฝังคุณค่าของประชาธิปไตยให้เกิดแก่ตนเอง ถ้ายทอดสู่รุ่นลูกหลาน เพื่อนสนิทและญาติมิตร หากทุกคนมีประชาธิปไตย การดำเนินชีวิตจะเกิดผลดีต่อคนส่วนใหญ่ทั้งในครอบครัว สังคมและประเทศชาติ เพราะประชาธิปไตยคือการปกครองคนที่ใช้มติเสียงของคนส่วนใหญ่ในการตัดสินใจเพื่อการพัฒนา

ครอบครัวของฉันมีพี่น้องห้าคน ฉันเป็นน้องหญิงคนเล็กคนเดียว คุณพ่อเป็นหัวหน้าครอบครัวทำหน้าที่หารายได้และเป็นเสมือนทางเสื่อผืนหมอนใบของครอบครัวไปสู่จุดหมาย ส่วนคุณแม่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายการเงินคอยดูแลเรื่องค่าใช้จ่าย ดูแลลูกทุกคนให้เป็นเด็กดี ส่วนพี่ชายทั้งสองคนมีหน้าที่ในครอบครัวแตกต่างกันไป หน้าที่หลักของลูก คือ เรียนหนังสือ ส่วนหน้าที่รองคือ พี่ชายคนโตอยู่ฝ่ายหารายได้เสริมในการขายเสื้อผ้า พี่ชายคนรองอยู่ฝ่ายซักและรีดผ้า พี่ชายคนที่สามและสี่อยู่ฝ่ายดูแลทำความสะอาดบ้าน ส่วนฉันอยู่ฝ่ายช่วยเหลือพี่ชายทั้งสองคน ครอบครัวฉันต่างรักและสามัคคีกัน แม้ว่าจะมีงานและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติทุกวัน แต่สิ่งสำคัญคือ เรามีน้ำใจให้กัน ช่วยเหลือดูแล เคารพและให้เกียรติกันเสมอ แม้จะทะเลาะกันบ้าง แต่เราเลือกใช้วิธีการพูดเพื่อปรับความเข้าใจโดยมีคุณแม่และคุณพ่อเป็นคนกลางคอยสั่งสอน เรารู้จักการนำความรู้มาพัฒนาตนเอง พัฒนาครอบครัวและสังคม เพื่อนบ้านต่างชื่นชมว่า “ครอบครัวขุนคงเสถียรใช้ชีวิตอยู่กันแบบประชาธิปไตย” คำๆ นี้ทำให้ทุกคนรู้สึกภูมิใจที่ประชาธิปไตยที่เราช่วยสร้างในครอบครัวสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่คนทั่วไปได้เห็นและชื่นชม

กิจกรรมประจำวันตามวิถีประชาธิปไตยในครอบครัวนั้น แม้ฉันอาจไม่เข้าใจคำว่า “ประชาธิปไตย” อย่างลึกซึ้ง แต่ประชาธิปไตยช่วยให้ฉันได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ได้พูดตามความคิดความรู้สึก ได้ทำในสิ่งที่ดีที่สุดในครอบครัวร่วมกันแนะนำและสั่งสอน ประชาธิปไตยสามารถช่วยสร้างความ

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนวัดคณิกาผล จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

สัมพันธ์ที่ดีของคนในครอบครัวของฉันได้ ยกตัวอย่าง คุณพ่อจะพาครอบครัวไปเที่ยว ท่านเปิดโอกาสให้ลูกๆ เสนอสถานที่ที่จะไปเที่ยวทุกครั้ง แสดงว่า “คุณพ่อเป็นนักประชาธิปไตย” ส่วนคุณแม่จะทำอาหารเย็นเมื่อไรท่านจะถามฉันและพี่ๆ ว่าใครจะรับประทานอาหารอะไรในมือเย็นนี้ ซึ่งอาหารที่พวกเราได้รับประทานก็เป็นรายการที่คนในครอบครัวส่วนใหญ่เสนอไว้ทุกครั้ง แสดงว่า “คุณแม่ก็เป็นนักประชาธิปไตย” เมื่อคุณพ่อและคุณแม่ต่างมีใจรักประชาธิปไตย ลูกย่อมมีพฤติกรรมตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตยไปด้วย เช่น คุณพ่อและคุณแม่พาฉันไปคู่มือการใช้สิทธิ์เลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือการเลือกตั้งการเมืองทุกครั้ง แม่สอนฉันว่า “มือที่สะอาดต้องกากบาทเลือกคนดี” เพราะทุกวันนี้การเมืองมีการทุจริตมากมาย เลือกเข้าไปทำงานแล้วก็มีแต่ปัญหาการโกงกินงบประมาณของบ้านเมือง ภาพของประชาชนที่มาชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องขอความเป็นธรรมในโทรทัศน์ ล้วนเป็นสิทธิที่ประชาชนทุกคนทำได้ตามกฎหมาย แต่ภาพตำรวจทำร้ายประชาชนจนเสียชีวิตเป็นสิ่งที่ฉันไม่อยากเห็นการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาของสังคม ทุกวันนี้การประท้วงยังคงมีอยู่และทวีความรุนแรงมากขึ้น สิ่งที่ดินและครอบครัวต่างวิงวอนไม่อยากให้ประชาธิปไตยของประชาชนผู้เดือดร้อนต้องมาถูกข่มขู่และเจ็บและเสียใจอีก ฉันได้แต่ภาวนาให้ทุกฝ่ายต่างหันหน้ามาเปิดใจคุยกันด้วยเหตุผล จงคิดและทำทุกอย่างเพื่อส่วนรวมของเรา ให้วันนี้ชีวิตยังคงอยู่และสู้ต่อไป แม้ว่าชีวิตอาจจะทุกข์บ้างแต่ก็ขอให้เหนื่อยที่สุด ฉันขอให้ทุกคนได้มีชีวิตอยู่ในประเทศไทยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้ อย่างมีความสุขมากขึ้น

ครอบครัวของใครที่ยังเป็นเผด็จการ ยังไม่มีโอกาสไปร่วมกิจกรรมพัฒนาสังคม ยังลืมนำไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ยังคิดว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องของเรา ฉันอยากให้ทุกท่านลองคิดและทบทวนเสียใหม่เพราะชีวิตต้องเกี่ยวข้องกับการเมือง ประชาชนเป็นผู้สร้างประชาธิปไตย เมื่อสร้างแล้วต้องร่วมกันรักษาและปลูกฝังให้ทุกชีวิตในครอบครัวนี้มีประชาธิปไตยสมบูรณ์ในหัวใจ เพื่อให้คนไทยรักและสามัคคีกัน “ให้ไทยนี้รักสงบ แต่ถึงรบไม่ขลาด เอกราชจะไม่ให้ใครข่มขี่” เพื่อถวายเป็นพระพรชัยแด่ในหลวงของเราให้พระองค์ทรงพระเจริญและพระเกษมสำราญตลอดกาล ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. ชนัญดา ลาหาญ*

“ประชาธิปไตย” เป็นระบอบการปกครองของไทยที่ยึดหลักเสียงข้างมากหรือมติของปวงชนส่วนใหญ่เป็นหลัก ไม่เน้นความรุนแรง

รองชนะเลิศ

ประเทศไทยในปัจจุบันกำลังประสบปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง แต่ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือความแตกแยกของประชาชนซึ่งแบ่ง ๒ ฝ่าย คือฝ่ายเสื้อเหลืองและฝ่ายเสื้อแดงที่ออกมาชุมนุมประท้วง ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายส่งผลเสียต่อประเทศชาติในด้านต่างๆ เศรษฐกิจตกต่ำ นักท่องเที่ยวไม่กล้าเข้ามาท่องเที่ยวในเมืองไทยเพราะเหตุการณ์บ้านเมืองไม่สงบ ที่เป็นเช่นนี้เพราะคนในชาติหลายๆ คน เห็นแก่ผลประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ ขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและไม่ดำเนินตามแนวทางของ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ซึ่งเป็นการแสดงจิตสำนึกต่อส่วนรวมอย่างสันติวิธี ไม่เน้นความรุนแรงและยึดหลักเสียงข้างมากหรือมติของประชาชนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

วิธีการที่จะช่วยทำให้ประเทศไทยมีประชาธิปไตยสมบูรณ์ คือ พ่อแม่ต้องปลูกฝังแนวทางของประชาธิปไตยให้กับลูกๆ ไม่เน้นการใช้ความรุนแรง โรงเรียนต้องสอนให้เด็กๆ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองตามแนวทางประชาธิปไตย เช่น การเลือกหัวหน้าห้อง การเลือกประธานนักเรียน เพื่อที่เด็กๆ จะได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและนำไปใช้ในอนาคตและที่สำคัญที่สุดผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก

คนไทยทุกคนควรรักและสามัคคีกันไม่แบ่งแยกเป็นสองฝ่าย ขอให้ทุกคนใส่เสื้อสีเดียวกันคือสีแห่ง “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ไม่ใช้ความรุนแรงร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาประเทศชาติ ให้มีแต่ความเจริญเพื่อความสุขของทุกคนในชาติ ■

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนบ้านหนองไธ จังหวัดอำนาจเจริญ.

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ช. ภาณุภณ บุญจันทร์*

ถ้าประเทศไทยของเราสะอาดนั้นจะทำได้คือ เราต้องไปใช้สิทธิใช้เสียง
อย่างนอนหลับทับสิทธิ์และไม่ขายเสียงของตนเอง ถ้าหนูโตขึ้นจะใช้สิทธิ
ประชาธิปไตยอย่างภาคภูมิ และจะทำให้ประชาธิปไตยของไทยเรานั้น
เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ■

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนสายน้ำทิพย์ จังหวัดสมุทรปราการ.

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
(ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖)

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. ชาด้า พัฒนพุดิ*

คำว่า “ประชาธิปไตย” ประกอบด้วยคำว่า “ประชา” หมายถึงหมู่คนคือ
ปวงชน กับคำว่า “อธิปไตย” หมายถึงความเป็นใหญ่ คำว่า “ประชาธิปไตย”
จึงหมายถึงความเป็นใหญ่ของปวงชน

ราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” ไว้ใน
หนังสือพจนานุกรมของทางราชการว่าแบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่

หนูคิดว่าทุกวันนี้ประชาธิปไตยไม่สมบูรณ์ เพราะว่าประชาชนยัง
เกรงกลัวและไม่ใช้สิทธิของตัวเองเรียกร้องในสิ่งที่ความเป็นธรรม ทุกวันนี้อำนาจ
ยังตกอยู่ในชนกลุ่มหนึ่งซึ่งเราเรียกว่านักการเมือง หนูคิดว่าทุกวันนี้ประชา
ธิปไตยถึงไม่สมบูรณ์ คนจน คนรวย ไม่มีความเท่าเทียมเท่าที่นานาประเทศ
เขามีอยู่ ชาวไร่ชาวนาหรือผู้คนชนบทยังขาดความเป็นธรรมเท่าที่เคยอ่าน
หนังสือพิมพ์มา ประชาชนอย่างชาวอเมริกันที่เคยอยู่มา หนูรู้สึกว่าประเทศเขา
ประชาชนมีสิทธิสมบูรณ์โดยทั่วๆ กัน ประชาชนสามารถตรวจสอบรัฐบาลและ
สามารถเรียกร้องความเป็นธรรมได้โดยง่าย เพราะฉะนั้นรัฐบาลหรือนักการเมือง
จึงไม่สามารถโกงกินหรือทำผิดได้อย่างง่ายดาย จึงส่งผลให้ประเทศชาติของเขา
มีความเจริญและประชาชนก็ได้รับสิทธิและสวัสดิการได้อย่างเท่าเทียมกัน
อย่างเช่น หนูเคยได้เรียนที่อเมริกาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแม้แต่บาทเดียว
สิ่งนี้แหละจึงสะท้อนให้เห็นว่าประชาธิปไตยของเขานั้นสมบูรณ์แบบ

สรุปแล้วประชาธิปไตยที่สมบูรณ่นั้นประชาชนนั้นแหละคือผู้ที่มี
หน้าที่คอยดูแลประเทศของตนเอง กล่าวคือ ประชาชนเป็นนาย รัฐบาลเป็น
ผู้รับจ้างให้คอยดูแลประเทศชาติ ■

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. รุ่งกานต์ ช่างเกตุ*

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” เด็กตัวเล็กอย่างฉันอาจยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่ลึกซึ้งเหมือนกับที่ผู้ใหญ่หรือคนที่มีการศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจกัน แต่เมื่อฉันเกิดมาเป็นคนไทย อยู่ในประเทศที่มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีความเป็นเอกราชไม่ตกเป็นเมืองขึ้นของชาติตะวันตก ฉันจึงได้รับการปลูกฝังความคิดแบบประชาธิปไตยมาตั้งแต่เด็ก ทำให้ฉันเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่มีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตของตนเอง แต่ในปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่มักละเลยคุณค่าของความเป็นประชาธิปไตย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม เอาแต่ทะเลาะเบาะแว้ง ไม่หันหน้ามาคุยกันด้วยเหตุผล ดังนั้นในฐานะที่ฉันเป็นเด็กซึ่งกำลังเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยของชาติในอนาคต จึงต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้าง “ประชาธิปไตยสมบูรณ์”

เริ่มต้นตั้งแต่ในครอบครัว พ่อแม่ของฉันถึงแม้ว่าจะเป็นคนยากจน เรียนจบชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนวัดที่ไม่ได้มีชื่อเสียงอะไร แต่พ่อแม่ก็ไม่เคยบังคับให้ฉันเรียนหรือทำตามความต้องการของพ่อแม่แค่เพียงอย่างเดียว ฉันสามารถเลือกและคิดได้ตามต้องการของตัวเอง เช่น ฉันชอบเรียนวิชาภาษาไทยและชอบอ่านเขียนภาษาไทย ซึ่งเด็กที่ฉลาดทั่วไปมักชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ แต่ฉันคิดว่าทุกวิชาต่างก็มีประโยชน์เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความสนใจหรือความชอบส่วนบุคคล พ่อแม่ก็ไม่เคยบังคับหรือต้องการให้ฉันเป็นคนเก่งตามความคิดของคนอื่น ฉันจึงตั้งใจที่ได้เรียนและทำในสิ่งที่ตนเองรัก เมื่อมีข้อสงสัยอะไร ฉันก็ถามพ่อแม่ พูดคุยกับท่านด้วยความมีเหตุผล ไม่เหมือนกับเพื่อนของฉันบางคนที่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นอะไร

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๕ จังหวัดกาญจนบุรี.

ได้ เพราะพ่อแม่จะไม่พอใจที่เป็นเด็กแล้วพูดจาออกย้อนเหมือนกับโต้เถียงผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นความน่าเห็นใจที่ประชาธิปไตยในแต่ละบ้านไม่เท่าเทียมกัน

ต่อมาคือเพื่อนบ้านและชุมชนที่ฉันอาศัยอยู่ ไม่ได้มีเพียงคนไทยอย่างเดียว แต่ยังมีความมอญและคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่จำนวนมาก บางคนเป็นชาวไทยพุทธ บางคนเป็นชาวไทยมุสลิม ทำให้หมู่บ้านมีทั้งวัด มัสยิดและศาลเจ้าของคนจีนที่ตั้งอยู่ในละแวกเดียวกัน ตั้งแต่ฉันเกิดจนโตถึงปัจจุบันฉันไม่เคยเห็นคนในชุมชนทะเลาะกันอย่างรุนแรงเลยสักครั้ง อาจมีความคิดเห็นหรือวิถีชีวิตที่แตกต่างกันไปบ้าง แต่ทุกคนก็อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสองสามปีก่อนที่อำเภอใกล้เคียงฉันเกิดภัยน้ำท่วมชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก คนในหมู่บ้านของฉันจึงร่วมกันบริจาคสิ่งของเพื่อนำไปช่วยเหลือคนในอำเภออื่น ทั้งที่ความจริงแล้วหมู่บ้านของเราก็ไม่ได้ได้รับความเดือดร้อนอะไรมา แต่ด้วยน้ำใจไมตรีที่เรามีให้แก่กันทุกคนจึงยอมสละเงินหรือข้าวของเพียงนิดหน่อยของตนเองเพื่อช่วยเหลือพี่น้องที่อยู่ต่างอำเภอ ฉันคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคือประชาธิปไตยเล็กๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านของฉัน ทุกคนต่างเห็นพ้องต้องกันในการช่วยเหลือเพื่อนบ้านในยามที่ประสบความเดือดร้อน กันนั้นและผู้ใหญ่บ้านที่ประชาชนเลือกเข้ามาเป็นผู้นำก็ทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งลุงผู้ใหญ่เป็นคนใจดีต่อเด็กและช่วยเหลือชาวบ้านเสมอมา ผู้คนส่วนใหญ่จะให้ความเคารพนับถือเพราะลุงผู้ใหญ่ไม่เคยโกงกิน เป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ทำให้หมู่บ้านของเราเจริญก้าวหน้าและสงบสุข เมื่อมีการเลือกตั้งใหม่ชาวบ้านก็ยังพร้อมใจกันเลือกลุงผู้ใหญ่ให้มาช่วยดูแลทุกข์สุขของชาวบ้านอีก ต่างจากบางหมู่บ้านที่มีผู้นำไม่ดี ทำให้ลูกบ้านไม่มีความสุขและไม่เกิดความกระตือรือร้นอยากออกไปเลือกตั้ง เพราะมีแต่ผู้สมัครที่โกงกินและไม่มีความซื่อสัตย์

ฉันจึงคิดว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนไทยส่วนใหญ่นอนหลับไม่สบายใจ ไม่อยากออกไปเลือกตั้งต้องเป็นเพราะความเบื่อหน่ายต่อพฤติกรรมของนักการเมืองอย่างเน่นอน ครูอาจารย์ของฉันจึงสอนอยู่เสมอว่าไม่ให้เอาแบบอย่างนักการเมืองเหล่านั้น เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ดี เราสมควรดูแบบอย่างจากวีรชนไทยในอดีตที่ยอมเสียสละชีวิตเลือดเนื้อเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณค่าของความเป็นประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “วีรชนในเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖” ที่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยคณะราษฎรได้ประกาศหลัก ๖ ประการสำหรับใช้เป็นหลักการดำเนินนโยบาย

ประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับเอกราช ประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพตลอดจนการยกระดับความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างเท่าเทียม

โดยในวิชาสังคมศึกษาครูจะสอนให้เรารู้จักความเป็นประชาธิปไตยอย่างง่าย ๆ ว่า เมื่อเราเกิดมาเป็นคนเราย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะคิดหรือกระทำตามความต้องการของตนเอง หากความคิดหรือการกระทำนั้นไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม นอกจากนี้เรายังต้องรับฟังและเคารพในความคิดเห็นของคนอื่นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ถ้าเราเป็นคนที่มีคิดต่างก็ต้องรับฟังด้วยความมีเหตุผล ไม่ใช่ความรุนแรงหรือทำร้ายกัน เพราะไม่ใช่หนทางในการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ไม่ถือว่าเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ดังนั้นเมื่อในโรงเรียนของฉันจัดกิจกรรมให้เลือกตั้งประธานนักเรียน ฉันตัดสินใจเลือกรุ่นพี่ที่เป็นคนดี มีความรับผิดชอบและตั้งใจทำงานเพื่อโรงเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งเพื่อนส่วนใหญ่ในโรงเรียนก็เห็นพ้องกันที่จะเลือกคนดี ไม่เลือกรุ่นพี่ที่เกียจคร้านหรือเกเร จนในที่สุดรุ่นพี่ซึ่งเป็นคนดีก็ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานนักเรียน ทำให้กิจกรรมในโรงเรียนได้รับการพัฒนาเสมอมา จนเป็นที่น่าพอใจของครูอาจารย์และเพื่อนนักเรียนทุกคน เมื่อมองย้อนถึงประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับความเป็นประชาธิปไตยในชีวิตของฉัน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ก็ทำให้ฉันนึกถึงสังคมไทยในปัจจุบันที่ผู้ใหญ่มักแบ่งฝักแบ่งฝ่าย แบ่งออกเป็นสีเหลืองแดง ไม่รู้จักสามัคคี ชอบใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ซึ่งฉันคิดว่าเป็นแนวทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่ใช่ความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เพราะประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั้นจะต้องประกอบด้วยความเป็นประชาธิปไตยทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เราจะต้องรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เคารพในความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ หันหน้ามาพูดคุยกันด้วยความมีเหตุผล นอกจากนี้ เราต้องนึกถึงผลประโยชน์ต่อประเทศชาติมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง

ในฐานะที่ฉันเป็นประชาชนคนไทยคนหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะยังเด็กที่ไม่มีกำลังหรือความสามารถมากนัก แต่อย่างน้อยฉันก็สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างประชาธิปไตยที่มีความสมบูรณ์ได้ เพราะในอนาคตฉันจะเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ฉันจึงต้องดูแลอย่างจากผู้ใหญ่ที่ดีมีประชาธิปไตยอยู่ในหัวใจ ดังเช่น “วีรชน ๑๔ ตุลา” แล้วช่วยเผยแพร่แนวคิดดังกล่าวสู่คนรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม นอกจากนี้ฉันขอเชิญชวนชาวไทยทุกคนให้หันมารู้รักสามัคคี ใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหา เพื่อสร้างสรรค์ประชาธิปไตยให้สมบูรณ์อย่างเป็นรูปธรรม ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. ปาลิตา รักวิชาการ*

“ประชาธิปไตย” เป็นรูปแบบการปกครองและวิถีการดำเนินชีวิต ซึ่งยึดหลักความเสมอภาค เสรีภาพและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน แต่ประชาชนบางส่วนไม่พึงพอใจกับหลักประชาธิปไตยเพราะคิดว่าตนเองได้รับความยุติธรรม สิทธิ เสรีภาพด้อยกว่าประชาชนคนอื่น ๆ จึงรวมตัวกันและเกิดการชุมนุมขึ้นอย่างสงบเพื่อเรียกร้องกับรัฐบาลขอสิ่งที่พวกเขาเหล่านั้นควรจะได้คืน แต่รัฐบาลไม่พึงพอใจจึงสั่งการให้ทหารไปปราบปรามกลุ่มคนเหล่านั้นในวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ โดยใช้ความรุนแรงจึงทำให้มีผู้เสียชีวิตมากมาย

ประชาธิปไตย คือ การปกครองโดยยึดหลักความยุติธรรม สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนทุกคน เชื่อว่าประชาชนของสังคมทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เพื่อพัฒนานตนเองและสังคมโดยรวม นอกจากนี้ระบบการเมืองจะต้องเปิดโอกาสให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการดำเนินการใดๆ ภายใต้กฎระเบียบของสังคมด้วย ซึ่งรูปแบบการปกครองดังกล่าวก็คือระบอบประชาธิปไตย

แต่ประชาธิปไตยในวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ นั้น รัฐบาลได้อำนาจในการปกครองสั่งทหารให้ปราบปรามประชาชนโดยใช้ความรุนแรง ซึ่งการเช่นนั้นเป็นการใช้อำนาจในทางที่ผิดมาก เพราะใช้อำนาจในการปกครอง ซึ่งควรนำมาทำประโยชน์ให้ประเทศรุ่งเรืองและเข้มแข็ง แต่นำมาทำร้ายประชาชนทำให้เกิดการนองเลือด ประชาชนตายไปอย่างมหาศาล ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ไม่อาจน่าอะไรมาชดใช้ได้ ชีวิตของประชาชนกลุ่มนี้ต้องมาจบลงเนื่องจากการมาชุมนุมเรียกร้องขอความยุติธรรม มันเป็นเรื่องที่ไม่สมเหตุผลเลย

การชุมนุมเรียกร้องขอความยุติธรรม สิทธิ เสรีภาพ ถ้ารัฐบาลไม่พึงพอใจก็ควรที่จะมาขอเจรจาพูดคุยกันถึงเหตุผลของทั้งสองฝ่ายว่าทำไมคุณถึงคิดว่าตนเองไม่ได้รับความยุติธรรม การพูดคุยกันถึงเหตุผลของทั้งสอง

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนวัดสี่ลูก กรุงเทพมหานคร.

ฝ่ายจะทำให้เราเข้าใจกันมากขึ้น สิ่งที่เป็นปัญหาก็จะคลี่คลายลงได้โดยไม่ต้องใช้กำลัง ไม่ต้องใช้ความรุนแรง สามารถเจรจากันได้อย่างสงบ ไม่ต้องทะเลาะเบาะแว้งกันในสังคม ไม่เกิดการนองเลือดและไม่มีผู้คนล้มตาย เราก็สามารถแก้ไขปัญหาให้จบลงได้ มิเช่นนั้นเราจะมิประชาธิปไตยไว้เพื่ออะไร

เพราะความหมายของประชาธิปไตย คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในสังคมหรือในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลต้องรับฟังเสียงของประชาชน ในเมื่อระบอบประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย บทบาทของประชาชนในทางการเมืองจึงมีความสำคัญมากในระบบนี้ กล่าวได้ว่าประชาธิปไตยนั้นถือว่าประชาชน คือ เสียงสวรรค์ เป็นระบอบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมดำเนินการเพื่อสร้างสรรค์และส่งเสริมสังคมของตนเอง

ในระบอบประชาธิปไตยนั้นผู้นำทางการเมืองเป็นผู้ที่ถือเสมือนตัวแทนเจตนาารมณ์ของประชาชน รัฐบาลเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองเสียงข้างมาก หรือได้รับเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่ รัฐบาลแสดงให้เห็นประชาชนผู้เลือกเข้ามาเห็นว่า รัฐบาลสามารถตอบสนองต่อเจตนาารมณ์ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ว่านี้รัฐบาลที่มาจาก การเลือกของประชาชนที่ประชาชนคิดว่าจะมา เป็นตัวแทนเจตนาารมณ์ที่ดีของพวกเขากลับมาทำร้ายพวกเขาเอง แต่ถ้ารัฐบาล เข้าใจเจตนาารมณ์ของประชาชนโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน คิดแก้ปัญหา ต่างๆ ที่ประชาชนร้องขอโดยเต็มใจทำให้ ไม่ละเลยและยึดหลักอย่างสันติวิธี ไม่ใช้ความรุนแรง บ้านเมืองก็จะสามัคคีกันและสงบสุข

ในปัจจุบันนี้ก็ยังมีคนคอยแก่งแย่งชิงอำนาจกันเพื่อจะมาเป็น รัฐบาลและมาใช้เงินภาษีของประชาชนและละเลยปัญหาของประชาชนโดยไม่ คิดที่จะแก้ปัญหา ทำให้ประชาชนเดือดร้อนและประชาชนแบ่งพรรคแบ่งพวก กันเองในสังคม ถ้ายังเป็นเช่นนี้ต่อไป สังคมเราก็ไม่มีวันที่จะเจริญก้าวหน้าขึ้น มาได้เลย และยิ่งในช่วงนี้ปัญหาเศรษฐกิจก็ยิ่งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นการซ้ำเติม สังคมปัจจุบันลงไปอีก ทำให้เศรษฐกิจย่ำแย่ลงเรื่อยๆ แต่ถ้าเราสามัคคีกัน ช่วยกันแก้ปัญหาของสังคม เราก็จะผ่านวิกฤตินี้ไปได้ และทำให้สังคมเข้มแข็ง ขึ้นอย่างที่ทุกๆ คนต้องการ

ดังนั้นการที่จะแก้ปัญหาได้ต้องอาศัยทั้งสองฝ่ายที่จะต้องเข้าใจกัน สามัคคีกัน เมื่อฝ่ายหนึ่งเดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือ อีกฝ่ายก็ต้องคิด แก้ปัญหาต่างๆ อย่างเต็มใจและสันติวิธี ทำให้เห็นว่าเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมี

ปัญหา อีกฝ่ายต้องช่วยคิดแก้ไข ทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันมากขึ้น เมื่อเราช่วยกันแก้ไขไม่ว่าจะสำเร็จหรือไม่ เราจะไม่พาดพิงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง สิ่งนี้จะทำให้เรารู้ว่าถ้าเจอปัญหาเราจะร่วมมือกันแก้ไข ถ้าวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เราทำเช่นนี้ ก็จะไม่มีคนล้มตายและทำให้พวกเขาได้รับความยุติธรรม สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมกัน แล้วเราก็จะร่วมมือกันช่วยกันพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง นี่สิถึงจะเป็น “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ที่ประชาชนต้องการ ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. ศิลป์ศุภา ศุภกิจศิลป์*

ในความคิดของฉัน ฉันคิดว่า ประชาธิปไตย หมายถึง การมีสิทธิและเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นของแต่ละคน แล้วการที่มีความคิดเห็นของแต่ละคน ไม่เหมือนกันเลย เช่น มีคนหนึ่งถามว่าเธออยากไปเที่ยวที่ไหนวันอาทิตย์ มี ๓ คน บอกอยากไปทะเล อีก ๒ คน บอกอยากไปสวนสนุก สรุปแล้วมีคนอยาก ไปทะเลมากกว่า เลยลงความคิดเห็นว่าไปทะเลกันทุกคน แต่ต้องไม่ขัดแย้งกัน

คนเราทุกคน ความคิดเห็นไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดการทะเลาะกัน จึงต้องมีการลงความคิดเห็นจากเสียงส่วนมาก เลยต้องมีการลงความคิดเห็น ที่เรียกกันว่าประชาธิปไตยนั่นเอง และนี่ก็คือความคิดของฉัน ตอนนี้บ้านเมือง ของเรากำลังมีปัญหาเนื่องจากความคิดแตกต่างกัน ทำให้มีการทะเลาะ เบาะแว้งกัน ฉันอยากให้บ้านเมืองของเราสงบไม่มีการทะเลาะกัน โดยทำ ความเข้าใจความคิดของแต่ละฝ่าย จากนั้นก็นำความคิดเห็นมาพิจารณาว่า ความคิดของใครดีที่สุด พอรู้ความคิดของใครดีที่สุด แล้วก็ให้ถามว่ามีใครมี ความคิดเห็นอื่นหรือไม่ แล้วยอมรับความคิดเห็นนี้ไหม บางคนก็บอกว่าเห็นด้วย บางคนก็ไม่เห็นด้วย เพราะฉะนั้นจึงต้องถามว่าใครเห็นด้วย แล้วก็ถามอีกว่า ใครไม่เห็นด้วย แล้วถ้าเกิดคนที่คิดว่าเห็นด้วยมากกว่าไม่เห็นด้วยก็ต้องยอมรับ ทำความคิดเห็นของคนส่วนมาก แต่หากความคิดเห็นนี้ถูกนำไปใช้แล้วไม่เกิด ประโยชน์หรือยังเป็นเหมือนเดิมก็ให้ลงความเห็นต่อไปเรื่อยๆ ฉันคิดว่าถ้า ทุกคนทำอย่างนี้ประเทศชาติบ้านเมืองของเราก็น่าจะเจริญขึ้นเยอะ ทำวิธีนี้ เป็นวิธีที่ไม่ใช้ความรุนแรง พุดกันด้วยความคิด ไม่ได้ทะเลาะ ไม่ตะคอกกัน ไม่ทำร้ายร่างกายกัน รับรองบ้านเมืองจะเจริญ

แต่ตอนนี้กลับกลายเป็นว่ามีกรณีโยนระเบิดใส่กัน มีการดบตีกันระหว่าง พันธมิตรกับรัฐบาล และนี่ก็คืออีกตัวอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการที่ความคิดของแต่ละ คนไม่ตรงกัน ไม่ปรึกษาอะไรกันเลย ทำให้เกิดการทะเลาะกัน นี่ก็คือตัวอย่างที่ เห็นได้อย่างเด่นชัด

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

สรุปแล้วฉันคิดว่าทั้งหมดนี้คือความคิดที่ดีจากคนหนึ่ง ฉันอาจมีความคิดอย่างนี้ แต่คนอื่นอาจจะคิดต่างไปจากฉันอีกมากมาย เพราะฉะนั้น การที่เราลงความเห็นหรือเรียกอีกอย่างว่าประชาธิปไตยนั่นเอง ฉันก็ขอให้ทุกคนใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล รวมถึงไม่ใช้ความรุนแรงด้วย เพื่อความสุขของบ้านเมืองและสังคมของทุกๆ คนทั้งหมด นี่คือความคิดของฉันตั้งแต่ต้นแล้ว ฉันก็ยังคิดอีกด้วยว่าต้องมีคนที่มีความคิดที่ดีกว่านี้อีกมากมายอย่างแน่นอน แล้วก็ขอให้ความคิดนั้นเป็นความคิดที่ดีด้วย ทุกคนสามารถลงความคิดเห็นได้ ■

ประชาธิปไตยรุ่นใหม่

ด.ช. อธิพล ชมภูศรี*

ประชาธิปไตยรุ่นใหม่ในปัจจุบันของไทยนี้เศรษฐกิจตกต่ำมีการทะเลาะวิวาทขาดความสามัคคีกัน ทางวิทยาศาสตร์ก็เจริญขึ้นอยู่ วันนี้มีคนตกงานเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น

เด็กไทยรุ่นใหม่ในประชาธิปไตยในโลกของเรานี้ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทำให้คนรุ่นใหม่ติดเกมมากยิ่งขึ้น มีคนตกงานมากขึ้น เราควรจะมีการแก้ไขปัญหาระดับการพัฒนาการดังนี้

๑. ควรมีศึกษาที่เรียนฟรีสำหรับเด็กที่ขาดความรู้
๒. ควรให้รักษาประเพณีขนบธรรมเนียมของไทย
๓. ควรให้ประชาชนทุกคนใช้เงินอย่างประหยัด
๔. ควรให้โอกาสสำหรับคนตกงาน

เศรษฐกิจในปัจจุบันนี้ค่อนข้างตกต่ำ ใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย การประหยัดค่าใช้จ่ายน้อยลง เป็นหนี้สินกันมาก เพราะฉะนั้นเราต้องดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ควรรู้จักเก็บเงิน

การทะเลาะวิวาทขาดความสามัคคี ปัจจุบันนี้มีการแยกฝ่ายต่างคนต่างอยู่ เราจึงควรอภัยให้กันและกันให้การทะเลาะวิวาทน้อยลง

ประเทศไทยที่มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในการเมืองให้ปรับปรุงเรื่องลักษณะของการใช้สิทธิและเสรีภาพต่างๆ ควรกระทำตนให้เป็นคนดีจะได้ไม่ส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประเทศ ■

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนวัดบางปะกอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓)

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นายพิระศักดิ์ ทองนาค*

“ประชาธิปไตยคืออะไรกันแน่” “ทำไมประชาธิปไตยจึงมีความสำคัญกับประชาชนมากถึงเพียงนี้” คำถามเหล่านี้จะเกิดขึ้นบ่อยมากในความคิดของผม เพราะตั้งแต่ผมจำความได้ ผมได้เห็นประชาชนประเทศต่างๆ เรียกร้องและต่อสู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งประชาธิปไตยอย่างไม่รู้จบสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยของเราในขณะนี้ ซึ่งผมได้อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ ฟังข่าวจากวิทยุและดูข่าวจากโทรทัศน์ ผมเห็นความขัดแย้งทางความคิดของประชาชน และเห็นว่ามี การประท้วงและเดินขบวนบ่อยมาก บางครั้งถึงกับทำให้ประชาชนบาดเจ็บล้มตายก็มี บางครั้งก็ทำให้นายกรัฐมนตรีประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรหรือประกาศลาออกก็หลายครั้ง สิ่งเหล่านี้ยิ่งทำให้ผมสนใจ ความสำคัญและความเป็นมาของประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น และผมก็รับรู้ว่ แต่ก่อนนั้นประเทศไทยปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แล้วมาเปลี่ยนเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ และเราก็ได้รับการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ช่วงเวลาที่ผ่านมายาวนานเกือบ ๗๗ ปี การปกครองของไทยเราพัฒนาไปมากเพียงใด แล้ววันนี้ไทยเรามีประชาธิปไตยสมบูรณ์หรือยัง จึงเป็นคำถามที่ผมต้องการหาคำตอบเช่นกัน

ผมเป็นเยาวชนคนหนึ่ง ที่ยังไม่เข้าใจระบอบประชาธิปไตยเท่าที่ควร นอกจากความหมายที่ได้จากการสอนของคุณครูที่ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่รัฐบาลเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์พระประมุข มีรัฐธรรมนูญ

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จากโรงเรียนคำเขื่อนแก้วขุณูปถัมภ์ จังหวัดยโสธร.

เป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ปกครองประเทศ และมีอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนและได้มาจากประชาชน แต่สิ่งหนึ่งที่ผมวิเคราะห์และเข้าใจได้คือ ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ดี ที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกให้การยอมรับและต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และเมื่อได้มาแล้วก็หวงแหนและรักษาเอาไว้ทุกวิถีทาง แม้ต้องแลกด้วยเลือดด้วยเนื้อ ด้วยชีวิตก็ตาม ดูอย่างในเมืองไทยของเราเมื่อครั้งเกิดเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งถือเป็นประวัติศาสตร์ทางการเมืองของไทยครั้งสำคัญ ที่นักเรียน นิสิตนักศึกษาได้ร่วมกับประชาชนทุกหมู่เหล่าชุมนุมอย่างสันติวิธี ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อรักษาประชาธิปไตยและการได้มาแห่งรัฐธรรมนูญ โดยได้เรียกร้องให้รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร และ พ.อ. ณรงค์ กิตติขจร ปลดปล่อยนิสิต นักศึกษา อาจารย์ และนักการเมือง ๑๓ คน ที่ถูกจับกุมฐานเรียกร้องรัฐธรรมนูญ แต่กลับถูกตั้งข้อหาว่าผู้ชุมนุมมั่วสุมชักชวนให้มีการชุมนุมทางการเมืองในที่สาธารณะเกิน ๕ คน บ่อนทำลายความมั่นคงของรัฐ เป็นกบฏภายในราชอาณาจักร และมีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์

ต่อมากลุ่มผู้ชุมนุมเดินขบวนเคลื่อนจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รัฐบาลจึงได้ให้ทหารใช้กำลังปราบผู้ชุมนุมประท้วง ทำให้มีผู้คนล้มตายและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก เป็นผลให้ประชาชนลุกฮือขึ้นมาต่อสู้กับเผด็จการ จนได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๑๗ และคนไทยต่างก็ยกย่องบุคคลเหล่านั้นว่าเป็น “วีรชน” ที่ผ่านมามีการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยจะยังไม่ก้าวไกลไปตามที่ทุกคนใฝ่ฝันหา แต่การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็ส่งผลให้ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้า มีการพัฒนาอันเกิดจากแรงศรัทธาของประชาชนทุกฝ่ายที่ตระหนักรู้ในประชาธิปไตยและผืนแผ่นดินไทย

ผมคิดว่าเหตุการณ์วิกฤติต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเมืองไทยมักเกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองเป็นส่วนใหญ่ อาจเป็นเพราะคนไทยหลายคนยังไม่เข้าใจระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่แท้จริง หลายครั้งที่พวกเขาใช้เสรีภาพจนเกินขอบเขตกลายเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น อีกทั้งการเลือกตั้งตัวแทนก็ยังไม่ถูกต้อง ไม่โปร่งใส มีการซื้อเสียงขายสิทธิ์กันอย่างไม่ละอายต่อบาปและไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง เลือกตั้งแต่ละครั้งจึงเป็นลักษณะ “เงินไม่มา กาไม่เป็น” ประชาธิปไตยของไทยจึงเป็นไปอย่างขาดตกบกพร่อง ไม่มีการพัฒนาให้ก้าวหน้าอย่างที่ควรจะเป็น

ดังนั้นประเทศไทยจึงควรที่จะสร้างประชาชนให้เป็นนักประชาธิปไตย เพื่อให้คนไทยเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตยให้มากขึ้น ซึ่งไม่ใช่เรื่องยากและไกลตัวเลย เราเริ่มได้ตั้งแต่ในครอบครัวของเราเอง ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ในครอบครัวก็ต้องรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน หากทุกครอบครัวเริ่มปลูกฝังประชาธิปไตยเป็นพื้นฐาน ก็จะเป็นการสร้างนักประชาธิปไตยที่ดีในวันข้างหน้า และการที่สังคมได้สมาชิกที่เป็นนักประชาธิปไตยที่ดีก็จะทำให้เกิดผลดีต่อสังคมส่วนรวมตามมาอย่างแน่นอน

ผมเริ่มเรียนรู้วิถีชีวิตประชาธิปไตยจากครอบครัวที่อบอุ่นของผมเอง ครอบครัวเรามีด้วยกัน ๕ คน มีคุณพ่อ คุณแม่ พี่สาว ๒ คน และตัวผม เราเล่นด้วยกัน เราทำงานด้วยกัน และเราก็กะลางกัน แต่เราทุกคนรักกัน เพราะเรามีคุณพ่อคุณแม่ที่ใจดี ท่านสอนให้พวกเรา รู้รัก รู้ภัย และรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่เสมอ แต่บางครั้งท่านก็ดูเพื่อต้องการให้พวกเรา มีระเบียบวินัยในการดำเนินชีวิตให้มากขึ้น ต่อจากนั้นตัวของผมก็ได้เรียนรู้แนวคิด แนวปฏิบัติตามแบบประชาธิปไตยจากทางโรงเรียน โดยคุณครูสอนให้ผมและเพื่อนๆ ได้เรียนรู้วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ผมและเพื่อนๆ ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มทุกขั้นตอน มีปัญหาในการทำงานก็จะได้อภิปรายหารือกัน เราใช้เหตุผลในการตัดสินใจเสมอ คุณครูสอนให้เราเป็นคนดี มีความรู้ มีความสามารถ มีความรับผิดชอบ การมีประชาธิปไตยทำให้ผมและเพื่อนๆ เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ผมจึงคิดว่าประชาธิปไตยในครอบครัวและในโรงเรียนเป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์และบริสุทธิ์อย่างแท้จริง

ส่วนประเทศไทยของเราจะมีประชาธิปไตยสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อคนไทยมีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย มีการดำเนินชีวิตตามวิถีแห่งประชาธิปไตยอย่างมีความสุข ประชาชนทุกคนกินอิ่ม นอนอุ่น อยู่สบาย ปัญหาสังคมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว ปัญหาอาชญากรรม หรือปัญหาอื่นๆ ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องเหมาะสม

วันนี้... ในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ปัญหาความขัดแย้งทางความคิดและการเมืองย่อมเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดา แต่เราต้องช่วยกันแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี โดยการเจรจาหาข้อสรุปร่วมกันของทุกฝ่าย รับฟังความคิดเห็น รับฟังเหตุผลและผลของกันและกัน แล้วยึดเอาแนวทางเสียส่วนใหญ่ไปปฏิบัติ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ละทิ้งความคิดเห็นส่วนน้อยที่แตกต่างนั้น ที่สำคัญต้องหลีกเลี่ยงการใช้กำลังในการแก้ปัญหาโดยเด็ดขาด

เพราะการแก้ปัญหาโดยใช้ความรุนแรงจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินตามมามากมาย คนไทยทุกคนจะต้องไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตนเอง และพวกพ้องมากกว่าผลประโยชน์ของชาติบ้านเมือง ที่ผ่านมามีประชาธิปไตยของไทยเราได้ผ่านอุปสรรคและปัญหาต่างๆ มาแล้วหลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการแก่งแย่งอำนาจทางการเมือง การเลือกตั้งที่ไม่โปร่งใส ระบอบเผด็จการทหาร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ต้นกล้าแห่งประชาธิปไตยของไทยมีการเจริญเติบโตหยุดชะงักไปในบางช่วง จึงเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควรจะเป็น เราในฐานะคนไทยคนหนึ่งจึงต้องหันกลับมาดูแลพรุนดินใส่ปุ๋ยต้นกล้าแห่งประชาธิปไตยให้เจริญงอกงามไปในทิศทางที่สังคมต้องการ เพื่อเราทุกคนจะได้เป็นพลเมืองดีและใช้ประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตลอดไป ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. ธัญรดา เลิศลักษณ์พร*

“แกนนำพันธมิตรฯปราศรัยปลุกระดมเรียกคนเข้าทำเนียบฯ” “แท็กซี่สีแดงไล่ตีสีเหลือง” “มือบั่นธมิตรเปิดยุทธการดาวกระจาย” “เหลือง-แดงปะทะดับอีกหนึ่ง” พาดหัวข่าวเหล่านี้ มีให้เห็นเกือบทุกวัน ข้อความที่พิมพ์ด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่เกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมือง และทุกครั้งที่ข้าพเจ้าได้เห็นพาดหัวข่าวเหล่านี้ ทำให้เกิดคำถามขึ้นในใจอยู่เสมอว่า นี่หรือคือสังคมแห่งประชาธิปไตย เมื่อไรประชาธิปไตยในประเทศไทยจึงจะสมบูรณ์ เฉกเช่นอารยประเทศ

ประชาธิปไตย เป็นระบอบการปกครองที่ล้อมติของปวงชนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสำหรับข้าพเจ้าแล้ว ประชาธิปไตยได้ถูกปลูกฝังตั้งแต่ที่บ้าน ในครอบครัวเล็กๆ ของข้าพเจ้า ได้มีการออกเสียงเพื่อเลือกสถานที่ที่เราจะไปท่องเที่ยวในวันหยุด ซึ่งไม่ว่าผลจะออกมาเป็นอย่างไร พวกเราทุกคนก็ยอมรับในสถานที่ที่ได้รับการเลือกมากที่สุด และเดินทางไปด้วยกัน ไม่เพียงแต่ที่บ้านเท่านั้น ที่ได้ส่งเสริมและปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ข้าพเจ้าที่โรงเรียนก็เช่นกัน ภายในห้องเรียนเล็กๆ ได้ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยด้วยการเลือกหัวหน้าห้อง เพื่อนที่ได้รับเลือกแต่ละคน ต่างก็มีคะแนนเสียงใกล้เคียงกัน แต่ก็เป็นที่น่าพอใจว่า หัวหน้าห้องต้องมีเพียงคนเดียว ซึ่งก็คือคนที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดเท่านั้น ซึ่งทุกคนก็ต้องยอมรับที่จะให้เพื่อนคนนั้นเป็นผู้นำ คอยดูแลปกครองห้องเรียน แต่ในขณะนี้ ที่ข้าพเจ้าเติบโตขึ้น ประชาธิปไตยในสังคมไทย ณ ปัจจุบัน ไม่ได้เป็นเช่นเดียวกับเมื่อครั้งอดีตที่ข้าพเจ้ายังเป็นเด็ก เคยรู้จักและได้รับการปลูกฝังมา ทั้งจากที่บ้านและที่โรงเรียน

ก่อนที่เราจะพบ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” นั้น เราต้องหา “ประชาธิปไตย” ให้พบเสียก่อน และหากถามว่า เราจะหาประชาธิปไตยได้อย่างไร ก็คงต้องย้อนกลับไปทบทวนดูว่าที่ผ่านมาหลักการของประชาธิปไตยนั้น เราได้ยึดถือและปฏิบัติได้ถูกต้องแล้วหรือยัง และประชาธิปไตยในปัจจุบันนี้ถูก

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนราชินี จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

แนวคิดด้านอื่นๆ มาทำให้หลักการที่แท้จริงของประชาธิปไตยบิดเบือนไปบ้างหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด ซึ่งถ้าเราเห็นว่าเป็นเช่นนั้นจริงก็ถึงเวลาแล้วที่เราทุกคนจะต้องเปลี่ยนแปลงตนเองเสียใหม่ และก้าวไปสู่สังคมแห่งประชาธิปไตยสมบูรณ์

การจะทำให้ประชาธิปไตยให้สมบูรณ์นั้น จะต้องหาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้ประชาธิปไตยไม่สมบูรณ์ และแก้ไขที่สาเหตุของปัญหาเหล่านั้น การศึกษาของประชาชน ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจากประชาชนในชนบทที่ห่างไกล ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของประชาธิปไตย หรือรู้จักประชาธิปไตยเพียงแค่เปลือกนอกเท่านั้น ดังนั้น การให้ประชาชนในชนบทที่ห่างไกลได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและได้รับข่าวสารบ้านเมือง จึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ถึงแก่นแท้ของประชาธิปไตย

การซื้อสิทธิ์ขายเสียง ก็เป็นปัญหาใหญ่ ที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการศึกษาของประชาชน ดังจะเห็นได้ว่า ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง จะมีการฉ้อโกงไม่ให้ซื้อสิทธิ์ขายเสียง แต่ก็เป็นการแก้ปัญหาก็ปลายเหตุ โดยต้นเหตุที่แท้จริงแล้ว คือสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ทำให้เงินเพียงแค่นี้ก็ร่อยราบจากนักการเมือง คู่มือมากกว่าผู้แทนในอุดมคติ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาคายากจน และสร้างความเป็นธรรมขึ้นในสังคม รวมถึงการปลูกฝังให้ประชาชนทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง และประกาศให้ประชาชนได้รับทราบถึงภัยอันยิ่งใหญ่ที่เกิดจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียง จึงเป็นสิ่งสำคัญในการบรรเทาปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงนี้ให้น้อยลง และหมดไปในที่สุด

การใช้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเป็นตัวขับเคลื่อนประชาธิปไตย ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้ประชาธิปไตยในสังคมไทยไม่สมบูรณ์ แรงงานขาดอิสรภาพที่แท้จริง ถูกกดขี่ให้ทำงานหนัก เนื่องจากระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมมีการผลิตและแข่งขันกันสูง ธุรกิจต้องแข่งขันกันอย่างรุนแรง นอกจากนี้ ยังมีนักธุรกิจจำนวนไม่น้อย ที่พยายามหาช่องทางให้ธุรกิจของตนเองเจริญเติบโต ด้วยการลงเล่นการเมือง และกอบโกยผลประโยชน์ทางการเมือง มากกว่าการสร้างชาติให้เจริญก้าวหน้า และยังเห็นค่าของเงินมากกว่าประชาธิปไตย ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม มุ่งเน้น “ผลกำไรสูงสุด” ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจพอเพียงนั้น กลับเน้น “สมดุลที่ยั่งยืน” โดยมีการ “พึ่งพาอาศัยกัน” แทน “กลไกการแข่งขัน” ผู้ประกอบการและแรงงานมีอิสรภาพจากการทำงาน ดังนั้น ระบบเศรษฐกิจพอเพียง จึงสามารถเป็น

แรงขับเคลื่อนสังคมไทย ให้ก้าวไปสู่สังคมแห่งประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ได้อย่างแท้จริง

ในสถานการณ์บ้านเมืองเช่นทุกวันนี้ ประเทศต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ดังนั้นธรรมาธิปไตยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการนำประเทศชาติไปสู่ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ซึ่งประชาธิปไตยสมบูรณ์ ก็คือ การที่ประชาชนทุกคน มีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รวมถึงยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักการของประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง และครบถ้วนสมบูรณ์ เพราะธรรมาธิปไตยเป็นหลักสำคัญของประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ในภาวะที่ประเทศไทยกำลังขาดเสาหลักของประชาธิปไตย

ธรรมาธิปไตยไม่ใช่ระบอบการปกครอง แต่เป็นคุณธรรมหรือคุณสมบัติในตัวของบุคคล ซึ่งหมายถึงการที่แต่ละคนจะต้องยึดถือธรรมะเป็นใหญ่ เอาความจริงและความถูกต้องเป็นที่ตั้ง ใช้เหตุผล หลักการ กฎกติกาเป็นเกณฑ์ ตลอดจนใช้ปัญญาคิดพิจารณาและตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ปราศจากอคติ นอกจากนี้ ธรรมาธิปไตยยังเป็นปัจจัยที่สำคัญอันจะเติมเต็มประชาธิปไตยในสังคมไทยให้สมบูรณ์

ในภาวะที่ประเทศชาติของเรากำลังเผชิญหน้ากับวิกฤตการณ์ต่างๆ ทำให้ความมั่นคงทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจติดลบ ผู้คนจำนวนไม่น้อยที่กำลังมุ่งแสวงหาและต้องการประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ซึ่งข้าพเจ้าเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า ถึงแม้สถานการณ์บ้านเมืองในด้านต่างๆ นั้นจะเกิดความรุนแรงถึงขั้นวิกฤติ หากเราทุกคนมีธรรมาธิปไตย ใช้ธรรมะเป็นที่ตั้ง ใช้ชีวิตบนพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างมีสติ ใช้ขันติระงับอารมณ์ของตนเอง ลดละทิฐิด้วยการถอยกันคนละก้าวเพื่อหาจุดยืนที่เหมาะสมช่วยกันทำให้ประชาธิปไตยแบ่งบานอย่างสมบูรณ์ด้วยการร่วมแรงร่วมใจใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาและหาทางออกด้วยสันติวิธีแทนการใช้ความรุนแรงเพื่อพิทักษ์และสืบสานเจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคมต่อไป เมื่อนั้นสังคมไทยของเราก็จะก้าวไปสู่สังคมแห่งประชาธิปไตยสมบูรณ์ และประเทศของเราก็จะมีแต่สันติภาพและความสงบสุขอย่างแท้จริง

กว่าจะได้มาซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เราต้องการ แลกมาด้วยเลือดเนื้อและชีวิตของวีรชนผู้กล้ามากมาย พวกเขาเหล่านั้นได้ยกชาติขึ้นเหนือประโยชน์ส่วนตัว โดยยืนหยัดมั่นคงยอมพลีชีพและสละความสุข

ส่วนตัว ผมก็กันเป็นขบวนการเรียกร้องรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์ ให้
แก่ปวงชนชาวไทยด้วยสันติวิธี

เป็นที่แน่นอนว่า ประชาธิปไตยสมบูรณ์จะทำให้เกิดความเป็น
ธรรมขึ้นในสังคม ทำให้ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิเสรีภาพจากกฎหมาย
เท่าเทียมกัน ทำให้ทุกคนเสมอภาคกันโดยกฎหมาย ช่วยให้ประชาชนอยู่
ร่วมกันได้อย่างสันติ โดยมีกฎหมายเป็นกรอบความประพฤติของทุกคน และ
ที่สำคัญที่สุดคือ ทำให้สังคมเกิดความสงบสุขและประเทศชาติมีการพัฒนา
ไปได้อย่างมั่นคง

ประชาธิปไตย ก็เป็นเฉกเช่นเดียวกับน้ำในแก้ว ซึ่ง ณ ปัจจุบัน แก้วน้ำ
แห่งประชาธิปไตยใบนี้ กำลังจะแห้งเหือดลงทุกที ถึงเวลาแล้ว ที่พวกเราทุก
คนจะร่วมใจกัน หยดน้ำลงไปใบนี้ หยาดน้ำใสๆ เพียงแค่หนึ่งหยด จาก
ชาวไทยกว่าเจ็ดสิบล้านคน ย่อมจะทำให้แก้วน้ำใบนี้ เต็มเปี่ยมไปด้วยน้ำที่
ใสสะอาด และเมื่อนั้น เราก็จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า มีสิ่งสกปรกตกตะกอนอยู่
กันแก้ว ซึ่งก็เปรียบได้กับการทุจริต ซื่อสัทธิซายเสียง และการกระทำที่ไม่ดี
ต่างๆ อันขัดกับหลักการของประชาธิปไตย แต่ก็คงไม่เป็นการยากแต่อย่างใด
ที่พวกเราชาวไทยจะช่วยกัน ค่อยๆ ซ้อนตะกอนขึ้นจากน้ำ อีกไม่สายเกินรอ
หยดน้ำใสๆ ที่ได้ถูกเติมเต็มในแก้วใบนี้ ก็จะมีบริสุทธิ์พอที่จะหล่อเลี้ยงผืน
แผ่นดินไทยแห่งนี้ ให้งดงาม ประดุจดังประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แล้ว และ
สามารถที่จะนำประเทศไทย ให้ก้าวต่อไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง ถึงเวลาแล้ว
ที่ใจของชาวไทยกว่าเจ็ดสิบล้านดวง จะหลอมรวมกันเป็นหนึ่งเดียว เพื่อทำ
ประชาธิปไตยให้สมบูรณ์

ประชาธิปไตยจะเต็มใบ	สะอาดใสถ้าคนไทยรู้จักคิด
เข้าคูหาเลือกคนดีมีความคิด	ไม่ขายสิทธิไม่ขายเสียงให้กับใคร
หยดน้ำใสจากชาวไทยทุกถิ่นที่	หนึ่งหยดมีส่วนเติมให้แก้วเต็มได้
กว่าเจ็ดสิบล้านหยดน้ำของชาวไทย	สร้างประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นายขจรศักดิ์ เหมทานนท์*

สายพิรุณกระพือปีกโหมกระพือหน้ากวาดล้างต้นไม้อายุหักโคนลงดิน ครั้นพายุ
คลายความคลั่งก็ครั้งก็คราก็เหลือทิ้งไว้แต่เพียงร่องรอยความรุนแรงประหนึ่ง
ความชั่วร้ายชั่ววูบของคน ประชาธิปไตยไทยเป็นเหมือนต้นไม้อายุ ส่วน
อำนาจเป็นเหมือนพายุ เมื่อพายุพัดผ่านไปต้นไม้อายุก็ป่นป่วนที่ อย่างไรก็ตาม ต้นไม้
ประชาธิปไตยยังคงยืนหยัดฝ่าร้อนผ่านหนาว ดอกประชาธิปไตยเบ่งบานแล้ว
ร่วงโรย และงอกขึ้นมาออกดอกใหม่ คล้ายบ่งบอกถึงสัจธรรมที่ว่า “อนิจจัง”
ไม่มีอะไรยั่งยืน ทรายใต้ที่สังคมไทยยังไม่ยอมรับจักเรียนรู้ ภาพที่เหมือนจะ
เดิมๆ ซึ่งถูกจารึกบนหน้าประวัติศาสตร์ย่อมปรากฏเรื่องราวบาดแผลเปื้อน
เลือดอย่างไม่รู้จบสิ้น

ก่อนที่จะมาถึงวันนี้ใช้เวลากว่า ๗๕ ปี บนถนนประชาธิปไตย
ไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือความไร้เสถียรภาพทางการเมือง
การเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งมักไม่เป็นไปโดยสันติวิธี ตรงกันข้ามมักเกิดการ
แย่งชิงอำนาจด้วยการใช้กำลังอยู่เนืองๆ ไม่ว่าจะเป็นไปในรูปของการกบฏ
ปฏิวัติ หรือรัฐประหาร ล้วนสะท้อนภาพการเมืองในอดีตที่วนเวียนอยู่ใน
กลุ่มคนอันน้อยนิดเข้าไปผูกขาดอำนาจ แล้วส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม แต่ละ
เหตุการณ์ยังคงตึงตังบนกองล่อประวัติศาสตร์ที่หมุนเป็นวงจรซ้ำแล้วซ้ำอีก
จนหลายคนอาจเข้าใจว่า “ประวัติศาสตร์ซ้ำรอย” อนึ่ง สังคมไทยตั้งแต่อดีต
คนส่วนใหญ่เป็นชนชั้นได้ปกครอง ถูกฝึกให้เป็นผู้ตามที่ดีตลอดมา นอกจากนี้
ยังได้รับความเชื่อว่าผู้ปกครองเป็นเสมือนเจ้านายซึ่งมีบุญวาสนา ดังนั้นหน้าที่
ในการปกครองจึงต้องตกเป็นของผู้มีบุญวาสนา มิใช่เรื่องของประชาชน
ประชาชนไม่ควรไปยุ่งเกี่ยวกับการปกครองบ้านเมือง ด้วยเหตุนี้ประชาชน
ในสังคมไทยส่วนหนึ่งที่ยังไม่สนใจการปกครองจึงเปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคล
เข้ายึดอำนาจได้ง่าย โดยทั่วไปรู้เพียงว่า “การเมืองคือการแย่งชิงอำนาจ
ขึ้นเป็นใหญ่ และประชาธิปไตยคือการเลือกตั้ง”

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช.

เมื่อไม่สามารถเห็นพ้องร่วมกันได้ต้องใช้ “เสียงข้างมาก” ซึ่งถือเป็น
 ดังเสียงสวรรค์กำหนดทางหายข้อยุติ เสียงข้างมากยึดหลักเสมอภาค เปิดโอกาส

ให้เสียงข้างน้อยแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ หากมุ่งลิดรอนจำกัดโอกาสฝ่ายข้างน้อยด้วยการใช้เสียงข้างมากเป็นเครื่องมือ อาจกลายเป็นเผด็จการโดยเสียงข้างมากได้ ดังนั้นเมื่อมีการใช้เสียงข้างมากแล้ว เสียงข้างน้อยต้องยอมรับแม้จะไม่เห็นพ้องก็ตาม ทั้งนี้เพราะฝ่ายข้างน้อย ไม่ได้ถูกลิดรอนความคิดเห็นย่อมแสดงว่าเป็นการใช้เสียงข้างมากที่ถูกต้อง บนความยินยอมสมัครใจ ระบอบประชาธิปไตยไม่ต้องการบังคับให้เกิด ความยินยอม แต่ให้ประชาชนเป็นตัวของตัวเองในการตัดสินใจหาทางออก ด้วยสติปัญญา ประนีประนอม ผ่อนปรน ใช้เหตุผลเป็นที่ยืนยันมั่นคง สร้าง ความสงบ ปลอดภัย หลีกเลี่ยงความรุนแรง โดยเชื่อมั่นว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลก ที่มีความฉลาดย่อมสามารถใช้เหตุผลได้ เหตุผลอาจทำให้เกิดความแตกต่าง ระหว่างบุคคล จึงถือเป็นเอกลักษณ์ความเป็นมนุษย์อย่างหนึ่ง

สิ่งสำคัญที่เป็นหัวใจของประชาธิปไตยคือการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้วยเหตุว่าการปกครองจะเป็นประชาธิปไตยเมื่อประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ ที่จะมีส่วนร่วมในการปกครอง ไม่ว่าโดยตรงคือทุกคนมีส่วนในการปกครอง ด้วยตนเอง ซึ่งอาจลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือโดยอ้อมคือการใช้สิทธิลงคะแนนเสียง เลือกตั้งผู้นำเข้าไปบริหารแทนประชาชน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค จนถึง ระดับประเทศ การใช้สิทธิที่ยังกฎหมายหรือออกเสียงประชามติในเรื่องสำคัญ ที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของประเทศชาติ ซึ่งประชาชนใช้สิทธินี้โดยเสรีและ เท่าเทียม อาศัยความร่วมมือร่วมใจปฏิบัติตามเจตจำนงเป้าหมาย เพื่อผลักดัน กระบวนการประชาธิปไตยให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน ความสำเร็จเกิดจาก การส่งเสริมให้ประชาชนเพิ่มพูนประสบการณ์ ปลุกฝังการศึกษาเรียนรู้ที่ มุ่งเน้นความเข้าใจในหลักประชาธิปไตย สนใจและตระหนักเห็นความสำคัญต่อ การพิจารณาถึงผลได้ผลเสียของการเลือกผู้นำบริหาร การสร้างความรู้สึกเชื่อมั่น ในความสามารถทางการเมือง นอกจากนี้สังคมที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่าง ต่อเนื่อง อัตราการรู้หนังสือสูง การเปิดรับสื่อมวลชนและกฎกติกาทางการเมืองที่ เปิดโอกาส ความต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนย่อมมากด้วย

ในทางการเมืองรัฐต้องจัดแผนพัฒนาการเมืองตามมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันฉ้อราษฎร์บังหลวง ความประพฤติผิด มิชอบและเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ข้าราชการและพนักงานหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ พระพุทธทาส กล่าวว่า “การเมืองบริสุทธิ์คือศีลธรรม การเมืองระยำคือการต่อสู้แย่งชิง... การเมืองก็คือหน้าที่ของมนุษย์ที่จะต้องประพฤติ กระทำให้ถูกต้องตามกฎหมายของ

ธรรมาธิอันเฉียบขาด เพื่อผลคือการอยู่กันเป็นผาสุกโดยไม่ต้องใช้อำนาจ
ความเป็นประชาธิปไตยนั้นไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการรักษาเอกราชทางการเมือง
เท่านั้น หากแต่ยังหมายรวมถึงทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย

ในทางเศรษฐกิจประชาชนมีความเสมอภาคในการประกอบอาชีพ
สุจริต มีสิทธิที่จะรวมตัวดำเนินการในรูปของกลุ่มผลประโยชน์สาธารณะหรือ
กลุ่มเฉพาะ โดยรัฐต้องจัดสรรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทดูแล
ช่วยเหลือหรือควบคุมให้ทรัพยากรปัจจัยการดำรงชีพเป็นประโยชน์ต่อ
ประชาชน ใช้นโยบายกระจายรายได้ ลดช่องว่างทางสังคม ขจัดการผูกขาด
เอารัดเอาเปรียบ วางแผนพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลภายใต้รากฐาน
ความพอเพียงและเพียงพอ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสังคม ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตโดยมีสิทธิ
ในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน มีเสรีภาพ เสมอภาคในฐานะที่ทุกคนมีความ
เป็นมนุษย์และเป็นพลเมืองของประเทศ ทั้งการพัฒนาสังคมต้องดำเนินการ
แก้ปัญหาที่เป็นอันตรายและถ่วงความเจริญก้าวหน้า ได้แก่ ปัญหาอาชญา-
กรรม ปัญหายาเสพติด การพนันอบายมุข ซึ่งหากสามารถสร้างความเจริญ
ทางเศรษฐกิจและสังคมได้ย่อมเกิดการพัฒนาการเมืองตามมาอย่างได้ผล

การเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นประชาธิปไตยคือการเปลี่ยน
ราษฎรให้เป็นพลเมือง เพราะพลเมืองนอกจากปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายแล้ว
ยังต้องมีบทบาทในการมีส่วนร่วมโดยเข้าใจว่าการเมืองเป็นการสร้าง
คุณธรรม คุณค่าเพื่อผู้อื่น เสียสละและเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์
ส่วนตน โดยเฉพาะสังคมไทยที่มีความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ขณะที่ภาค
ประชาชนมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนาน้อยมาก ประกอบกับ
ปัญหาสังคมสลับซับซ้อนที่พบว่าประชาชนผู้แบกรับปัญหาไม่อาจพึ่งพารัฐ
เพียงฝ่ายเดียว จึงจำเป็นต้องสร้างความเป็นพลเมืองอันธำรงไว้ซึ่ง “การวธธรรม
สามัคคีธรรมและปัญญาธรรม” ด้วยการเปิดโอกาสให้ “ประชาสังคม” รวมตัว
กันเป็นพลังอำนาจจัดการตรวจสอบแก้ไขปัญหา โดยพึ่งตนเองมากกว่าพึ่งพารัฐ
ปฏิบัติการกลุ่มมากกว่าบุคคลอย่างโปร่งใส มีอิสระในการคิดบนจิตสำนึก
สาธารณะ น้อมนำแนวทางสันติ มิใช่ข้อสันติ มาเป็นเครื่องนำทางเลือกข้างแบ่งสี
แม่ในสังคมเดียวกันที่มีความแตกต่าง ต่างคน ต่างแนวคิด ต่างจิตใจ ต่างแนว
ปฏิบัติ ต่างเชื้อชาติ ศาสนา ร้อยพ่อพันแม่ ต่างก็มีจุดหมายเดียวกันคือสร้างชาติ
ให้ก้าวไกล ด้วยการก้าวเดินจับมือเกี่ยวก้อยคล้องแขนร่วมรวมจุดต่างสร้าง

จุดยืนของทุกคน ทุกฝ่าย ยุติความขัดแย้งแบ่งข้าง หันหน้ามาใช้กำลังกาย กำลังใจ กำลังความสามารถ กำลังสติปัญญา รวมถึงกำลังทรัพย์ จรรโลงและพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ จากจุดเริ่มในครอบครัว ชุมชน ปลูกฝังวัฒนธรรมการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เชื่อมโยงคุณค่า “มนสำนึก” เพื่อส่งเสริมบ่มเพาะชน ขับเคลื่อนชาติไปตาม กลัอ “ธรรมาภิวัณน์” บนเส้นทางประชาธิปไตยสู่ “สังคมสมานฉันท์”

เหนือสิ่งอื่นใด จิตวิญญาณอันมีสำนึกต่อส่วนรวมคือจุดประกาย บ้านเมืองแห่งสันติสุขอันอุดมด้วยความดีงาม แต่ละมือแต่ละใจ มาร้อยรวมกันหล่อหลอมพลังรักสามัคคีจักนำทางถึงหนทางต่อปีก “พิราบ” โบายบิน พรางพราวฟ้า ปลูกปลุกศรัทธา “สันติภาพ” อาบแผ่นดินประชาธิปไตย ในผืนย่อมเป็นอุดมคติที่ทุกคนล้วนแล้วปรารถนา หากจะเป็นจริงได้ก็ด้วยการ “ปลูกต้นกล้าประชาธิปไตยในใจคน” ร่วมรดรินน้ำมือ น้ำคำ น้ำใจ หล่อเลี้ยง ภูมิคุ้มกันรากแก้วคุณธรรมให้ก่อต้น แดกหน่อ ต่อยอด ผลิบาน “เต็มใบ” แม้ จะบานช้า แต่ค่อยๆ บาน เบ่งบานอย่างองงาม งดงามบนผืนแผ่นดินไทย ประดุจดัง “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ที่มั่นคง ถาวร และยั่งยืน ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. วรณิษา สายทอง*

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นระบอบที่ดีที่สุดในโลก อันจะทำให้สังคมไทยบรรลุถึงสังคมสันติ แต่เนื่องจากประชาชนไม่ตระหนักถึงคุณค่าของประชาธิปไตยที่มาจากความเสียสละของวีรชน ๑๔ ตุลา จึงก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ ทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองดังเช่นปัจจุบัน การจะแก้ปัญหาดังกล่าวเราทุกคนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญและความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์”

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมายาวนานนับตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยคณะราษฎรได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ และคณะราษฎรได้ประกาศหลัก ๖ ประการสำหรับใช้เป็นหลักการดำเนินนโยบายประเทศที่ให้ความสำคัญกับเอกราชทั้งหลายในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสิทธิเสรีภาพ ตลอดจนยกระดับความเป็นอยู่ อีกทั้งการศึกษาของราษฎรอย่างเท่าเทียม

แต่ทว่าหลังจากนั้นประชาธิปไตยที่คณะราษฎรเคยหวังไว้ไม่อาจบรรลุผล ยังคงมีการปฏิวัติยึดอำนาจ รัฐประหาร และการตัดสินใจโดยไม่ต้องขึ้นศาล หรือแม้กระทั่งการกบฏโดยผลประโยชน์ของรัฐจากผู้มีอำนาจทางการเมือง การละเมิดกฎหมายซ้ำแล้วซ้ำเล่า อีกทั้งการที่รัฐบาลผูกมัดอยู่กับค่ายโลกเสรี ยินยอมให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาตั้งฐานทัพในไทยเพื่อบินไปทิ้งระเบิดในอินโดจีนและปราบปรามคอมมิวนิสต์ที่เป็นไปอย่างรุนแรง รวมไปถึงกลุ่มผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญทั้ง ๑๓ คน ถูกจับกุม มีการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่แล้วฉีกทิ้งทำลาย สิทธิเสรีภาพที่ประชาชนพึงมีพึงได้ถูกปฏิเสธและเหยียบย่ำ อำนาจตกอยู่ในมือของคณะอภิไทยเพียงไม่กี่คน จึงทำให้นิสิตนักศึกษา และกลุ่มปัญญาชนไม่พอใจในสภาพที่เป็นอยู่ อีกทั้งการสังสมความกดดันของการเมืองไทยที่อยู่ภายใต้ระบอบเผด็จการมาเป็นเวลายาวนานจนกระทั่งเงื่อนไขปัจจัยต่างๆ สุกงอม จึงก่อให้เกิดการหลอมรวมพลังทาง

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี.

การเมืองครั้งสำคัญในการชุมนุมเพื่อต่อต้านรัฐบาลทหารอย่างสันติวิธีและปราศจากอาวุธ ต่อสู้ด้วยจิตใจที่เรียกร้องรัฐธรรมนูญด้วยเหตุผลด้วยความถูกต้องทั้งปวง ก่อนจะถูกทหารปราบปรามอย่างรุนแรงในวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ จนทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก แต่ก็ได้รับชัยชนะในระดับหนึ่ง ทั้งนี้เพราะเจ้าของประเทศที่แท้จริงคือประชาชน และหากมวลชนไม่ยอมรับการบริหารประเทศของฝ่ายปกครองที่ไร้ซึ่งประชาธิปไตยไม่ว่าอำนาจอาวุธใดๆ ก็ไม่สามารถหยุดยั้งพลังประชาชนได้ ซึ่งความสำเร็จในครั้งนั้นเกิดจากการที่ประชาชนทั่วทั้งประเทศทุกชนชั้น ทุกหมู่เหล่าสามัคคีพลังกัน เพื่อต่อต้านผู้ที่ใช้อาวุธปกครองประเทศ และเพื่อพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ ที่ต้องจารึกไว้ในหน้าประวัติศาสตร์ไทยตลอดไป

การปฏิวัติของคณะราษฎรในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ไม่ได้มุ่งหมายเพียงเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง หากแต่แสดงเจตนารมณ์และบทบาทอย่างแจ่มชัดที่จะก้าวไปสู่ประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ สังคม อีกทั้งต้องการให้ระบอบนี้เป็นบรรทัดฐานในการพัฒนาประเทศให้ยืนหยัดอยู่อย่างมีเอกราชและศักดิ์ศรีในทุกๆ ด้าน โดยที่ผู้บริหารประเทศต้องมาจากการเลือกตั้ง ปกครองโดยหลักธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ดังที่ปรีดี พนมยงค์ ผู้เขียนบทความ “จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลา” อีกทั้งเป็นบุคคลสำคัญในการต่อต้านรัฐบาลทหาร ได้กล่าวไว้ว่า “ระบอบประชาธิปไตยนั้นเราหมายถึง ประชาธิปไตยอันมีระเบียบตามกฎหมาย จะมันคงอยู่ได้ต้องประกอบด้วยศีลธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและปกครองโดยสามัคคีธรรม”

หลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นวาระครบรอบ ๓๕ ปี เป็นปีที่ประชาชนคนไทยและขบวนการนิสิตนักศึกษาได้ตระหนักถึงการเป็นหลักในการดำเนินการตามแนวคิดและอุดมการณ์ที่มุ่งสู่ประชาธิปไตยที่มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม เพื่อให้สังคมสุขสงบนำไปสู่การแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ต่างๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่ประเทศชาติกำลังเผชิญอยู่ขณะนี้

พื้นฐานของประชาธิปไตยจึงอยู่ที่การรับผิดชอบต่อส่วนรวม การเสียสละร่วมกันตัดสินใจ มิใช่เกิดจากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยต้องอาศัยความสามัคคีเป็นหลักสำคัญ ในการร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล หากเกิดความแตกต่างกันทางความคิดแล้วเกิดปัญหาต่างๆ ตามมาด้วย ต้องใช้สติปัญญา ข้อเท็จจริง อีกทั้ง

ความยุติธรรมดำเนินการแก้ไข อันจะทำให้งานที่ยากซับซ้อนลุล่วงไปได้โดยง่าย ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า “การที่ประเทศของเรารักษาอธิปไตยและดำรงฐานะมาด้วยดีตลอดมานั้น ก็ด้วยอาศัยความร่วมมือของทุกๆ ฝ่าย ต่างช่วยกันปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของประเทศด้วยสามัคคีและความพร้อมที่จะเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมาแล้วแต่หลัง สามัคคีในกลุ่มก็เช่นกันเป็นประโยชน์ของทุกคน มีใช้เพื่อใครคนใดคนหนึ่ง” ดังนั้นประชาธิปไตยจึงหมายถึงการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ เกิดประโยชน์ต่อคนไทยทุกคน มีใช้เพื่อผลประโยชน์ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ประชาธิปไตยจึงเป็นระบอบการปกครองโดยประชาชนเพื่อประชาชน เป็นการปกครองที่ดีที่สุดในโลก ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยทุกคนต้องทำหน้าที่ของตนต่อสังคมและประเทศชาติ ร่วมกันสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย อันมีจิตสำนึกร่วม ดังที่วีรชน ๑๔ ตุลา ได้ใช้สิทธิเสรีภาพที่มีอยู่ขณะนั้นรักษาประชาธิปไตยให้คงอยู่มาถึงรุ่นลูกหลาน แม้จะต้องเสียน้ำตาและเลือดเนื้อเพื่อแลกมาซึ่งประชาธิปไตยจริงๆ กลางๆ ที่รอวันให้พวกเราชาวไทยสานต่อให้สมบูรณ์ก็ตาม

ดังนั้น เพื่อสมกับเจตนารมณ์ของวีรชนผู้เสียสละเพื่อประชาธิปไตย เพื่อสังคมที่ดีงาม ต้องการให้ประเทศไทยเจริญก้าวหน้า เราทุกคนจึงต้องตระหนักถึงคุณค่าและความหมายของประชาธิปไตย โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา นักเรียนและเยาวชนที่จะเป็นผู้สืบทอดภารกิจของประเทศชาติในอนาคตจะต้องมีจิตสำนึกในความดีงามและมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต ซึ่งหากเราทุกคนตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนแล้ว ย่อมเป็นสิ่งจรรโลงให้ระบอบประชาธิปไตยมีความสมบูรณ์ มั่นคงยืนนานตลอดไป

สร้างจิตสำนึกในความดี
ทำหน้าที่เพื่อสังคมเจริญก้าวหน้า
สานต่อวีรชนสิบสี่ตุลา
สู่ประชาธิปไตยไทยสมบูรณ์ ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. พลอยไพลิน พิมพ์ลิขิต*

ประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดในโลกว่าเป็นการปกครองที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นการปกครองโดยประชาชน เพื่อประชาชน ประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันและการที่ประเทศจะก้าวไปสู่การเป็นประชาธิปไตย ประชาชนต้องได้รับการเรียนรู้ถึงหลักการและประพฤติปฏิบัติไปตามหลักการ จึงได้ชื่อว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์”

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ โดย “คณะราษฎร” ซึ่งประกอบไปด้วยทหารเรือ ทหารบก และพลเรือนบางกลุ่มจำนวน ๙๙ นาย โดยมีพระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นหัวหน้าคณะ ข้าได้ทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ เพื่อให้การปกครองบ้านเมืองเป็นไปตามเป้าหมายของคณะราษฎร ในเบื้องต้นจำเป็นต้องมีรัฐธรรมนูญการปกครองขึ้นใช้เป็นกติกา โดยนายปรีดี พนมยงค์ ได้เตรียมจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไว้ล่วงหน้า ซึ่งมีเอกลักษณ์สำคัญคือการตั้งอำนาจอธิปไตยให้ประชาชนปกครองโดยประชาชน โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์และศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า “ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละราชอำนาจอันเป็นของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิมให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลายของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใด คณะใดโดยเฉพาะเพื่อใช้อำนาจนั้นโดยสิทธิ์ขาดและโดยไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของราษฎร”

หลังจากที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองใน พ.ศ. ๒๔๗๕ แต่ประชาชนยังไม่ทราบถึงหลักการของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เนื่องจากประชาธิปไตยยังถูกบิดเบือนจากระบอบเผด็จการตลอดมาจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา หรือ วันมหาวิปโยค ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่นักศึกษาและประชาชนทุกภาคส่วนเกิดความไม่พอใจ

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี.

เป็นอย่างมากในการสืบทอดอำนาจเผด็จการของรัฐบาลและได้เกิดการประท้วงเพื่อเรียกร้องรัฐธรรมนูญ ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ รวมถึงความถูกต้องทั้งปวง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความสั่นไหวแห่งความในสิทธิเสรีภาพของมนุษยชนมากขึ้น และเหตุการณ์ในครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่โดยเป็นพลังประชาชนผู้ไร้อาวุธที่รวมพลังกันต่อต้านผู้ใช้อำนาจอาวุธปกครองประเทศ ซึ่งประชาชนเหล่านี้ได้ยอมเสียสละชีวิตด้วยความกล้าหาญเพื่อความเป็นไทยในการปกครองตามครรลองประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยไม่ได้หมายถึงแค่ระบบการเลือกตั้ง หากต้องประกอบไปด้วยสภาวะความเป็นประชาธิปไตย อันได้แก่ การเลือกตั้งผู้แทนจะต้องเป็นอิสระและยุติธรรม จะไม่มีการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อโง่งมการเลือกตั้ง มีระบบการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์การอิสระ องค์การประชาชน ฯลฯ การบริหารบ้านเมืองจะต้องโปร่งใส มีเหตุผล อธิบายได้ เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่มีการคอร์รัปชัน การหาประโยชน์ทับซ้อน การเล่นพรรคพวก หาประโยชน์ส่วนตัว มีรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ขนบธรรมเนียมที่มุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่ สื่อมวลชนและองค์การประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ เป็นอิสระ มีศักดิ์ศรีเข้มแข็ง และมีการกระจายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมสู่ประชาชน ซึ่งทำให้เกิดประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจและสังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ที่มั่นคงสม่ำเสมอ

การสร้างค่านิยมประชาธิปไตยในประชาชน ระบบการศึกษาและสื่อมวลชนในปัจจุบัน ส่งเสริมการเป็นประชาธิปไตยไม่เท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นการยอมรับสิทธิหน้าที่ ความเป็นจริงในสังคม เคารพตนเอง เคารพศีลธรรมและประโยชน์ร่วมกันของส่วนรวม รวมถึงเราควรมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ มีความเคารพซึ่งกันและกัน มีความสามัคคี เข้าใจถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการเข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นพลเมืองของประเทศ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกทุกคนในระยะยาว อีกทั้งเราจะต้องเคารพในกฎหมาย ดำเนินชีวิตในกรอบของกฎหมายที่มีเหตุผล เป็นธรรม มีจิตใจกว้าง และพร้อมที่จะปรับตัวให้รับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และมีจิตใจเป็นธรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่มีอคติต่อผู้อื่นที่มีความแตกต่างไปจากตน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้ประชาชนเข้าถึงหลักการของประชาธิปไตย พึ่งประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลักการและจะทำให้ประเทศชาติดำเนินไปตามครรลองประชาธิปไตยจึงจะเรียกได้ว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์”

แม้ว่าประเทศไทยได้ประสบสมผ่านเหตุการณ์ต่างๆ มาหลายครั้ง แต่ทุกครั้งก็มีการแก้ไขปัญหอย่างสันติ โดยนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ ซึ่งทำให้เหตุการณ์ทุกครั้งเป็นไปอย่างสันติและในเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ซึ่งถูกจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ไทยว่า รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศนั้นได้มาด้วยชีวิต เลือดเนื้อของวีรชน ๑๔ ตุลา ที่มีเจตนาดีและพยายามต่อสู้ให้ได้มาซึ่งสิทธิเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทยโดยแท้

ปัจจุบันประชาชนในประเทศได้แบ่งเป็นหลายกลุ่มหลายพวก ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งต่างๆ และก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม แต่ถ้าหากแต่ละฝ่ายได้กลับมาศึกษาหลักการประชาธิปไตย โดยยึดถืออุดมการณ์ของกระบวนการ ๑๔ ตุลาคม ซึ่งไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพในสิทธิหน้าที่ของผู้อื่นและไม่ใช้ความรุนแรง เพียงเท่านั้นก็จะทำให้เกิดความสันติสุขแก่บ้านเมือง ดังคำกล่าวจากหนังสือการเมืองและการปกครองไทยที่ว่า

“ไม่มีปรากฏการณ์ใดที่เกิดขึ้นโดยปราศจากสาเหตุความเป็นมา อันมารวมเป็นเหตุการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองมีมูลฐานอันเป็นที่มา เพราะฉะนั้นการศึกษาถึงกระบวนการแห่งวิวัฒนาการหรือประวัติศาสตร์ความเป็นมา จึงเป็นการศึกษาในมิติที่มีความสำคัญ อันเป็นหนทางที่จะทำให้ผู้ศึกษาสามารถเข้าใจในปรากฏการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองได้ดียิ่งขึ้น” ■

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
(มัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖)

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นางสาวณัฐกานต์ สกุดดาราชชาติ*

ประชาธิปไตย โดยคำจำกัดความที่ทราบกันโดยทั่วไปคือ ระบอบการปกครองที่ยึดหลักความเสมอภาค ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน โดยอำนาจอธิปไตย หรืออำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศเป็นของประชาชน ซึ่งประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนเข้าไปบริหารและปกครองประเทศ หรือที่นิยามว่า “การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน” ซึ่งเป็นนิยามที่บอกได้ถึงความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ในสายตาของข้าพเจ้า สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดในประเทศชาติ คือประชาชน เพราะประชาชนเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนและพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองมาสู่รัฐ โดยส่วนตัวแล้วนั้นข้าพเจ้าคิดว่า ระบอบประชาธิปไตย จะเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้นั้น คือการจะต้องให้ความสำคัญกับประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และวิถีความเป็นอยู่ในทุกแขนง เช่น การให้สิทธิ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ทั้งการทำประชาพิจารณ์ หรือการแสดงความเห็นในสื่อออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ดังเช่น การเสนอข้อแก้ไข-ยกเลิกกฎหมาย การชุมนุมเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิเสรีภาพต่อรัฐบาล

ประชาธิปไตยสมบูรณ์ ในความคิดของข้าพเจ้า จะสามารถสร้างได้ในสังคม เมื่อเกิดการเมืองภาคประชาชนอย่างแท้จริงในสังคมแห่งนี้ การเมืองภาคประชาชนคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การดำเนินนโยบายของรัฐ รวมไปถึงการร่วมประเมินผลความสำเร็จ

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนธราพรสาธิตเพชรวินทยา จังหวัดนครราชสีมา.

ของการนำนโยบายนั้นๆ ไปใช้ เป็นต้น ดังจะเห็นได้ในปัจจุบัน คือการลงประชามติ การทำประชามติ การจัดเวทีประชาคมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและเอกชนเข้ามาให้คำแนะนำ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล และการชุมนุมประท้วงตามระบอบประชาธิปไตยที่ไม่ขัดต่อหลักกฎหมาย กล่าวคือการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอิทธิพลในการดำเนินไปของการเมืองในสังคม

ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่า การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองภาคประชาชนมากเท่าไร จะยิ่งเป็นการเติมเต็มให้ประชาธิปไตยสมบูรณ์ได้มากยิ่งขึ้นเท่านั้น เพราะหากประชาชนมีความสนใจ ใส่ใจ การเมืองการปกครอง จะเป็นสิ่งที่ช่วยผลักดันขับเคลื่อนให้ประชาธิปไตยในประเทศไทยสมบูรณ์ได้ในไม่ช้า

ยกตัวอย่าง การเมืองภาคประชาชนที่สมบูรณ์ การชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยในเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖ ข้าพเจ้าคิดว่าการเคลื่อนไหวของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนในเหตุการณ์ดังกล่าว ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการก่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชน และเหนือสิ่งอื่นใด สิ่งที่วิรัช ๑๔ ตุลา แสดงออก คือ การเรียกร้องให้มีรัฐธรรมนูญ การเรียกร้องให้เกิดสิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียมกันในสังคม โดยปราศจากการใช้ความรุนแรงในการเคลื่อนไหว ไร้อาวุธในการต่อสู้ ทว่าเปี่ยมไปด้วยอาวุธแห่งสติปัญญาและความมุ่งมั่น ที่จะร่วมสร้างสังคมใหม่ ที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

และเมื่อใดที่ประชาธิปไตยสมบูรณ์เกิดขึ้นบนผืนแผ่นดินแห่งนี้ ข้าพเจ้ามีความมั่นใจเป็นอย่างยิ่งว่า ความเท่าเทียมกันของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในประชาชนทุกคน จะต้องเกิดขึ้นตามมา และเมื่อใดที่ประชาชนได้ยืนหยัดต่อสู้กับความไม่เป็นธรรมในแผ่นดิน เมื่อนั้นประชาชนย่อมได้รับชัยชนะเสมอ เพราะผืนแผ่นดินแห่งนี้ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ที่มีประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของอำนาจ หาใช่บุคคลใด คณะใดเพียงหนึ่งเดียวไม่ ที่สุดแล้ว ประชาชนจะเป็นใหญ่อย่างแท้จริง สมดังบทกลอนของ วิชา ศัญทัพ ที่ว่า

ไม่มีอำนาจใดในโลกหล้า	ผู้ปกครองต่างมาแล้วสาบสูญ
ไม่มีใครล้าเลิศน่าเทิดทูน	ประชาชนสมบูรณ์วันหนึ่งไป
เมื่อยืนหยัดต่อสู้ผู้กดขี่	ประชาชนย่อมมีชีวิตใหม่
เมื่อท้องฟ้าสีทองผ่องอำไพ	ประชาชนจะเป็นใหญ่ในแผ่นดิน ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นายสุทธิพันธุ์ อารมย์แก้ว*

“สังคมของมนุษย์จะดำเนินไปสู่รูปใดนั้น ก็ด้วยความเคลื่อนไหวของมนุษย์ ในสังคมจะผลักดันให้สังคมนั้นก้าวไปสู่ระบบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์” ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีทรศนะของสังคมที่เป็นประชาธิปไตยมายึดถือเป็นหลักนำ ให้การดำเนินกิจกรรมทางสังคมสู่ระบบประชาธิปไตยก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว อันประกอบด้วยความเป็นประชาธิปไตยทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อีกทั้งการปลูกฝังให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างสันติวิธีด้วยเช่นเดียวกัน

อริสโตเติล กล่าวว่า “ในระบบประชาธิปไตยนั้น อำนาจสูงสุดอยู่ในมือของประชาชนทั้งหมด” เขากล่าวเช่นนี้มิใช่เพื่อยกย่องหรือสนับสนุนการปกครองเช่นนี้ หากเพียงเพื่อชี้ให้เห็นว่าหัวใจของการปกครองดังกล่าวอยู่ที่อำนาจอันเป็นของมวลชนโดยทั่วไป ซึ่งเขาเชื่อว่าเป็นระบบการปกครองที่ปลอดภัยที่สุด ถึงแม้จะไม่ใช่เป็นแบบที่ดีที่สุด ความคิดของอริสโตเติลที่กล่าวมาแล้วนี้ สอดคล้องกับทรศนะของลอร์ด ไบรซ์ ที่กล่าวไว้ว่า “ประชาธิปไตย คือ การปกครองซึ่งเจตจำนงของบุคคลที่เสียงส่วนใหญ่มีอำนาจสูงสุด เสียงส่วนใหญ่นี้ประกอบด้วยบุคคลที่เหมาะสมรวมกันมีอยู่จำนวนอย่างน้อยสามในสี่ของทั้งหมด ซึ่งจะทำให้พลังของมวลชนเหล่านั้นได้สัดส่วนกับคะแนนเสียงของเขา”

ในที่นี้จะเห็นว่า มวลชนโดยทั้งหมดก็คือเสียงส่วนใหญ่นั้นเอง เพราะการที่จะให้ทุก ๆ คนมีทรศนะตรงกันในเรื่องการใช้อำนาจ หรือนโยบายทางการเมืองการปกครองนั้นคงเป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นความคิดของทั้งสองท่านดังกล่าวจึงคล้ายคลึงกับสิ่งที่ประธานาธิบดีลินคอล์นเรียกว่า “รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน” ซึ่งแฮโรลด์ ดี. ลาสเวลล์ สรุปได้ด้วยถ้อยคำสั้น ๆ แต่มีความหมายกว้างขวางว่า “ประชาธิปไตย ได้แก่ สังคมของบุคคลที่มีความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน” การเคารพซึ่งกันและกันนี้

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช.

จึงทำให้มวลประชาชนมีพลัง ผลักดันให้สังคมก้าวหน้าได้ด้วยประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจและประชาธิปไตยทางการเมือง ทั้งนี้ก็เพื่อให้ประชาชนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังจะเห็นได้จากการอภิวัฒน์การเมืองเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยคณะราษฎรซึ่งนำโดยท่านปรีดี พนมยงค์ นำมาประกาศได้อย่างชัดเจน

หลักการที่ ๓ ของการอภิวัฒน์การเมืองเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยคณะราษฎรกล่าวว่า “จะต้องบำรุงความสุขสมบูรณ์ของราษฎรในทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลใหม่จะหางานให้ราษฎรทุกคนทำ จะวางโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ ไม่ปล่อยให้ราษฎรอดอยาก” โดยเชื่อมโยงไปถึงเค้าโครงการเศรษฐกิจของปรีดี พนมยงค์ ที่ถือว่าเป็นร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก และฉบับเดียวของไทย ที่นำเสนอแนวคิดแห่งชาติแบบสังคมนิยม ภายใต้กรอบการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีเจตนารมณ์เพื่อปูทางให้ราษฎรเข้ามามีสิทธิ มีส่วนร่วมในการจัดการระบบเศรษฐกิจของประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนเป็นต้นมา และเป็นการให้เอกราชทางเศรษฐกิจในประเทศ หลักการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินี้จึงสอดคล้องกับความเชื่อของท่านที่กล่าวไว้ว่า “ประชาธิปไตยทางการเมืองที่เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ จะไม่มีทางงอกงามได้อย่างเต็มที่ หากไม่มีประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจเป็นรากฐาน”

ประชาธิปไตยเศรษฐกิจที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศนั้น จะต้องใช้หลักการทางประชาธิปไตยมาเป็นส่วนประกอบสำคัญ เพื่อนำมาบูรณาการใช้ด้วยกัน อันประกอบด้วยการมี เสรีภาพ โดยเปิดโอกาสให้ศักยภาพที่มีอยู่ในแต่ละบุคคลออกมามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมและนำ ความเสมอภาค ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง จนกระทั่งมีโอกาที่จะใช้เสรีภาพอย่างเท่าเทียมด้วย ภารดรภาพ อันเป็นฐานและสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้การใช้เสรีภาพและความเสมอภาค เกิดผลงอกงามและสัมฤทธิ์ผลไปตามกัน

อย่างไรก็ตาม การเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน จึงถือเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง โดยการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นอาจเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การพูดคุยเรื่องการเมือง การช่วยพรรคการเมืองในการณรงค์หาเสียง การเข้า

ร่วมประชุมทางการเมือง การเป็นผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง การเดินขบวนประท้วง แต่ไม่ควรใช้วิธีที่รุนแรง ดำเนินการด้วยลักษณะที่สันติวิธี หรือสนับสนุน การดำเนินการของรัฐที่ยังผลให้ตนเองได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ เป็นต้น

ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ส่งผลต่อบุคคลและสังคมให้ดีขึ้นไปตามกัน กล่าวคือ คนจะไม่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อื่น โดยให้เสรีภาพทางการเมืองและ เสรีภาพในการพูด การเขียน การวิพากษ์วิจารณ์ขึ้นอย่างแท้จริง ทำให้สังคม ประชาธิปไตยนั้นเป็นสังคมที่เชื่อมั่นในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ มีความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน รู้จักคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ จนกระทั่งพร้อมที่จะยอมรับการ เปลี่ยนแปลงเสมอ สังคมที่ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย สมบูรณ์เช่นนี้ จึงได้ชื่อว่าเป็นสังคมที่มีคุณค่า เป็นสังคมที่น่าอยู่อาศัยได้ต่อไป

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นระบบการปกครองที่จัดสรร สังคมเพื่อให้เกิด “โอกาส” ในการสร้างสรรค์ชีวิตและสังคม มีการพัฒนาตัวเอง พัฒนาชีวิตและพัฒนาศักยภาพของตนจนกระทั่งเจริญงอกงาม และมีโอกาสที่ จะนำเอาศักยภาพเหล่านั้นออกไปร่วมสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า ตลอดจน ประโยชน์สุขแก่สังคมในระบบประชาธิปไตยสมบูรณ์ เนื่องด้วยคุณค่าของ ประชาธิปไตย ดังคำประพันธ์ที่กล่าวไว้ว่า

เราอยู่รวมร่วมกันฉันท์พี่น้อง	เราปรองดองถ้อยทีถ้อยอาศัย
ใช้ปัญญาแก้ปัญหาพาเข้าใจ	เคารพใน กฎเกณฑ์เห็นค่าคน
รู้หน้าที่ มีวินัย ไม่ละเมิด	ก่อบังเกิดสันติได้ไม่สับสน
นี่คือสังคมของผองปวงชน	ที่เทิดคนเทิดค่าประชาธิปไตย ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นางสาววรรณัฐา พวงจันทร์แดง*

อะไรคือประชาธิปไตย

“ระบอบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่, การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่” คือความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” ที่ปรากฏในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ฉบับตีพิมพ์ปีพุทธศักราช ๒๕๔๒

ระบอบประชาธิปไตย ถือเป็นการปกครองอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นสากล และถูกนำไปใช้อยู่ในหลายประเทศทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่ถือได้ว่าเป็นผู้นำอันดับต้นๆ ของโลกอย่างสหรัฐอเมริกา หรือประเทศที่กำลังพัฒนาเช่น ไทย ฟิลิปปินส์ และเมื่อไม่นานมานี้ ญูกันก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ก้าวเข้าสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย จากเดิมที่เคยใช้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์หรือระบอบกษัตริย์มานานกว่าหนึ่งร้อยปี

ต้นกำเนิดของประชาธิปไตย ระบอบการปกครองที่เน้นความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกันของทุกคนในสังคมนั้นเริ่มต้นขึ้นจากชนชาติกรีกโบราณ ในขณะนั้น ประชาธิปไตยไม่ได้มีสถานะเป็นระบอบการปกครองประเทศดังที่ปรากฏใช้อยู่ในทุกวันนี้ แต่เป็นแค่วิธีการเพื่อหาข้อสรุปหรือมติของที่ประชุมซึ่งเกิดจากกลุ่มคนจำนวนไม่มาก ซึ่งข้อสรุปหรือมติที่ได้ จะมาจากข้อเสนอที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดและวิธีการนับคะแนนเสียงนั้นก็คือการยกมือ คล้าย ๆ กับการเลือกตั้งหัวหน้าห้องที่เราคุ้นเคยดีในปัจจุบัน ต่อมาระบอบประชาธิปไตยก็ถูกพัฒนาให้เป็นขั้นตอนทางกฎหมายที่ซับซ้อนยิ่งไปกว่าเดิม เพราะในชุมชนที่มีประชากรอยู่มาก การรวมตัวและการยกมือเพื่อนับคะแนนเสียงถือเป็นวิธีที่ยากและค่อนข้างจะยุ่งยาก ดังนั้น การเลือกตั้งตัวแทนในกลุ่มสังคมหนึ่งเพื่อให้ผู้แทนเหล่านี้ไปออกเสียงแทนตนในที่ประชุมที่มีขนาดใหญ่กว่าจึงถูกนำมาใช้ ปัจจุบัน การเลือกผู้แทนนี้ก็กลายเป็นการเลือกตั้ง ผู้แทนที่ถูกเลือกก็กลายเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิก

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

สภาผู้แทนราษฎร ส่วนที่ประชุมขนาดใหญ่ นั่นก็คือการปกครองตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับประเทศคือ รัฐสภาและรัฐบาล

ระบอบประชาธิปไตยมีจุดเด่นที่ไม่เหมือนกับการปกครองระบอบอื่น เพราะอำนาจที่ใช้ในการปกครองและบริหารประเทศนั้นไม่ได้อยู่ในกำมือของผู้มีอำนาจทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจ แต่ถือเป็นสิทธิอันชอบธรรมของประชาชนทุกคนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศ ดังจะเห็นได้จากถ้อยคำที่ว่า “ประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน” ผู้กล่าวถ้อยคำนี้คือประธานาธิบดีคนที่ ๑๖ แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา นายอับราฮัม ลินคอล์น ผู้สร้างความก้าวหน้าทางประชาธิปไตยอีกขั้นหนึ่งให้แก่ชาติด้วยการประกาศยกเลิกระบบทาส ซึ่งตรงกับหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยที่เน้นความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันของทุกชีวิตในสังคม ถือได้ว่า อับราฮัม ลินคอล์น เป็นบุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่งที่ควรค่าแก่การจารึกชื่อไว้ในฐานะผู้ส่งเสริมหลักประชาธิปไตย แต่หลังจากกฎหมายเลิกทาสประกาศออกใช้ได้ไม่นาน ลินคอล์นก็ถูกลอบสังหารด้วยฝีมือของผู้ที่เชื่อกันว่าเป็นบุคคลที่เสียประโยชน์จากกฎหมายฉบับนั้น

นอกจากประเทศสหรัฐอเมริกา อีกสองประเทศที่ถือเป็นผู้นำในด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยคือประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอังกฤษนั้นปกครองตนเองด้วยระบอบประชาธิปไตยมานานกว่า ๗๐๐ ปีและเป็นการปกครองในรูปแบบที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเช่นเดียวกับประเทศไทย อาจเป็นเพราะเล็งเห็นถึงจุดนี้ กลุ่มนักเรียนนักศึกษาชาวไทยผู้มีโอกาสไปศึกษาเล่าเรียนในต่างประเทศ จึงตัดสินใจร่วมมือกัน เพื่อนำความเสมอภาคและความเจริญที่ทัดเทียมนานาอารยประเทศมาสู่ชาติ สิ่งนี้คือจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของประเทศไทย ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ โดยกลุ่มบุคคลที่มีเรียกตนเองว่า “คณะราษฎร”

คณะราษฎร ซึ่งมีนายปรีดี พนมยงค์เป็นผู้นำได้กราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ทรงเป็นกษัตริย์ที่อยู่ใต้อำนาจกฎหมายที่ใช้ในการปกครองประเทศ และประกาศชี้แจงให้ประชาชนในชาติทราบถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นผู้ใช้อำนาจในเรื่องต่างๆ เป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีความเป็นสากลและเป็นธรรมสำหรับประชาชนทุกผู้ที่อาศัยอยู่ในประเทศ ซึ่ง

สิ่งที่ตามมาจากการปฏิรูปการปกครองในครั้งนั้น คือประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองและการบริหารประเทศเป็นครั้งแรก ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ นับเป็นก้าวแรกที่สำคัญยิ่งสำหรับการปกครองรูปแบบใหม่ของไทย ด้วยหลักการที่เน้นความเสมอภาคและสิทธิ เสรีภาพ ภายใต้ขอบเขตของรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุด ทำให้ประชาชนชาวไทยมีโอกาสแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทั้งทางการเมืองและทางสังคมมากขึ้น สถาบันทางสังคมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนในชาติเช่น สถานศึกษา สถานพยาบาล ก็พัฒนาและเปิดกว้างสู่บุคคลในระดับล่างมากขึ้น ถือได้ว่าระบอบประชาธิปไตยได้นำชาติไทยเข้าสู่ยุคของความเจริญที่ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ

แม้ว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ แต่ปัญหาและความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งและความไม่เข้าใจในระบอบการปกครองรูปแบบใหม่ก็ปรากฏให้เห็นเช่นกัน เหตุการณ์ความรุนแรงที่สำคัญที่สุดที่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์คือการเรียกร้องสิทธิ เสรีภาพทางประชาธิปไตยที่แท้จริงเพื่อมวลชนที่นำโดยกลุ่มนิสิตนักศึกษาเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ ซึ่งเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นจากความสงสัยในสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนที่รัฐบาลในยุคสมัยนั้นพยายามหลีกเลี่ยงและปฏิเสธที่จะมอบให้ กลุ่มผู้เรียกร้องที่ต้องการให้ภาครัฐคืนอำนาจอันชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญนั้น ให้แก่มวลชนจึงได้รวมตัวกันเคลื่อนขบวนไปตามสถานที่สำคัญต่างๆ เพื่อแสดงพลังให้ภาครัฐได้รับรู้ แม้ว่าสิทธิและเสรีภาพเพื่อมวลชนที่พวกเขาต้องการจะได้รับการตอบรับในระดับหนึ่ง แต่สิ่งแลกเปลี่ยนกับความปรารถนานั้นก็คือความสูญเสียทั้งชีวิต ทรัพย์สิน และจิตใจที่เกิดจากการพยายามแก้ไข ปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ ด้วยวิธีการที่ทั้งโหดร้ายและรุนแรง

นอกจากเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา วันมหาวิปโยคในครั้งนั้นแล้ว ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับความรุนแรงทางการเมืองอีกหลายต่อหลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ที่สืบเนื่องจากเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ๒๕๓๕ รวมทั้งเหตุการณ์การปะทะกันระหว่างกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นล้วนถูกจารึกไว้ในฐานะประวัติศาสตร์เลือดที่แม้จะมีสาเหตุมาจากความปรารถนาดีที่ต้องการเรียกร้องสิทธิทางการเมืองให้แก่

ประชาชน แต่ความรุนแรงที่เป็นผลจากเหตุการณ์เหล่านั้นได้สร้างความสูญเสียและความบอบช้ำทางจิตใจให้แก่ผู้ร่วมเหตุการณ์และประเทศชาติ ตลอดจนสร้างภาพลักษณ์ในทางลบให้เกิดขึ้นในสายตาประชาคมโลก เพียงเพราะความศรัทธาและความต้องการได้มาซึ่งอุดมการณ์ทำให้เหตุการณ์เหล่านั้นเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า อุดมการณ์ทางการเมืองที่ใครหลายคนเรียกว่า “ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์”

โดยส่วนตัว ข้าพเจ้าคิดว่า ในโลกนี้คงไม่มีชาติใดหรือประเทศใดที่สามารถสร้างระบอบประชาธิปไตยสมบูรณ์ได้แม้เพียงนิดเดียว เพราะคงไม่มีกลุ่มบุคคลหรือชุมชนใดในโลกที่จะมีความคิดเห็นที่เป็นเอกเทศ เป็นหนึ่งเดียวกันโดยสมบูรณ์ อย่างน้อยในการลงคะแนนเสียง ผู้ที่ลงคะแนนแล้ว ตัวแทนหรือข้อเสนอของตนไม่ได้รับเลือก ก็อาจเกิดข้อกังขาซึ่งอาจนำมาสู่ปัญหาและความขัดแย้งได้ในคราวต่อไป คำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ในความคิดของข้าพเจ้าคือ ความฝัน ความนึกคิดที่เป็นนามธรรมที่ฟังดูดี แต่ยากที่จะสร้างและทำให้สำเร็จได้ในโลกของความเป็นจริง

แต่ข้าพเจ้าเชื่อว่าโอกาสสร้างประชาธิปไตยสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นนั้นยังคงพอมียู่ วิธีหนึ่งที่ข้าพเจ้ามักได้ยินอยู่เสมอคือการปลูกฝังให้เยาวชนรู้จักและยอมรับในความเป็นประชาธิปไตย ตระหนักได้ถึงความสำคัญของหน้าที่ที่ควรกระทำ โดยอาศัยการอบรมสั่งสอนจากครูหรือผู้ปกครองรวมทั้งการจำลองการเลือกตั้งเป็นตัวเชื่อมโยง การกระทำเหล่านี้ได้ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน แต่ท้ายที่สุดผลลัพธ์ก็ยังคงไม่ต่างไปจากเดิม ความรุนแรงยังคงเป็นวิธีที่ได้รับเลือกให้เป็นวิธีแก้ปัญหาในอันดับต้นๆ บางที เราควรหยุดและมองย้อนกลับไปดูสิ่งที่เราได้กระทำมาตลอดระยะเวลากว่า ๗๐ ปี นับแต่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ลองมองดูให้ดีๆ แท้ที่จริงแล้วเราให้ความสำคัญกับหลักการและข้อกำหนดทางสังคม มากกว่าเจตนารมณ์ดั้งเดิมของผู้ที่เสียสละเพื่ออุดมการณ์ทางการเมืองของชาติในระบอบนี้หรือไม่ ความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงควรเกิดขึ้นจากการฝึกฝนให้เยาวชนรู้จักควบคุมตนเองและยอมรับฟังปัญหาและข้อคิดเห็นของผู้อื่นใช่หรือไม่ การนำเอาหลักศีล สมาธิ ปัญญาที่ช่วยให้คนเรามีสติรู้ว่าอะไรคือผิด ชอบ ชั่ว ดี คือสิ่งที่เราควรให้ความสำคัญและนำมาปลูกฝังให้เยาวชนควบคู่ไปกับหลักการและทฤษฎีที่เขียนขึ้นโดยกลุ่มคนที่บางครั้งอาจมีหัวโตนเอียงไปทางซ้ายหรือขวามากเกินไปหรือเปล่า คำถามเหล่านี้จะไม่วันได้รับคำตอบเหมือนๆ กับที่คำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” จะไม่มีวันสำเร็จได้ หากเราไม่รู้จักใช้คำว่าคิดและคำว่าเหตุผลในการแก้ปัญหา และหากว่าเราไม่ต้องการจะให้ประเทศชาติและ

โลกใบนี้บันทึกสิ่งที่เรียกว่า “ประวัติศาสตร์เลือด” มากไปกว่านี้อีก ได้เวลาที่เราจะต้องหยุดพักและไตร่ตรองหาวิธีที่ดีกว่าสำหรับการก้าวต่อไปอีกขั้น อันจะนำมาซึ่งความสุขและความเสมอภาคที่แท้จริงของสังคม ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นางสาวธันยพร ภัทรบรรเจิด*

หากเข็มนาฬิกาสามารถเดินถอยหลังได้สัก ๗๗ ปี ครั้งแรกที่เด็กชายและเด็กหญิงประชาธิปไตยได้ถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทย ๔๑ ปีต่อมาเด็กทั้งสองได้เติบโตเป็นชายฉกรรจ์และหญิงสาวสวยสะพรั่งเป็นวันเวลาที่ชนชาวไทยภูมิใจที่สุดนั่นคือมีกลุ่มวีรชน ๑๔ ตุลาคม ที่เข้าใจคำว่าประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ แต่แล้วสิ่งดีงามเหล่านั้นก็กลับจางหายไปพร้อมกับการกระดิกของเข็มนาฬิกา สังคมอันสงบสุขกลับกลายเป็นสังคมของผู้ชนะ ความสุขเล็กน้อยที่ต้องเกิดจากความทุกข์ของผู้อื่น ความอยู่ดีธรรมที่ไม่ต้องมีการขดใช้ประชาธิปไตยกลับกลายเป็นคำที่ถูกใช้กล่าวอ้างเพื่อปิดบังการกระทำผิดถึงเวลาแล้วที่คนไทยจำต้องรื้อฟื้นเจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคมขึ้นอีกครั้ง เพื่อหยุดยั้งความโกลาหลในสังคมปัจจุบัน

“ประชาธิปไตย” เป็นคำที่เกิดจากการสมานระหว่างคำว่า “ประชา” และ “อธิปไตย” จึงแปลความหมายได้ว่า อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน ดังนั้นประชาธิปไตยสมบูรณ์จึงหมายถึงการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนโดยแท้จริง ปราศจากการแทรกแซงของผู้มีอำนาจหรือกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่จี้มพินก้านเดียวมีความเปราะบางเพียงใด การบริหารประเทศที่กระทำโดยกลุ่มบุคคลเดียวก็เปราะบางเฉกเช่นนั้น ไม่จี้มพินก้านบร้อยก้านมามดรวมกันมีความแข็งแกร่งมั่นคงเพียงใด การพัฒนาประเทศที่เกิดจากการก้าวเดินที่พร้อมเพรียงกันของประชาชนทุกคนก็เข้มแข็งและมั่นคงเช่นเดียวกัน ประชาธิปไตยสมบูรณ์ก็เปรียบดั่งไม่จี้มพินก้านบร้อยก้านที่รวมเป็นหนึ่งเดียวพลังอันบริสุทธิ์ของประชาชนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศไทยให้หลุดพ้นาเทียบเท่ากับอารยประเทศ องค์ประกอบที่จะทำให้ประชาธิปไตยสมบูรณ์เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งมีด้วยกัน ๓ ประการ ได้แก่ ทัศนคติสังคมที่ถูกต้อง ประชาธิปไตยทางการเมือง และประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

หากมองย้อนกลับไปในอดีต เคยมีสักครั้งไหมที่งานกลุ่มจะสำเร็จ โดยปราศจากการพูดคุยตกลงกันเพื่อหาข้อสรุปที่ดีที่สุดก่อนเริ่มการทำงาน การพัฒนาประเทศก็เช่นกัน จำต้องมีประชาชนที่มีทัศนะสังคมที่ถูกต้องมาพูดคุยถกเถียงกันเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด ปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การถกเถียงเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพนั่นคือ ประชาชนทุกชนชั้นต้องได้รับการศึกษา และเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพราะการศึกษานั้นเองจะเป็นพื้นฐานการสร้างความคิด เสริมสร้างมุมมองในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม อย่างไรก็ตาม การศึกษาก็เป็นต้นเหตุทำให้คนทุกคนมีทัศนะทางสังคมที่แตกต่างกันออกไป ข้อขัดแย้งย่อมเกิดขึ้น แต่เหตุใดที่ต้องนำความแตกต่างนั้น มาทำให้เกิดการแตกแยกในสังคม ทั้งๆ ที่ทุกครั้งที่เกิดความแตกต่างขึ้นย่อมเกิดการพัฒนามา ตัวอย่างเช่น “การเลิกทาส” ในต่างประเทศนั้นช่วงเวลาของการเลิกทาสเป็นช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งเนื่องจากการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนของผู้มีอำนาจ ทำให้มีการสูญเสียเลือดเนื้อกันอย่างมาก แต่ในวันนี้ การเลิกทาสกลับกลายเป็นการปฏิรูปสังคมที่ทำให้สังคมปัจจุบันมีสิทธิเสรีภาพ ปราศจากการถูกกดขี่ ประชาชนทุกชนชั้นมีความสุข ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ทัศนะสังคมที่ถูกต้องในทางศีลธรรมและกฎหมาย ความแตกต่างทางความคิด ความเท่าเทียมกันของบุคคลที่ออกความเห็น และการประท้วงเพื่อออกความเห็นในทุกครั้งทำด้วยความสงบ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เสียงของประชาชนมีความสำคัญ ซึ่งการออกเสียงนี้จะก่อให้เกิดประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

ณ วันนี้ สิ่งหนึ่งที่ประชาชนทุกคนกำลังเรียกร้อง คือ ประชาธิปไตยทางการเมือง การเมืองที่ไม่ได้เกิดจากการผูกขาดของกลุ่มนักการเมืองกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การเมืองที่ใสสะอาดอันเกิดจากนักการเมืองที่มีสัมมาอาชีวะ ปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก การเมืองที่สามารถคัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถอย่างแท้จริงเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนในการพัฒนาประเทศ หากเริ่มต้นที่ตัวเรา สิ่งที่เราควรปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยทางการเมือง คือ การให้ความสนใจกับกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งเป็นหนทางของการใช้สิทธิในการเลือกผู้แทนเพื่อบริหารประเทศ และอีกหนึ่งสิ่งที่จะทำให้นักการเมืองทำงานโดยใสสะอาดนั่นคือ ระบบการตรวจสอบที่ดีและมีประสิทธิภาพ องค์การอิสระที่ไม่ขึ้นกับกลุ่มการเมืองกลุ่มใดโดยแท้จริง

สิ่งสุดท้ายซึ่งเป็นส่วนประกอบที่ขาดไม่ได้ในการทำให้ประชาธิปไตยในปัจจุบันเป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์ คือ ประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ สิ่งนี้

เป็นสิ่งที่ขาดหายไปจากสังคมปัจจุบัน สังคมปัจจุบันมีแต่ความไม่เท่าเทียมกัน การวางนโยบายของรัฐที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ธุรกิจที่เน้นการเมืองจะได้ผลประโยชน์ร่วม แต่กลับไม่ใส่ใจรากหญ้าที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างมากจากการกระทำดังกล่าวข้างต้น ทำให้ช่องว่างระหว่างคนรวย คนชั้นกลาง และคนจนทวีมากขึ้นทุกวัน หลักการของคณะราษฎรที่หลวงประดิษฐมนูธรรมได้ร่างขึ้นนั้น ไม่ได้ล้าหลังที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน หนึ่งในหลัก ๖ ประการของคณะราษฎรที่กล่าวว่า จะต้องบำรุงความสุขสมบูรณ์ของราษฎรในทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลใหม่จะหางานให้ราษฎรทุกคนทำ จะวางโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ ไม่ปล่อยให้ราษฎรอดอยาก สิ่งนี้สามารถปรับประยุกต์กับปัจจุบันโดยการที่รัฐบาลวางเค้าโครงเศรษฐกิจเพื่อดูแลความเป็นอยู่ของราษฎร ให้ความเท่าเทียมในการมีอาชีพ ประกอบอาชีพ ให้ประชาชนมีความเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากร และความเท่าเทียมในการศึกษา ที่รัฐจะต้องจัดให้ราษฎรได้รับการศึกษาแบบไม่คิดมูลค่าอย่างเต็มที่มากที่สุดและเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จะรับประกันคุณภาพชีวิตของประชาชน ถ้าสิ่งเหล่านี้ทำได้สำเร็จ ความเป็นประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจก็จะเกิดขึ้นอย่างแท้จริง

ประชาธิปไตยสมบูรณ์ไม่ใช่สิ่งยากหากประชาชนทุกคนร่วมมือกันทำ และทำอย่างต่อเนื่องโดยไม่ย่อท้อ เปรียบดังการเข็นรถขึ้นภูเขา ในช่วงที่ภูเขานับผู้เข็นย่อมต้องเผชิญกับความเหนื่อยล้าความยากลำบากจนคิดจะเลิกเข็น แต่หากเลิกกลางคัน สิ่งที่ทำมาทั้งหมดย่อมสูญเปล่าเพราะรถจะไถลลงจากภูเขา และผู้เข็นต้องเริ่มเข็นใหม่อีกครั้ง ในทางกลับกันหากผู้เข็นมีความอดทน และเข็นจนขึ้นสู่ยอดเขาได้สำเร็จ ความเปรมปรีดีและความสุขย่อมเกิดขึ้นตามมา ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความนี้เป็นกระจุกบานหนึ่งที่ช่วยสะท้อนความเป็นไปของสังคมและเสนอแนวทางแก้ไขที่จะช่วยให้การเข็นรถขึ้นภูเขาคครั้งนี้ประสบความสำเร็จ ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นายอภิสิทธิ์ ทองขาว*

ประเทศไทยเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบันก็นับเป็นเวลากว่า ๗๖ ปีแล้วที่ประเทศไทยได้รู้จักกับคำว่าประชาธิปไตย

คำว่า “**ประชาธิปไตย**” มาจากภาษากรีกโบราณว่า “Democratia” เป็นการผสมคำระหว่างคำว่า “Demo” หมายถึง ประชาชนหรือสาธารณชนทั่วไป อีกหนึ่งคำที่ประกอบคือ “Cratia” ที่มีความหมายถึงระบอบการปกครอง อันจะสรุปความหมายของประชาธิปไตยได้จากสุนทรพจน์อันลือเลื่องของประธานาธิบดีลินคอล์น อดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาที่ว่าประชาธิปไตยคือ “**การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน**” ที่ถือว่าอำนาจหน้าที่ในการปกครองประเทศจะต้องมาจากประชาชนหรือต้องได้รับความยินยอมจากประชาชน

โดยทั่วไปแล้วประชาธิปไตยสามารถพิจารณาได้ใน ๒ ลักษณะ คือ ทั้งในแง่รูปแบบและเนื้อหา ทั้งสองส่วนนี้ต้องอิงอาศัยกันและกัน รูปแบบหรือระบบที่ดีไม่ว่าจะเป็นระบบพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การจัดตั้งรัฐบาล รัฐสภาที่ดี เป็นต้น ย่อมจะช่วยรักษาและพัฒนาเนื้อหาหรือสาระของประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ได้ อย่างไรก็ตามส่วนที่สำคัญที่สุดก็คือเนื้อหาสาระของประชาธิปไตย การมีรูปแบบหรือระบบที่ดีนั้นก็เพื่อที่จะรักษาเนื้อหาสาระนี้ไว้

ในขณะเดียวกันแม้หลายๆ คนจะถือว่าระบอบประชาธิปไตยไม่ใช่ระบอบการปกครองที่ดีที่สุด เป็นเพียงระบอบการปกครองที่เลวน้อยที่สุดก็ตาม แต่ระบอบการปกครองแบบนี้ก็ได้รับความนิยมไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภายหลังการล่มสลายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในสหภาพโซเวียตและยุโรปตะวันออก อันถือได้ว่าเป็นความยิ่งใหญ่และชัยชนะอันสูงสุดของลัทธิประชาธิปไตย การที่โลกส่วนใหญ่ที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยยังต้อง

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช.

เผชิญกับปัญหาต่างๆ ก็เป็นเครื่องบ่งบอกอยู่ในตัวว่าในปัจจุบันประชาธิปไตยยังมีช่องทางออกที่ดีที่สุด และมนุษย์เองก็ยังไม่ประสบความสำเร็จในการที่จะจัดสรรระบบความเป็นอยู่ของมนุษย์ด้วยกันเองให้ลงตัวได้ดีที่สุด

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นระบอบการปกครองที่จัดสรรสังคมเพื่อให้เกิด “โอกาส” ที่ดีที่สุดในการสร้างสรรค์ที่จะทำให้ชีวิตและสังคมบรรลุประโยชน์สูงสุด โอกาสจึงเป็นสิ่งที่ประชาธิปไตยให้แต่ละบุคคลได้มีโอกาสที่จะพัฒนาตัวเอง พัฒนาชีวิต และพัฒนาศักยภาพของตนให้ชีวิตเจริญงอกงาม และให้ประชาชนเหล่านั้นแต่ละคนมีโอกาสที่จะนำเอาศักยภาพของตนออกไปร่วมสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและประโยชน์สุขให้แก่สังคมเพื่อที่จะให้ “โอกาส” ทั้งสองด้านดังกล่าวนี้เกิดขึ้นและมาบรรจบกัน ระบอบประชาธิปไตยจึงมีหลักการสำคัญ ๓ ข้อ เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างโอกาส คือ เสรีภาพ (Liberty, Freedom) เสมอภาค (Equality) ภราดรภาพ (Fraternity) สังคมทุกสังคมจะเจริญก้าวหน้าเป็นปึกแผ่นได้ย่อมต้องมีระเบียบวินัยและผู้นำของสังคมเป็นหลักในการปกครอง ผู้นำของสังคมระดับประเทศโดยเฉพาะระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ แต่การใช้พระราชอำนาจด้านนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ทรงมิได้ใช้พระราชอำนาจเหล่านั้นด้วยพระองค์เอง แต่มีองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบต่างๆ กันไป พระราชอำนาจทั้งปวงไม่ว่าจะในฐานะประมุขของรัฐหรือในฐานะอื่นได้ถูกกำหนดไว้โดยชัดแจ้งในรัฐธรรมนูญ

แต่รัฐธรรมนูญที่ผ่านมาไม่ได้เปิดช่องทางและไม่มีให้การให้การศึกษาและข่าวสารแก่ประชาชนว่าประชาชนมีสิทธิประการหลังที่สำคัญนี้ด้วย ประชาชนไม่ได้เลือกผู้แทนไปเป็นเจ้านายในระบอบอำนาจนิยมซึ่งเป็นระบอบเก่า แต่วัฒนธรรมแบบอำนาจนิยมคือ ยกย่องเกรงกลัวคนที่อำนาจยังคงตกค้างมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ที่ประชาชนได้รับการศึกษาและข่าวสารน้อยและหรือได้รับแบบคุณภาพต่ำ ทำให้เป็นประชาธิปไตยแค่รูปแบบหรือเป็นประชาธิปไตยเพียงบางส่วน ยังไม่ใช้การปกครองตนเองของประชาชนที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

การจะเข้าถึงคำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ได้นั้น เราทุกคนซึ่งเป็นประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการปกครองเบื้องต้นของระบอบนี้เสียก่อน ซึ่งระบอบประชาธิปไตยหรือการปกครองตนเองของประชาชน อาจจะแบ่งเป็น ๓ แบบดังนี้

ประชาธิปไตยโดยตรง ประชาธิปไตยโดยระบบผู้แทน ประชาธิปไตยแบบ ประชาชนมีส่วนร่วม

ดังนั้น ระบอบประชาธิปไตยไม่ใช่หมายถึงแค่ประชาธิปไตยทาง
การเมือง คือ ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ เลือกตั้ง คัดค้าน ถอดถอนผู้แทนได้
เท่านั้น หากต้องเป็นประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจคือมีการกระจายทรัพย์สิน
และรายได้ที่เป็นธรรม มีการแข่งขันที่เป็นธรรม และประชาธิปไตยทางสังคม
คือประชาชนมีการศึกษา รับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีสิทธิเสรีภาพและโอกาส
การเข้าถึงศาสนา ความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรมอย่างเสมอภาคกัน ■

ระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

ด.ญ. ศิริภัสสร ฐปหอม*

ประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนไทยทุกคน เพราะการดำรงชีวิตตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้นเหมาะสมสำหรับประเทศไทย ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ

ระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองตนเองของประชาชน ตรงกันข้ามกับระบอบอำนาจนิยม ซึ่งเป็นการปกครองโดยคนเดียวหรือโดยคนกลุ่มน้อยผู้มีอำนาจมากกว่าประชาชนทั่วไป ในโลกยุคเศรษฐกิจตลาดเสรีสมัยใหม่ คนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นพลเมืองผู้เสียภาษีและเป็นเจ้าของสาธารณสมบัติร่วมกันเชื่อว่า ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่จะสร้างความมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาความเป็นธรรมและพัฒนาประเทศได้มากกว่าระบอบอำนาจนิยม ในบางสถานการณ์ในระบอบอำนาจนิยมอาจจะมีผู้ปกครองที่เป็นคนดีหรือคนเก่งอยู่บ้าง แต่ก็ไม่มีหลักประกันว่าเขาหรือลูกหลานหรือพรรคพวกเขาที่ได้จากการสืบเชื้อสายหรือการแต่งตั้ง จะปกครองประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมสำหรับคนส่วนใหญ่เสมอไป เพราะระบบสืบเชื้อสายและแต่งตั้งเป็นระบบที่ไม่แน่นอนและไม่มีประสิทธิภาพ และเพราะว่าการให้คนสืบทอดอำนาจโดยไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุล มักนำไปสู่การฉ้อฉลเพื่อประโยชน์ส่วนตน ระบอบประชาธิปไตยดีกว่าระบอบอำนาจนิยมในแง่ที่ว่ามีการบังคับเลือกผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพกว่า และมีระบบตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ปกครองมีอำนาจมากเกินไปได้ดีกว่า แต่ทั้งนี้ต้องเป็นระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ไม่ใช่สักแต่ว่า

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

การเลือกตั้ง แต่ยังมีการซื้อขายเสียง การโกง การใช้อำนาจ และระบบอุปถัมภ์ มันจึงไม่ใช่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

ประเทศไทยได้รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมานานแล้ว ประชาธิปไตยได้ก้าวหน้าไประดับหนึ่งแต่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะสภาพที่แท้จริงพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังเข้าใจหลักการประชาธิปไตยได้ไม่ชัดเจน ขาดความสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพและหน้าที่พลเมืองที่ดี ขาดหลักการพื้นฐานที่แสดงความเป็นประชาธิปไตยหรือพฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น การมีส่วนร่วมในการแสดงออก การเคารพสิทธิผู้อื่น การเคารพต่อกฎระเบียบ การดูแลควบคุมตัวเอง การใช้เหตุผล การยอมรับผู้อื่น ฯลฯ ซึ่งการสร้างเสริมบุคคลในชาติให้มีพฤติกรรมประชาธิปไตยดังกล่าวนี้ โดยภาพรวมของประเทศแล้วจะเห็นได้ว่าทุกหน่วยงานองค์กรได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาตลอด โรงเรียนยังมีการจัดส่งเสริมประชาธิปไตยในรูปแบบต่างๆ ส่วนใหญ่นับเฉพาะบทบาทหน้าที่ที่มีได้เปิดโอกาสให้มีการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริง จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะพฤติกรรมประชาธิปไตยยังไม่สมบูรณ์

ตอนนี้คำว่าประชาธิปไตยถูกใช้เป็นเครื่องมือต่อสู้ทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ฝ่ายหนึ่งบอกว่าฉันทามาจากการเลือกตั้งด้วยเสียงสูงสุด ดังนั้นจึงเป็นความชอบธรรมตามระบอบประชาธิปไตยที่จะทำอะไรก็ได้ จะแก้รัฐธรรมนูญโดยไม่ต้องถามประชาชนก็ได้เพราะเป็นฉันทามติของประชาชนแล้ว ความเข้าใจความหมายประชาธิปไตยของสังคมไทยมันมากกว่าการเลือกตั้ง การเลือกตั้งมันเป็นแค่กระบวนการหนึ่งในการคัดเลือกตัวแทน ซึ่งเป็นเสียหนึ่งของระบบประชาธิปไตยเท่านั้นเอง หลายแห่งไม่จำเป็นต้องเลือกตั้งก็เป็นประชาธิปไตยได้ เมื่อได้ผู้แทนที่เป็นตัวแทนของประชาชนจริงๆ และผู้แทนเหล่านั้นใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ของประชาชนที่เลือกเข้ามา ไม่ใช่ประชาชนเป็นใหญ่จะเอาอะไรก็ได้ ประชาธิปไตยคือสิ่งที่มีประโยชน์ ดังนั้นเมื่อประชาชนเลือกมาแล้ว ใช้อำนาจไม่เป็นเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่แฝงด้วยประโยชน์ของตนเองและพรรคพวก อย่างเช่นที่เราเห็นทุกวันนี้ มันก็ไม่ใช่ประชาธิปไตย ประการสำคัญของประชาธิปไตยต้องเป็นความสำคัญของประชาชนทุกคนในสังคมเป็นพลเมือง คือ ต้องให้ประชาชนทำอะไรด้วยตัวเอง ด้วยและประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้ตลอดเวลา และต้องยอมรับกระบวนการตรวจสอบนั้น โดยการตอบคำถามตามความจริง ไม่ใช่ตอบแบบนกแล แบบว่าฉันมีอำนาจไม่ตอบก็ได้

ดังนั้นกล่าวโดยสรุป เนื้อแท้ของประชาธิปไตยจริงๆ ให้อำนาจให้อำนาจ เขาให้อำนาจเพื่อใคร และให้อำนาจข่มเหงเอาเปรียบคนอื่นๆ โดยเฉพาะคนที่มีอำนาจด้อยกว่าหรือไม่ โดยเฉพาะแม้ว่าตนเองมาจากการเลือกตั้ง แต่พยายามรวบอำนาจในสังคมที่กระจายอยู่มาเป็นของตนเองทุกอย่าง เช่น พลึงประชาชน สื่อมวลชน ราชการ องค์กรอิสระต่างๆ เพื่อให้ อำนาจเหล่านี้สนับสนุนการใช้อำนาจที่ไม่ชอบธรรมของตนเอง หรือการทำให้ อำนาจของตนเองมีความชอบธรรม ทั้งที่ไม่ชอบธรรม มันก็ไม่ใช่ประชาธิปไตย ไม่ต่างอะไรไปจากเผด็จการในคราบประชาธิปไตย

เพราะระบอบประชาธิปไตยโดยระบบผู้แทนมีข้อจำกัด โดยเฉพาะในสภาพที่นักการเมืองกลุ่มน้อยมีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีอำนาจและความรู้สูงกว่า ประชาชนส่วนใหญ่มาก ทำให้คนกลุ่มนี้มักได้เป็นผู้แทนและมักจะทำอะไรก็ตามตามใจชอบ รวมทั้งการคอร์รัปชัน การหาผลประโยชน์ทับซ้อน โดยอ้างว่าเพราะ ประชาชนเลือกพวกเขาไปแล้ว เขาจะทำอะไรก็ถือเป็นประชาธิปไตยทั้งนั้น ประชาธิปไตยโดยระบบผู้แทนหมายถึงว่า ประชาชนเลือกผู้แทนเข้าไปบริหาร จัดการแทนตัวพวกเขา เพื่อให้บริหารประเทศเพื่อประโยชน์ของประชาชน ไม่ใช่เลือกไปเป็นเจ้านาย และประชาชนยังมีสิทธิคัดค้านถอดถอนผู้แทนที่ขึ้นไปเป็นรัฐบาลแล้ว หาก ไม่ได้ทำหน้าที่อย่างซื่อตรงและเพื่อส่วนรวมด้วย แต่รัฐธรรมนูญที่ ผ่านมาไม่ได้เปิดช่องทางและไม่มีการให้การศึกษาและข่าวสารแก่ประชาชนว่า ประชาชนมีสิทธิประการหลังที่สำคัญนี้ด้วย ประชาชนไม่ได้เลือกผู้แทนไปเป็น เจ้านายในระบอบอำนาจอานิยม ซึ่งเป็นระบอบเก่า แต่วัฒนธรรมยกย่องเกรงกลัว คนมีอำนาจยังคงตกค้างมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในประเทศไทยและประเทศ กำลังพัฒนาอื่นๆ ที่ประชาชนได้รับการศึกษาและข่าวสารน้อยและหรือได้รับแบบ คุณภาพต่ำ ทำให้เป็นประชาธิปไตยแค่รูปแบบหรือเป็นประชาธิปไตยเพียง บางส่วน ยังไม่ใช่การปกครองตนเองของประชาชนที่ประชาชนมีส่วนร่วม อย่างแท้จริง

ระบอบประชาธิปไตย ไม่ใช่หมายถึงแค่ประชาธิปไตยทางการเมือง ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ เลือกตั้ง คัดค้านถอดถอนผู้แทนได้เท่านั้น หากแต่ ต้องเป็นประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ มีการกระจายทรัพย์สินและรายได้ที่เป็นธรรม มีการแข่งขันที่เป็นธรรม และประชาธิปไตยทางสังคม ประชาชนมี การศึกษา รับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีสิทธิเสรีภาพและโอกาสการเข้าถึงศาสนา ความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรมอย่างเสมอภาคด้วย ประเทศไทยยังมีย่อย รวมทั้ง ไม่มีการให้การศึกษาคำสอนให้มีความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในเรื่องนี้มากพอ เป็นเหตุให้ประชาธิปไตยทางการเมืองพัฒนาไปได้ช้ามาก

ถ้าสังคมใดมีบุคคลเข้ามาปฏิบัติกรต่างๆ ในสังคมโดยใช้ระบอบประชาธิปไตยที่จัดตั้งไว้เป็นสื่อและเป็นเครื่องมือดำเนินการ สังคมนั้นก็จะเป็นสังคมประชาธิปไตยที่ดี การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นระบอบการปกครองที่จัดสรรสังคมเพื่อให้เกิด “โอกาส” ที่ดีที่สุดในการสร้างสรรค์ที่จะให้ชีวิตและสังคมบรรลุประโยชน์สูงสุด โอกาสจึงเป็นสิ่งที่ประชาธิปไตยให้เพื่อให้แต่ละบุคคลได้มีโอกาสที่จะพัฒนาตัวเอง พัฒนาชีวิต และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ชีวิตเจริญงอกงาม และให้ประชาชนเหล่านั้นแต่ละคนมีโอกาสที่จะนำเอาศักยภาพของตนเองออกไปร่วมสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและประโยชน์สุขให้แก่สังคม เช่น ด้วยการมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง เหล่านี้จึงจะเรียกได้ว่าเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. วิภาดา เพ็ญโรจน์*

ประชาธิปไตย คือแนวคิดที่เชื่อว่าประชาชนมีสิทธิที่จะปกครองตนเอง ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดก่อนหน้านี้ที่เชื่อว่าประชาชนมีชีวิตอยู่เพื่อเสริมสร้างบารมีหรือความมั่งคั่งให้กับกษัตริย์หรือมีชีวิตตามความต้องการของพระเจ้า การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์นี้เป็นผลจากยุคแสงสว่าง การนำแนวคิดประชาธิปไตยมาใช้จริงนั้นมีลักษณะเป็นขั้นเป็นตอน จากประชาธิปไตยเชิงรูปแบบ ไปเป็นประชาธิปไตยเชิงเสรี และเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

แม้ว่าประเทศส่วนใหญ่ในโลกเป็นประเทศประชาธิปไตย แต่บางประเทศก็เป็นแค่ในนาม บางประเทศเป็นประชาธิปไตยที่ไม่มีเสรีภาพหรือประชาธิปไตยครึ่งใบ บางประเทศเป็นประชาธิปไตยเชิงเสรี และบางประเทศก็พัฒนาไปเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมที่ประชาชนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของรัฐบาลและมีกิจกรรมทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ

ประชาธิปไตยนั้นกล่าวได้ว่ามีความหมายทั้งในแง่อุดมการณ์หรือลัทธิความคิดทางการเมือง และความหมายในเชิงระบอบการปกครอง โดยเป็นที่ประจักษ์กันทั่วไปว่าระบอบการปกครองที่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีกลไกเงื่อนไขรองรับศักดิ์ศรี สิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคมคือการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่ถือว่าประชาชนคือเจ้าของอำนาจ

วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นวันสำคัญวันหนึ่งแห่งประวัติศาสตร์ของชาติไทย คือเป็นวันชัยชนะก้าวแรกของเยาวชนหญิงชาย

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

ไทยภายใต้การนำของนิสิตนักศึกษาแห่งสถานศึกษามากหลาย ซึ่งได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากราษฎรไทยทุกชนชาติและทุกชนชั้นวรรณะที่รักชาติจำนวนหลายล้านคน ผันถิ่นกันเป็นขบวนการเรียกร้องรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์ให้แก่ปวงชนชาวไทย ฝ่ายครองอำนาจรัฐสังหารและตำรวจเฉพาะส่วนที่ยอมเป็นเครื่องมือของพวกเขา ใช้อาวุธทันสมัยเข้าปราบปรามขบวนการนั้น ซึ่งมีแต่มือเปล่าหรือบางคนมีเพียงแต่ไม้พลองเพื่อป้องกันตัว แต่ขบวนการนั้นมิได้หวาดหวั่น โดยยืนหยัดมั่นคงยอมพลีชีพกับสละความสุข ความสำราญส่วนตัวเพื่อชาติและมวลราษฎร ซึ่งเป็นที่เคารพยกย่องยิ่งที่สุด วีรชนเป็นจำนวนมากต้องถูกฆ่าตายและได้รับบาดเจ็บและสาบสูญไป ส่วนผู้ที่ยังคงมีชีวิตอยู่โดยมิได้รับบาดเจ็บทางกายก็ได้รับความเหน็ดเหนื่อยทางกายและทางสมองอย่างหนัก

ผลแห่งความเสียสละแห่งวีรชนทั้งหลายในการต่อสู้โดยชอบธรรม ได้บรรลุชัยชนะก้าวแรกคือ รัฐบาลซึ่งมีจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี และจอมพลประภาส จารุเสถียร เป็นรองนายกรัฐมนตรี ต้องลาออกพร้อมทั้งตำแหน่งผู้บัญชาการและรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด ครั้นแล้วได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้แถลงยืนยันจะจัดการให้มีรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยและมีการเลือกตั้งภายใน ๖ เดือน จากจุดยืนหยัดและเจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ของวีรชน ๑๔ ตุลาคม ได้เพราะวีรชนเหล่านั้นมีเหล่ากำเนิดและมีฐานะทางเศรษฐกิจและทางการเมืองชนิดต่างๆ ซึ่งมีทั้งคนจน กรรมกร ลูกจ้าง ขาวนา ข้าราชการชั้นผู้น้อย และนายทุน ดังนั้นเจตนารมณ์ของวีรชนทั้งหลายนี้ต้องการรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์ทั้งในทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ

ประชาชนได้เรียกร้องรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์นั้น ก็สืบมาจากมวลราษฎรไทยได้รับความอึดอัดขัดสนอย่างแสนสาหัส แต่ระบบการเมืองที่ไม่มีรัฐธรรมนูญหรือมีเพียงแต่ชื่อว่ารัฐธรรมนูญนั้นขัดแย้งกับความต้องการทางเศรษฐกิจของมวลราษฎร วีรชนจึงได้พลีชีพและสละความสุขส่วนตนเพื่อปรารถนาให้ชาติไทยมีระบบการเมืองโดยระบอบรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์ที่สมานกับความต้องการทางเศรษฐกิจของราษฎรและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. ธนวรรณ มุมทอง*

“ประชาธิปไตย” เป็นสิ่งที่จะทำให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมเท่าเทียมกัน ทำให้ประชาชนได้รับ “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” ที่เท่าเทียมกัน เหตุการณ์ ๑๔ ตุลา จึงเป็นก้าวแรกของการเริ่มประชาธิปไตยสมบูรณ์อย่างแท้จริง

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ นับถึงปัจจุบันก็เป็นเวลานานถึง ๗๖ ปีแล้ว แม้จะมีมรสุมต่างๆ หลายครั้งทั้งระบอบเผด็จการทหาร ระบบผู้แทนราษฎรที่ไม่ค่อยจะเข้มแข็ง แต่ทั้งหมดก็เป็นสิ่งที่แสดงถึงความมีสิทธิเสรีภาพของคนไทยภายใต้กฎหมายเดียวกัน

เหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ประกอบด้วยวีรชนนิสิตนักศึกษา เยาวชน และประชาชนที่มีแนวคิดและอุดมการณ์ แต่ทุกคนมีเจตนารมณ์เดียวกันคือจิตใจที่เรียกร้องประชาธิปไตยอันมีสำนึกต่อส่วนรวม

ประชาธิปไตย คือ ความยุติธรรมของประชาชน เหตุการณ์วันที่ ๑๔ ตุลาคม จึงเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนไทยทุกคนได้ศึกษาและรู้ว่า “ประชาธิปไตย” ที่ปวงชนชาวไทยทุกคนต้องการนั้นสำคัญอย่างไร

หน้าที่ของรัฐบาลก็คือคอยแก้ไขปัญหของประชาชน คอยสร้างความสะดวกสบายให้กับประชาชน ไม่ใช่ใช้อำนาจในทางที่ผิดๆ และโกงกินภาษีของประชาชนอย่างเห็นแก่ตัว ถ้ารัฐบาลเป็นเช่นนี้จะมีรัฐบาลไปเพื่ออะไร

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนวัดสี่ลูก จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

หน้าที่ของประชาชนก็คือการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีอยู่ภายใต้กฎหมาย รัฐสิทธิ รัฐหน้าที่ รัฐขอบเขตของตนเอง ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

หากทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ตนเองอย่างเคร่งครัด ปัญหาต่างๆ ในประเทศ คงจะไม่เกิดขึ้นให้วุ่นวายเหมือนเหตุการณ์ในปัจจุบัน ประเทศไทย ก็จะมี “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” เหมือนอย่างประเทศอื่นๆ เสียที

ถ้าหากเกิดเหตุการณ์ชุมนุมของประชาชน วิธีแก้ไขที่ดีที่สุดก็คือ รัฐบาลและประชาชนผู้ชุมนุมควรหันหน้าคุยกัน ปรึกษากัน เจรจากันดีๆ ช่วยแก้ปัญหาให้กัน รัฐบาลหาสาเหตุและยอมรับฟัง ยอมรับข้อบกพร่องของการทำงาน ไม่ควรปะทะกันเองอย่างดุเดือด ประชาชนผู้ชุมนุมที่เดือดร้อน ก็ควรแจ้งถึงปัญหาที่ตนเองได้พบให้แก่รัฐบาล เพื่อที่รัฐบาลจะได้ปรับปรุง แก้ไขให้ รัฐบาลก็ควรคิดวิธีแก้ปัญหาให้แก่ประชาชนอย่างถูกวิธี แก้ปัญหา โดยเต็มใจและไม่ละเลยปัญหาของประชาชน แค่นี้ประเทศชาติก็จะสงบและ เศรษฐกิจก็จะเจริญรุ่งเรือง

หากรัฐบาลเป็นศัตรูกับประชาชน ประเทศชาติก็จะย่ำแย่ลงเรื่อยๆ รัฐบาลและประชาชนควรจะอยู่ร่วมกัน ช่วยกันพัฒนาประเทศ มีความสามัคคี กัน ช่วยกันแก้วิกฤติต่างๆ เช่นเรื่อง สังคม เศรษฐกิจ แค่ ๒ เรื่องนี้ก็ เป็น ปัญหาที่แก้ยากเกินพอแล้ว

ถ้าประชาชนและรัฐบาลอยู่คนละพวกกัน ไม่สามัคคีก็เป็นปัญหาใหญ่ ที่ต้องแก้ อีก ปัญหาเหล่านี้ก็จะแก้ไม่ได้ ประเทศก็จะไม่สงบสุขไม่ได้พัฒนา แต่ ถ้าอยากให้ประเทศชาติเจริญอยู่กันอย่างสงบสุข ประชาชนและรัฐบาลก็ต้อง จับมือกัน อยู่พรรคพวกเดียวกัน คำว่า “สมานฉันท์” จึงจำเป็นต้องใช้ในขณะนี้

การแก้ปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจและปัญหาต่างๆ ปัญหาเหล่านี้ ก็จะไม่เกิดขึ้นอีกเพราะประชาชนในประเทศช่วยกันแก้ไข ปัญหาจึงหมดไป อย่างง่ายดาย ช่วยกันแก้อย่างสันติวิธี ไม่ทะเลาะกัน ไม่ใช่จะทำให้รัฐบาลหรือ ประชาชนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแก่กันฝ่ายเดียว ต้องช่วยกันแก้จึงจะทำให้ประชาชน เห็นว่า ประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ยุติธรรม เป็นสิ่งสำคัญสำหรับประชาชน และ ประเทศก็จะไม่มีการแบ่งเป็นพรรคเป็นพวกกัน ไม่มีคนเห็นแก่ประโยชน์ ส่วนตน ทำให้ประเทศก็จะได้รับการพัฒนาและเป็นประเทศที่เจริญรุ่งเรือง และสงบสุข อย่างที่ประชาชนหลายคนต้องการมากที่สุด

ดังนั้น เวลาที่รัฐบาลจะแก้ปัญหา ก็ควรแก้ อย่างสันติวิธี ไม่เผด็จการ
กระทำรุนแรงต่อประชาชนอย่างเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ พุดจาเจจรจา
กันดีๆ ไม่พาดพิงฝ่ายใด ถ้าอยากทำให้ประเทศสงบสุขก็ขึ้นอยู่กับประชาชน
ในประเทศ ไม่มีคนเห็นแก่ตัว ไม่มีคนแก่งแย่งชิงดีกัน ถ้ารัฐบาลและประชาชน
สามารถอยู่ด้วยกันได้โดยไม่ทะเลาะกันประเทศก็จะสงบสุข พัฒนาไปสู่
ความเจริญรุ่งเรือง ถึงจะเป็น “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” อย่างแท้จริง ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. อัจฉรา เฉลียวจิตติกุล*

คำว่า “ประชาธิปไตย” เดิมนั้นมาจากภาษากรีกโบราณว่า “Democratia” “demo” หมายถึง ประชาชน หรือ สาธารณชนทั่วไป ท้องฟ้ากว้างใหญ่ไพศาล ความเป็นอิสระ กล่าวถึงคำว่า “demo” อีกความหมายหนึ่งคือ ชายฉกรรจ์ ผู้มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ไม่ได้เป็นทาส ซ้ำ้าของใคร มีอิสระของตนเอง สิ่งทีกล่าวมาว่ามาจากภาษากรีกโบราณนั้น เพราะว่าประเทศกรีกเป็นประเทศแรกทีริเริ่มการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย

บางประเทศมีประชาธิปไตยที่ไม่ค่อยสมบูรณ์หรือกึ่งใบ ซึ่งตอนนี้ประเทศไทยอยู่ในสภาวะนั้น คือ เราไม่มีอิสระในการพูด หรือแสดงความคิดเห็น เหมือนเหตุการณ์ในอดีตต่างๆ ทีประชาชนเรียกร้องประชาธิปไตยของเขาหรือของเราคืนมา เหตุการณ์ในอดีตวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ และวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นทีน่าสะเทือนใจแก่ประชาชนอย่างยิ่ง ทำให้ถึงต้องมีการใช้ความรุนแรงสยบผู้คน เมื่ออำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน แต่มอบหน้าที่ให้แก่อัฐบาล ควบคุมและดูแล กฎหมายในรัฐธรรมนูญได้ยืนยันไว้ว่าประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ และอิสระในด้านต่างๆ ในวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นครั้งที่รัฐบาลนำประชาธิปไตยของประชาชนไปนับจากนั้นมา เสรีภาพของประชาชนก็น้อยลง มีการเซ็นเซอร์อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ และหนังสือ นอกจากนั้น ยังไม่มีอิสระในการพูด หรือคิด นับวันสังคมยิ่งแย่ลง ทำให้คนไทยไม่เห็นความสำคัญของสิทธิตัวเองและประชาธิปไตย

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนอานวยกนกศิรินุสรณ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

ประชาธิปไตยในโรงเรียนก็มีคือ เรามีสิทธิ์ที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ สามารถแสดงความคิดเห็นได้ เช่น เราสามารถเลือกผู้นำได้โดยยึดเสียงข้างมาก เคารพเสียงข้างน้อย ส่วนประชาธิปไตยในบ้านเราก็มียุติธรรม คือ ผู้เป็นพ่อจะเป็นหัวหน้าครอบครัว ดูแลสมาชิกในครอบครัวให้มีความสุข ยุติธรรม และมีเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นของคนในบ้านหรือครอบครัวด้วย ถ้าหากว่าใครสักคนในครอบครัวไม่เห็นพ้องกัน ก็ต้องมีการใช้หลักยึดเสียงข้างมากเคารพเสียงข้างน้อย จึงเห็นได้ว่ามีประชาธิปไตยในทุกๆ ส่วนของสังคม

ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั้นมีแบบอย่างว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และแบ่งออกเป็น ๓ ฝ่าย คือ (๑) ฝ่ายนิติบัญญัติ (๒) ฝ่ายบริหาร (๓) ฝ่ายตุลาการ ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติเป็นฝ่ายที่ออกกฎหมาย ก็มีเขียนไว้ว่า ประชาชนมีสิทธิของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น มีเสรีภาพและอิสระในการปฏิบัติสิ่งต่างๆ ดังนั้นรัฐบาลจึงไม่มีสิทธิ์ที่จะเอาประชาธิปไตยของเราไป เพราะในรัฐธรรมนูญก็มีหลักฐาน และรัฐบาลไม่มีสิทธิ์จับกุมประชาชนที่ใช้อิสระและสิทธิของตนเอง เพราะอย่างที่เราพูดมา ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพต่างๆ จึงถือว่ารัฐบาลละเมิดสิทธิของประชาชนอยู่

เราจึงมีสิทธิ์ที่จะกอบกู้ประชาธิปไตยของเราคืนมา โดยไม่ต้องใช้ความรุนแรง เพราะไทยฆ่าไทย ก็เหมือนน้องฆ่าพี่ หรือ พี่ฆ่าน้อง เกิดเป็นไทยทั้งทีก็ต้องสามัคคีปรองดองกันไว้ แล้วความสุขของเราก็จะเกิดขึ้น เหตุการณ์ในอดีตก็จะต้องอยู่ในความทรงจำอันแสนเศร้าอีกต่อไป ถ้าเรากอบกู้เพื่อประชาธิปไตยของเรา และประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ญ. กุลนันทน์ บุญมูล*

การบริหารประเทศให้มีความสงบสุขย่อมต้องอาศัยหลักการปกครองที่ดีและเหมาะสม ซึ่งแต่ละประเทศต่างก็มีระบอบการปกครองที่แตกต่างกันออกไป สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันยึดหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” ว่าหมายถึงระบอบการปกครองที่ถือมติปวงชนส่วนใหญ่ การยึดเสียงข้างมากเป็นใหญ่ ซึ่งประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ประธานาธิบดีคนที่ ๑๖ ของสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ประชาธิปไตย” หมายถึง “การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน” แสดงให้เห็นว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่คำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ ด้วยเหตุผลนี้ ทำให้คณะบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งเรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร” ได้พยายามเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยให้ความสำคัญกับเอกราช ประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ ตลอดจนการยกระดับความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างเท่าเทียม

จากอดีตสู่ปัจจุบัน เส้นทางของประชาธิปไตยของไทยมีได้รับรินหรือสวยงามอย่างที่ทุกคนหวังและตั้งใจ ตรงกันข้าม การได้มาซึ่ง “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” กลับต้องแลกด้วยชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์ และเหตุการณ์สอง

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านหนองไฮ จังหวัดอำนาจเจริญ.

เหตุการณ์ของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ของนักศึกษาและประชาชนผู้มีจิตใจแน่วแน่วบริสุทธิ์และไร้ซึ่งอาวุธ แต่สุดท้ายต้องจบลงด้วยชีวิต เลือดเนื้อ และหยดน้ำตา ซึ่งนับเป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่และเป็นการสูญเสียที่ไม่อาจประเมินค่าได้คือเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ และเหตุการณ์พฤษภาทมิฬใน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพราะรัฐบาลได้ประกาศใช้ความรุนแรงเพื่อสลายการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธของนักศึกษาและประชาชนผู้บริสุทธิ์ พวกเขาต้องสละชีพเพียงเพื่อต้องการดำรงไว้ซึ่งความสงบสุขของชาติบ้านเมือง

เหตุการณ์บ้านเมืองในภาวะปัจจุบันนี้เราจะเห็นได้ว่าอยู่ในความสับสนวุ่นวาย มีการชุมนุมประท้วงของบุคคลที่แบ่งเป็นสองฝ่ายอย่างชัดเจน คือกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) และกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) โดยต่างฝ่ายต่างอ้างว่าทำเพื่อประเทศชาติตามแนวทางของประชาธิปไตย แต่สิ่งที่ตามมาซึ่งประชาชนทุกหมู่เหล่าเห็นได้ชัดเจนคือ ความเสียหายทางเศรษฐกิจ และการสูญเสียภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศชาติ ซึ่งตรงกันข้ามกับสิ่งที่กลุ่มชุมนุมทั้งสองกลุ่มประกาศไว้ เพราะเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการขั้นพื้นฐานของประชาธิปไตยซึ่งกล่าวไว้ว่า “ประชาชนมีสิทธิในการคัดค้านหรือเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด หากว่ารัฐบาลไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ เช่น เปลี่ยนไปลงคะแนนเสียงให้พรรคฝ่ายค้านเมื่อมีการเลือกตั้ง การเข้าชื่อถอดถอนนายกรัฐมนตรี” จะเห็นได้ว่าหลักการของประชาธิปไตยนั้น ไม่ได้กล่าวถึงการชุมนุมประท้วงหรือการใช้ความรุนแรง แต่เป็นการยอมรับในการตัดสินใจของประชาชนส่วนใหญ่และดำเนินไปอย่างสันติวิธี

อนาคตของประเทศชาติและความสงบสุขของบ้านเมืองจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อชาวไทยทุกคนร่วมมือร่วมใจกันทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดและเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และที่สำคัญทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างแท้จริง เห็นความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อหาคนดีเข้าไปบริหารประเทศ ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ไม่นอนหลับทับสิทธิ์อย่าให้การเสียสละของวีรชนต้องสูญเปล่า ถ้าทุกคนร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจัง “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” คงไม่ได้เป็นเพียงแค่ความฝันอีกต่อไป ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์: ประชาธิปไตย – ประชาธิปไตยแบบไทยๆ เป็นฉันทน์ใด

ด.ญ. มาริสา บุญปลอด*

ณ วันนี้เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (Democracy) เป็นระบอบการปกครองที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกปัจจุบัน ถึงแม้จะมีนักวิชาการหลายท่านยังไม่ได้เห็นดีเห็นงามไปกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หรือแม้แต่นักการเมือง/ผู้นำประเทศชื่อดังก็ยังไม่ได้มองว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ดีที่สุด ยกตัวอย่างเช่น อริสโตเติลที่มองว่าประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่แย่ที่สุด หรือ เซอร์-วินสตัน เชอร์ชิลล์ (Sir Winston Churchill) ที่ได้กล่าวว่า “Democracy is the worst form of government except for all those that have been tried” หรือถอดใจความเป็นภาษาไทยได้ว่า “ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่เลวน้อยที่สุด หากเรายกเว้นไม่ไปแล้วถึงบรรดา รูปแบบการปกครองอื่นทั้งหลายทั้งปวงที่เคยถูกทดลองใช้บ้างเป็นครั้งคราว” หรือที่เรานิยมใช้กันว่า “ประชาธิปไตยไม่ใช่ระบบการปกครองที่ดีที่สุด แต่เลวน้อยที่สุด” เป็นต้น การทำความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยจึงกลายเป็นสิ่งที่เราทุกคนในสังคมไทยจำเป็นต้องเรียนรู้

สำหรับการศึกษาในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองนั้นเมื่อกล่าวถึงคำว่า ประชาธิปไตยแล้วหลายๆ ท่านอาจนึกถึงประโยคคมตะที่ประธานาธิบดีลินคอล์นได้กล่าวไว้ว่า “Democracy is the government of the people, by the people, for the people” หรือถอดใจความได้ว่า “ประชาธิปไตยคือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อ

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

ประชาชน” ซึ่งจะว่ากันไปแล้วประโยคที่กล่าวมาในข้างต้นนั้นเป็นเพียงการสะท้อนบริบทของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ณ เวลาและสถานที่ในขณะนั้น (ช่วงสงครามกลางเมืองในสหรัฐฯ) คือการมีส่วนร่วมของคนในชาติที่กำลังแตกแยกในขณะนั้น แต่ไม่สามารถใช้สะท้อนมุมมองหรือแนวคิดภาพรวมของระบอบประชาธิปไตยทั้งโลกได้ ทั้งนี้เพราะสภาพการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันไปตามแนวคิด ความเชื่อ ที่ตั้ง การศึกษา และคุณภาพชีวิต

ดังนั้นหากเราหันกลับมาพิจารณาประเทศไทยแล้ว จะพบว่าจุดเปลี่ยนจากเดิมที่ประเทศไทยมีการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ตั้งแต่สมัยอาณาจักรอยุธยาเป็นต้นมา ไปเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยคณะราษฎรได้กระทำรัฐประหารในสมัยรัชกาลที่ ๗ และเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งในขณะนั้นสิ่งที่ปรากฏชัดเจนคือความไม่พร้อมและการขาดความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประกอบกับการปฏิบัติกระทำโดยการที่กองทหารต่างๆ ถูกหลอกให้มาล้อมรบ ไม่ได้มาเพื่อการทำปฏิวัติรัฐประหารโดยตรง ด้วยความไม่พร้อมต่างๆ นี้เองทำให้ความชัดเจนของการเกิดระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยเป็นเรื่องที่ยังหาคำตอบไม่ได้ ทั้งนี้เพราะสังคมไทยในขณะนั้นมีสภาพลักษณะเป็นระบบศักดินาที่ต้องมีชนชั้นปกครอง เมื่อปวงชนชาวไทยได้อำนาจอธิปไตยมาอยู่ในมือ และเป็นผู้ที่เลือกและกำหนดอนาคตทางการเมืองกันเอง จึงเป็นเรื่องที่ถูกชักนำได้ง่ายและส่งผลตามถึงปัจจุบันที่ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่จะถูกชักนำ ไม่ว่าจะเป็นระดับรากแก้วหรือชนชั้นกลาง วันนี้ประเทศไทยหาแก่นหรือ Core ของประชาธิปไตยไม่เจอ

คนไทยทุกคนที่มีโอกาสได้รับการศึกษาจะมีโอกาสได้เรียนเรื่องราวเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ใช้ในหลากหลายประเทศ รวมทั้งทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง แต่บนความเป็นจริงแล้วคนไทยทุกคนรวมถึงนักวิชาการทางรัฐศาสตร์หลายๆ คนไม่สามารถตอบคำถามสังคมไทยได้ว่า อย่างเป็นทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับบริบทของความเป็นไทย ความเป็นสังคมไทย และความเป็นคนไทย และวันนี้ประเทศไทยได้ก้าวผ่านการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมายาวนาน แต่การเดินทางมาก็ยังคงหาคำตอบกันไม่ได้ว่าประชาธิปไตยแบบไทยๆ นั้นเป็นอย่างไร

นอกเหนือจากการค้นหาประชาธิปไตยแบบไทยๆ กันแล้ว กระแสการ

เปลี่ยนแปลงโลกาภิวัตน์ได้เปรียบเสมือนสิ่งที่ย่อมยากด้นให้สังคมไทยเป็นสังคมประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบอย่างประเทศตะวันตกและประเทศที่พัฒนาแล้วอยากให้ เป็น กระแสต่างๆ ที่กล่าวถึงนี้ได้แก่ ทุนนิยมและเสรีนิยม สิทธิมนุษยชน ธรรมชาติ และความโปร่งใส ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้กลายเป็นเครื่องมือในการต่อรอง กดดัน และแสวงประโยชน์ของประเทศตะวันตก บางประเทศและประเทศที่เจริญแล้วต่อประเทศที่กำลังพัฒนา

ทุกวันนี้ หากจะว่าไปแล้วความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้นอยู่ทุกวันนี้ ส่วนหนึ่งแล้วมีรากของปัญหาที่เกิดจากความไม่รู้จักรับระบบประชาธิปไตยและความไม่เข้าใจในระบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ความเข้าใจ ในประชาธิปไตยแบบไทยๆ จึงทำให้การแสวงประโยชน์ของนักการเมืองที่มีวาระ ชั่วคราว และการเรียกร้องต่างๆ ของการเมืองภาคประชาชนมีลักษณะกระแสที่ คล้อยตามผู้ที่ชักจูงให้เป็นไปตามผลประโยชน์ที่กลุ่มชักจูงต้องการได้ง่าย หรือจะว่าไปแล้วคนไทยและสังคมไทยยังต้องการผู้นำที่มากำหนดทิศทางให้ตนเองพ้น จากปัญหาต่างๆ หรืออีกนัยหนึ่งคือรากของวัฒนธรรมไทยที่มีมาแต่ช้านาน โบราณกาลนั้นมีส่วนทำให้สังคมของคนหมู่มากในสังคมไทยมีความต้องการผู้นำ หรือกลุ่มคนที่มาทำหน้าที่ปกครองบริหารมากกว่าที่จะต้องทำอะไรเอง โดยไม่มีใครชี้แนะ

ณ วันนี้แม้สังคมไทยจะวุ่นวาย แต่ถ้ามองในเชิงบวกแล้วถือว่าเป็น ส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่มีวิวัฒนาการในตัวของมันเอง หลายสิ่งหลายอย่าง อาจจะใช้เวลา หลายสิ่งหลายอย่างคนส่วนใหญ่อาจจะไม่เห็นด้วย แต่นั่นแหละก็คือหนึ่งในกระบวนการในการปรับเปลี่ยนไปสู่สังคมแบบประชาธิปไตยที่มีความสอดคล้องกับความเป็นไทย อย่างไรก็ตามคนไทยด้วยกัน จะทำอะไรก็ขอให้คิดกันมากๆ ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

ด.ช. ยุทธินันท์ โพธิ์จันทร์*

ในอดีตประเทศไทยของเราปกครองบ้านเมืองแบบระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยซึ่งประชาชนมีสิทธิเท่าเทียมกัน มีระบอบการค้ำแบบเสรีภาพ ไม่เป็นเมืองขึ้นของชาติใด ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีได้ร่มพระบารมีของพระมหากษัตริย์ จนชนชาติอื่นต่างพากันอิจฉาในความอุดมสมบูรณ์และความสันติสุขของบ้านเรา

สภาพบ้านเมืองในปัจจุบันกำลังอยู่ในยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเราประสบปัญหาต่างๆ มากมาย ประชาชนส่วนใหญ่ของเรายังต้องทนทุกข์ทรมานกับปัญหาความยากจน การขาดการศึกษาและขาดความเป็นธรรมในสังคม ทำให้ประชาชนของเราเหล่านั้นง่ายต่อการถูกใจไปในทางที่ผิด เช่น การมั่วสุมสิ่งเสพติดให้โทษ การก่ออาชญากรรม และการถูกชักนำของเหล่าผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของประเทศชาติ เราในฐานะเยาวชนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสดงบทบาทอย่างเต็มที่ในการแบกรับภาระของสังคม ในขณะเดียวกันผมอยากให้ทุกคนร่วมมือร่วมใจกันรักษาความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไว้ ไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน หันหน้าเข้าหากัน ยุติบทบาททางการเมืองเพื่อความสันติสุขให้กับประเทศ เพื่อดำรงภาพลักษณ์ในสมัยอดีตให้กลับคืนมาสู่สายตาชนชาติอื่นอีกครั้ง

ในฐานะที่ผมเป็นเยาวชนของชาติคนหนึ่ง ผมมีความรู้สึกที่เราจะอยู่ได้อย่างไร้ถ้าเราสิ้นไร้ประเทศชาติ ขาดการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย

*นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ธิปไตย ขาดความเป็นมนุษยธรรม ขาดความเท่าเทียมกันของคนในสังคม ขาดกฎหมายที่ใช้ควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ รวมไปถึงขาดที่พึ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ขาดพระมหากษัตริย์ผู้ปกครองที่มีหลักศีลธรรม ความยุติธรรม ฯลฯ

และจากสถานการณ์ในบ้านเมืองเราที่เกิดขึ้น ผมยังมองไม่ออกเลยว่า เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ให้อะไรแก่เราบ้าง... เปล่าเลย... มีแต่การสูญเสีย เสียทั้งเลือด เสียทั้งเนื้อ เสียร่างกาย จิตใจ มันคุ้มแล้วหรือสำหรับการสูญเสียเหล่านั้นเพียงเพื่อคำว่า “ประชาธิปไตย” เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพวกเราเคยหลับตานึกถึงภาพเหล่านั้นหรือไม่ว่ามีหน้าตาเช่นใด แต่ความรู้สึกของผมมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผมเห็นภาพที่สามารถลดความหมายของคำว่า ประชาธิปไตยในความหมายที่เคยปรากฏขึ้นในอดีตแตกต่างไปอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้ผมหวาดกลัว อาทิเช่น ตูมที่โน่น ตายที่นั่น ทุกวันหวาด ภาพอนาถ! แห่งเหตุการณ์ก่อความสยอง มันคือการฆ่าฟันกันเลือดนอง แต่ปากร้องว่าบริสุทธิ์ ยุติธรรม ทำให้ต้องเป็นเช่นนี้ด้วย ใครตอบคำถามนี้ได้บ้าง คืออย่างน้อยๆ ใครก็ตามที่กำลังก่อเหตุการณ์หรือใครก็ตามที่เพียงแต่จะคิดก่อเหตุการณ์ได้หยุดชะงักกับการกระทำนั้นเพื่อเรียกว่า ประชาธิปไตยกลับคืนมา

หากคำกล่าวข้างต้นเราไม่สามารถหาข้อยุติหรือรักษาไว้ได้แล้ว ผืนดินไทยของเราก็คงอยู่ไม่ได้ และแน่นอนประวัติศาสตร์จะซ้ำรอยอีก ถ้าพวกเราทุกคนผู้เป็นชุมพลสำคัญของชาติยังทำตัวเหลวไหลและน่าเป็นห่วง ยังมีวหฺงระเร้งกับเหล่าอบายมุขและการชิงดีชิงเด่น โดยไม่สนใจอนาคตของชาติ คำว่าประชาธิปไตยก็คงจะไม่เกิดขึ้น ถึงเวลาแล้วที่พวกเราชาวไทยทุกคนจะร่วมมือร่วมใจกันเพื่อหันกระแสนรของประวัติศาสตร์ไปสู่ความอุดมมั่งคั่ง เราจะเปลี่ยนความเกลียดชังเป็นมิตรภาพ เราจะลดทอนความขัดแย้งไปสู่ความเข้าใจ เปลี่ยนความหวาดกลัวและความหวั่นไหวไปสู่ความเชื่อมั่น อยู่ถามว่าประเทศชาติให้อะไรเราบ้าง แต่จะถามตนเองอยู่เสมอว่าเราสามารถทำอะไให้กับประเทศชาติได้บ้าง เพื่อนำมาซึ่งความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ของพวกเราดั้งเดิม

ถ้ามือเราแวงวางอยู่อย่างนี้ โลกจะหยุด ในทุกที่ และทุกคน
แต่ถ้ามือกำหมัดในบัดดล โลกจะหมุน เริ่มต้น ตามมือเรา ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นางสาวขวัญตา หมั่นเรียน*

การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะเด่นอยู่ที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน และมีการแข่งขันกันอย่างเสรีระหว่างกลุ่มหรือพรรคการเมืองต่างๆ เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศให้เข้ามาบริหารประเทศตามแนวนโยบายที่พรรคการเมืองนั้นเสนอ

แต่ก่อนประเทศไทยเราใช้การปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นผู้ปกครองประเทศ ต่อมาเมื่อเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน เพราะระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้นมีช่องว่างในการบริหารงาน จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีการรวมตัวกันและเรียกตนเองว่า “คณะราษฎร” ได้เข้ามายึดอำนาจการปกครองได้สำเร็จเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยปราศจากการนองเลือด ทั้งนี้เพราะพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงยอมรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยทรงยินยอมสละพระราชอำนาจและดำรงตำแหน่งเป็นพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ และตั้งแต่นั้นมาประเทศไทยก็มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยก็เจออุปสรรคมาสารพัด อย่างดังเช่นเหตุการณ์กบฏวระเดชเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ หรือวันมหาวิปโยค เหตุการณ์ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ และเหตุการณ์พฤษภาทมิฬใน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้น ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะมีบุคคลที่ใช้อำนาจทางการบริหารเป็นเครื่องมือในการหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง แต่การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็ผ่านอุปสรรคต่างๆ เหล่านี้มาได้ด้วยดีมาโดยตลอด เพราะยังมีประชาชนที่เห็นความสำคัญในระบอบประชาธิปไตยได้ช่วยดำรงรักษาระบอบนี้ไว้

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนางคณิศร จังหวัดอำนาจเจริญ.

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน และมีรัฐบาลซึ่งมีนายกรัฐมนตรีที่เป็นตัวแทนของประชาชนได้เข้ามาเป็นผู้บริหารงาน ซึ่งคุณสมบัติของรัฐบาลที่ดีควรมาจากการเลือกตั้งที่สุจริตและประชาชนเสียงส่วนมากให้การยอมรับ เป็นวิถีทางของระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนมีเสรีภาพในการเลือกผู้แทนของตนหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงเท่ากัน ทุกคนในสังคมไม่จำกัดชนชั้นได้รับการปฏิบัติจากรัฐซึ่งเป็นตัวแทนของตนด้วยความเสมอภาค ไม่ว่าจะเป็นสังคมในชนบทหรือสังคมในเมือง ประชาธิปไตยสมบูรณ์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น การแสดงเหตุผลไม่ถูกจำกัดสิทธิอันชอบธรรมไม่ว่าจะทางใดทางหนึ่ง ขณะเดียวกันก็ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เคารพกฎหมายภายใต้กฎหมายเดียวกัน ขณะเดียวกันภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลที่มาจากเสียงการใช้สิทธิของประชาชนเสียงส่วนใหญ่ของประเทศ รัฐจะต้องจัดการดูแลสิทธิอันพื้นฐานด้านต่างๆ ให้กับประชาชน หรือต้องมีสวัสดิการให้กับประชาชน ให้ทุกกลุ่มทุกอาชีพสามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ เช่น สิทธิในการใช้บริการสาธารณสุขไปรษณีย์อย่างทั่วถึงโดยไม่ต้องชำระเงิน และรัฐจะต้องส่งเสริมแรงจูงใจให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบสังคมร่วมกัน เพื่อจะได้ช่วยกันดูแลรักษาให้เป็นรัฐที่มีสวัสดิการที่สมบูรณ์ มีความเสมอภาคในการเข้าใช้เข้าถึง นั่นคือประชาธิปไตยของประชาชนที่อยู่บนพื้นฐานสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ในระบอบประชาธิปไตยสมบูรณ์ และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ เสรีภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การเลือกตั้งตัวแทนไม่ควรแบ่งแยกว่าสรรหาส่วนหนึ่ง ประชาชนเพียงบางส่วน มันแสดงว่ามีการจำกัดสิทธิของประชาชน ไม่ไว้วางใจประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศ ให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างยุติธรรมยอมรับเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน ยอมรับกฎเกณฑ์และกติกาประชาธิปไตยนั่นคือหัวใจประชาธิปไตยสมบูรณ์

ทุกวันนี้เศรษฐกิจของไทยตกต่ำ มีกลุ่มผู้คนออกมาชุมนุมกันหลายพรรคหลายฝ่ายจนต้องเสียเลือดเสียเนื้อกันมากมาย และได้มีการเปลี่ยนนายกคนใหม่ครั้งแล้วครั้งเล่าก็ยังแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันไม่ได้ แต่สิ่งหนึ่งที่พอบรรเทาปัญหาดังเช่นปัจจุบันนี้ให้ทุเลาลงได้ก็คือ การที่ประชาชนทุกคนให้ความสำคัญในการใช้สิทธิของตนในการเลือกตั้ง เลือกบุคคลที่ดีๆ ที่ทำประโยชน์ให้สังคมส่วนรวม มีผลงานเป็นที่พบเห็นได้ ประชาชนสามารถเข้าถึงและไว้วางใจให้มาบริหารงานแทนเรา แต่ก็ยังคงยังมีกลุ่มบุคคลอีกส่วนหนึ่งที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกันไม่เห็นด้วย แต่เขาก็มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น มีเสรีภาพในการเคลื่อนไหวทำกิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระ ต้องยอมรับเสียง

ส่วนมากและที่สำคัญคือ ทุกคนจะต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในขอบเขตของกฎหมาย ใครทำถูกก็ว่าไปตามถูก ส่วนใครทำผิดก็ต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และเมื่อได้รัฐบาลที่ดีมีประชาชนส่วนใหญ่ให้การยอมรับมาบริหารงานแล้ว รัฐบาลที่ดีก็ควรยียดเสียงส่วนใหญ่ในการตัดสินใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกๆ ฝ่าย หาทางแก้ปัญหาด้วยความประนีประนอม

ความหวังอันน้อยๆ ของข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นประชาชนชาวไทย ข้าพเจ้าหวังว่าสักวันหนึ่งชาวไทยทุกคนจะเห็นความสำคัญในการเลือกตั้ง ไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น เคารพในกฎหมายบ้านเมือง และในวันนั้น ชาวไทยทุกคนคงจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และเศรษฐกิจของประเทศก็คงจะเจริญรุ่งเรืองไปพร้อมกับระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์มั่นคงเป็นแน่ ■

ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

นางสาวสุธามาต ชยุตสาหกิจ*

ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์จริงๆ คืออะไรกันแน่ กระจาตเข้าอนหมักที่เรียกว่า รัฐธรรมนูญ หรือกระจาตที่มีอำนาจและทำให้ปกครองประชาชนได้ การปกครองคนได้อย่างยั่งยืนนั้นต้องไม่ใช่การปกครองที่เกิดจากการกลัวเกรงกลัวอำนาจ ประชาธิปไตยต้องเป็นประชาธิปไตยที่กินได้ ใช้ได้จริง ประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยอำนาจที่มาจากความสุข ที่ไม่โดนบ่อนทำลาย อำนาจที่มาจากการกินดีอยู่ดี อาหารจะถูกส่งแพร่ทั่วทุกคนจะเท่าเทียมกัน ทุกคนมีอำนาจเป็นของตนเอง มีสิทธิและเสรีภาพ และการปกครองที่ยั่งยืนก็จะเกิดขึ้น ไม่มีใครคิดบั่นทอนอำนาจ เพราะทุกคนไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงมัน ทุกคนมีความสุขมีชีวิตที่ดีอยู่แล้ว จะมีสวัสดิการยืนยันได้ว่าชีวิตของประชาชนนั้นสามารถมีอะไรรับประกัน แลกกับการทำงานหนักและเสียภาษี ซึ่งทุกคนมีชีวิตที่ดี มีความสุข มีความเท่าเทียมและมีรัฐธรรมนูญที่เคารพร่วมกัน ก็จะไม่มีการประท้วง ปฏิวัติ ไม่จำเป็นต้องไปเคร่งสังคมนิยม ไม่จำเป็นต้องแบ่งแยกการปกครองอย่างเด็ดขาด แม้ว่าจะมีชนชั้นในอดีตก็จะปฏิบัติตั้งปฤษฎางค์ไป ไม่มีการนั่งเฉยๆ ไม่ทำอะไรแต่ได้เงิน ไม่มีการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ไม่มีผู้กดขี่และไม่มีความข่มเหง ในที่สุดก็ไม่มีคณะปกครอง ทุกคนคือผู้ปกครอง โดยเคารพในสิทธิซึ่งกันและกันภายใต้กฎที่ร่างด้วยกัน คือ รัฐธรรมนูญ

ประชาธิปไตยประกอบด้วย อำนาจอธิปไตยและรัฐธรรมนูญ หากรัฐธรรมนูญ คณะผู้ปกครองและประชาชนไม่มีประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน ไม่ฝ่ายใดก็ฝ่ายหนึ่งจะถูกออกมาเพื่อลู่ในสิทธิประโยชน์ของตัวเอง หากยังมีชนชั้นที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียม สังคมประเทศก็จะอยู่ไม่ได้ แต่ไม่ใช่ว่าจะ

*นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเพลินพัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

ถล่มอำนาจเก่าทิ้งอย่างไร้ความปราณี แต่ปฏิบัติกับทุกคนอย่างเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน รัฐธรรมนูญมีเป้าหมายให้คนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน และความเท่าเทียมได้นั้นต้องไม่มีชนชั้นปกครอง ประชาธิปไตยต้องมีสภา สภาที่แทนเสียงของประชาชนทุกคนและต้องไม่ละทิ้งเสียงส่วนน้อย รัฐธรรมนูญต้องร่างจากประชาชน ไม่ใช่ตัวแทนประชาชน ไม่ใช่การที่คนส่วนน้อยไม่กี่คนสร้างสิ่งจอมปลอมที่เรียกว่ากฎหมายมาปกครองคนส่วนใหญ่ทั้งประเทศ แต่คนส่วนใหญ่ทั้งหมดต้องสร้างสิ่งที่เป็นจริงมาปกครองตนเองอย่างเป็นธรรม เพราะหากสิ่งเหล่านั้นต้องใช้มาปกครองตนเอง โดยที่มีคนคานอำนาจกับผู้อื่น กฎหมายจะออกมาเท่าเทียม เป็นธรรมและใช้ได้จริง ฝ่ายค้านมีไว้เพื่อคานอำนาจ ไม่มีไว้แสวงหาอำนาจเพื่อให้สักวันฝ่ายตัวเองจะได้ขึ้นแทน รัฐสภาไม่ใช่ศูนย์รวมอำนาจ แต่เป็นศูนย์รวมสิ่งที่ประชาชนฝากความหวังไว้ และจะต้องเป็นไปได้จริง รัฐบาลไม่ต้องมีอำนาจ แต่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนเท่านั้น อำนาจจะกระจายไปสู่ทุกคนในประเทศ และทุกคนในประเทศคือตัวแทนของอำนาจ ไม่ใช่ อำนาจอยู่บนแผ่นกระดาษไม่กี่แผ่นเท่านั้น ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นางสาวธิดาวรรณ รัตนพันธ์*

ประชาธิปไตยนั้นมีความหมายทั้งในแง่อุดมการณ์หรือลัทธิความคิดทางการเมือง และความหมายในเชิงระบอบการปกครอง โดยเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า ระบอบการปกครองที่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีกลไกเงื่อนไขรองรับศักดิ์ศรี สิทธิ และความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคมคือการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่ถือว่าประชาชนคือเจ้าของอำนาจ

การนำแนวคิดประชาธิปไตยมาใช้จริงนั้นมีลักษณะเป็นขั้นเป็นตอน จากประชาธิปไตยเชิงรูปแบบ ไปเป็นประชาธิปไตยเชิงเสรีและเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม แม้ว่าประเทศส่วนใหญ่ในโลกเป็นประเทศประชาธิปไตย แต่บางประเทศก็เป็นแค่ในนาม บางประเทศเป็นประชาธิปไตยที่ไม่มีเสรีภาพหรือประชาธิปไตยครึ่งใบ บางประเทศเป็นประชาธิปไตยเชิงเสรี และบางประเทศก็พัฒนาไปเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมที่ประชาชนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของรัฐบาลและมีกิจกรรมทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนการบริหารงานหากมีการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใด ก็จะทำให้การตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและให้ผู้บริหารที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้นๆ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของ

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช.

ประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ที่จะมีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน

นอกจากจะช่วยให้การตัดสินใจของผู้เสนอโครงการหรือรัฐบาลมีความรอบคอบและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลให้มีความโปร่งใส (Transparency) ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน (Responsiveness) และมีความรับผิดชอบหรือสามารถตอบคำถามของประชาชนได้ (Accountability) อีกด้วย

การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นอีก ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทางทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้เสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่าย และการสูญเสียเวลา อีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าใน “กรณีที่ย่ำแย่ที่สุด” ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม และช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน รวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นระบอบที่จัดสรรสังคมเพื่อให้เกิด “โอกาส” ที่ดีที่สุดในการสร้างสรรค์ที่จะทำให้ชีวิตและสังคมบรรลุประโยชน์สูงสุด โอกาสจึงเป็นสิ่งที่ประชาชนให้เพื่อให้แต่ละบุคคลได้มีโอกาสที่จะพัฒนาตัวเอง พัฒนาชีวิตและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ชีวิตเจริญงอกงาม และให้ประชาชนเหล่านั้นแต่ละคนมีโอกาสนำเอาศักยภาพของตนเองออกไปร่วมสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและประโยชน์สุขให้แก่สังคม เช่น การมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง เนื้อหาสาระของประชาธิปไตยนี้จะต้องเป็นไปโดยผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การใช้สิทธิเสรีภาพและสมานภาพ/ความเสมอภาคจะต้องกระทำโดยการประสานร่วมมือและรวมกำลังกัน โดยมีจุดหมายอยู่ที่การเปิดโอกาสเพื่อนำศักยภาพของทุกคนออกมาร่วมกันสร้างสรรค์สังคมให้ร่มเย็นเป็นสุข

การสร้างสรรคประชาธิปไตยจึงต้องเริ่มจากการพัฒนาและสร้างสรรค์คุณสมบัติแห่งความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล คุณสมบัติดังกล่าวเรียกว่า “ธรรมาธิปไตย” ซึ่งหมายถึงแต่ละคนจะต้องถือธรรมเป็นใหญ่ ยึดถือความจริง ยึดถือหลักการ ตลอดจนกฎเกณฑ์กติกาเป็นใหญ่ เป็นมาตรฐานหรือเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ เรียกสั้นๆ ว่า “หลักการ” หรือ “ธรรม”

หลักการคือตัวความจริง ความถูกต้องดีงาม ความเป็นเหตุผลในสิ่งทั้งหลายที่เป็นความจริงอยู่โดยธรรมชาติ หลักการที่มนุษย์บัญญัติวางขึ้นโดยใช้ปัญญาพิจารณาความจริง ความถูกต้องดีงาม แล้วยกขึ้นมาตั้งเป็นข้อกำหนดในสังคมให้ทุกคนยึดถือปฏิบัติตาม เช่น วางเป็นกฎเกณฑ์กติกา หรือกฎหมาย

ทุกคนจึงต้องหันมาทบทวนและตรวจสอบความหมายของหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยว่าเป็นไปตามหลักการที่แท้จริงหรือไม่ หรือถูกครอบงำด้วยแนวคิดทางด้านเศรษฐกิจแบบทุนนิยมหรือลัทธิการตลาดเสรี วาทะของประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ที่ว่า “ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน” เป็นการเตือนให้ตระหนักว่า “คุณภาพของประชาธิปไตย อยู่ที่คุณภาพของประชาชนเป็นสำคัญ ถ้าประชาชนมีคุณภาพดี ประชาธิปไตยก็มีคุณภาพดีด้วย ถ้าประชาชนมีคุณภาพต่ำ ประชาธิปไตยก็เป็นประชาธิปไตยอย่างเลวด้วย เพราะคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นต่อคุณภาพของประชาชน และคุณภาพของประชาชนก็ขึ้นต่อคุณภาพของการศึกษา” ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นายภูเบศร์ พงศ์สุวรรณ*

ระบอบประชาธิปไตยนั้นหมายถึงประชาธิปไตยอันมีระบอบตามกฎหมาย และศีลธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ใช่ประชาธิปไตยอันไม่มีระเบียบ หรือประชาธิปไตยไร้ศีลธรรม เช่น การใช้สิทธิเสรีภาพอันมีแต่จะให้เกิด ความปั่นป่วน ความไม่สงบเรียบร้อย ความเสื่อมศีลธรรม ความรุนแรง ระบอบชนิดนี้เรียกว่า “อนาธิปไตย” หาใช่ประชาธิปไตยไม่

ความสัมพันธ์ระหว่างประชาธิปไตยกับความรุนแรงนั้นเป็นเรื่องที่มีการถกเถียงกันมานานแล้ว แต่ไม่ค่อยมีข้อตกลงที่ลงตัวนัก เพราะการเรียกร้อง ประชาธิปไตยนั้นบ่อยครั้งนำไปสู่ความรุนแรง ทั้งความรุนแรงในการเรียกร้อง และความรุนแรงในการปราบปรามการเรียกร้อง ไม่รวมทั้งการใช้ความรุนแรง หรือการอ้างถึงความรุนแรงเพื่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงในการปราบปราม- หยุดยั้งความรุนแรงดังที่เป็นอยู่ในหลายๆ ครั้ง กล่าวอีกอย่างก็คือประชาธิปไตย อาจจะทำให้เกิดความรุนแรงในสังคมหรือประชาธิปไตยอาจจะเป็นเครื่องมือ ลดความรุนแรงในสังคมได้เช่นกัน

ปัญหาการจัดความสัมพันธ์ระหว่างประชาธิปไตยกับความรุนแรงจึง เป็นปัญหาที่ท้าทายการทำให้ประชาธิปไตยลงหลักปักฐานในสังคมแห่งหนึ่ง เป็นอย่างมาก ซึ่งที่ผ่านมาผมก็มีข้อเสนอในเรื่องการจัดความสัมพันธ์ดังกล่าว ออกเป็นอย่างน้อย ๒ รูปแบบ (อาจจะมียากกว่านี้ และ ๒ รูปแบบนี้ไม่จำเป็นต้องแปลว่าเป็นข้อขัดแย้งกัน ในความหมายของการปิดกั้นจินตนาการและ ความเป็นไปได้ของการค้นหาทางออกให้แก่สังคม)

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จังหวัดนครศรี- ธรรมราช.

ทางออกแรกก็คือ ข้อเสนอที่เรามักจะเรียกว่า การชะลอพัฒนาการประชาธิปไตยโดยการถอนประชาธิปไตยออกไปก่อน ให้สถาบันอื่นๆ เข้ามาจัดการปัญหาทางการเมืองแทน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันทหาร หรือการแต่งตั้งตัวแทนจากชนชั้นนำ หรืออาจให้สถาบันตุลาการเข้ามามีบทบาทนอกเหนือจากบทบาทเชิงรับ ในแง่ของการเข้ามาสรรหาและเป็นส่วนหนึ่งของตัวแทนในการตัดสินใจ

ทางออกที่สองก็คือ ข้อเสนอที่ทำให้ประชาธิปไตยมีเหตุผลขึ้น และเปลี่ยนการทำให้ประชาธิปไตยกับความรุนแรงเกื้อหนุนกันมาเป็นการใช้ประชาธิปไตยในการระงับความรุนแรง โดยไม่ใช้ประชาธิปไตยในการเป็นเงื่อนไขให้เกิดความรุนแรง หรือใช้ประชาธิปไตยกดทับปมปัญหาที่อาจทำให้เกิดความรุนแรง

เรื่องนี้ก็มีลักษณะที่ละเอียดอ่อน กล่าวคือ ประชาธิปไตยนั้นอาจเป็นชนวนให้เกิดความรุนแรงได้ โดยบางครั้งแล้วการเป็นชนวนให้เกิดความรุนแรงนั้น เกิดมาจากการอ้างอิงประชาธิปไตยในการตัดสินใจโดยไม่พิจารณาอย่างรอบคอบและสนใจเสียงข้างน้อย การกดบังคับให้คนอื่นยอมตามเรา โดยที่เรามิได้เห็นด้วย และโดยที่เราไม่ได้สนใจสิ่งที่คนอื่นเขาเชื่อถือและผลประโยชน์ของเขา กันนั้นว่าเป็นหนึ่งในความรุนแรงเช่นกัน เป็นความรุนแรงในระดับโครงสร้างที่มองด้วยตาไม่เห็น แต่รู้สึก-รับรู้ได้รับผลกระทบได้

เรื่องนี้เป็นปัญหาอมตะของประชาธิปไตย เพราะเส้นแบ่งระหว่างการตัดสินใจของประชาชนกับการชักจูงครอบงำประชาชนด้วยผลประโยชน์เฉพาะหน้า หรือโดยไม่ได้ระแวงระวังถึงผลกระทบในระยะยาวนั้นย่อมเกิดขึ้นได้ ดังนั้นการเปิดพื้นที่ให้สองฝ่ายได้คุยกัน แทนการเรียกร้องให้เกิดการใช้ความรุนแรงนอกประชาธิปไตย ในการยับยั้งความรุนแรงน่าจะเป็นทางออก สิ่งนี้คือรากฐานของการมีประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ซึ่งหมายถึงการพูดคุยหาข้อตกลงร่วมกันแทนที่จะยึดมั่นในความคิดเห็นของฝ่ายตัวเอง หัวใจสำคัญของการปรึกษาหารือคือ การกำหนดปัญหาร่วมกัน กำหนดความใฝ่ฝันของชุมชน การเมืองร่วมกัน การเมืองไม่ควรถูกจำกัดอย่างคับแคบว่าประเด็นการเมืองทั้งหมดคือการจัดการนักโทษทางการเมืองคนเดียว หรือทุกอย่างทุกอย่างคือความชอบธรรมถ้ามีการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งคือมติมหาชนที่สมบูรณ์แบบ

อย่างน้อยทางออกระยะสั้น คือ การทำประชามติ แต่ต้องเป็นการทำประชามติที่มีทุกภาคส่วนเข้ามากำหนดเนื้อหาประชามติ ไม่ใช่รัฐบาลกำหนด

“เนื้อหา” ประชามติหรือโยนให้องค์กรเดียวกำหนด “ขั้นตอน” ประชามติ
การทำประชามติที่ดีจะช่วยให้เกิดการเปิดกว้าง เกิดการถกเถียงว่าควรจะทำ
เรื่องอะไรบ้าง ฝ่ายที่เห็นด้วยและฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ควรจะมีส่วนในการกำหนดเนื้อหาขั้นตอนและเงื่อนไขเวลาในการทำ
ประชามติ

การทำประชามติเช่นนี้จะมีส่วนเสริมในการได้มาซึ่งมติมหาชนที่มี
ความรอบด้านและเป็นจุดเริ่มต้นในการปรึกษาหารือ และทำให้ประชาธิปไตย
ระงับและป้องกันความรุนแรงได้ ซึ่งเมื่อความรุนแรงได้หมดไปก็จะนำมาซึ่ง
ประชาธิปไตยสมบูรณ์ ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นายณนทรัตน์ สุวรรณพงศ์*

ประชาธิปไตย เป็นระบอบการปกครองที่มีรูปแบบประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ดังนิยามที่ว่า เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ

ระบอบประชาธิปไตยนั้นถือความมีสิทธิเสรีภาพของประชาชน เชื่อมั่นว่าประชาชนทุกคนมีเสรีภาพในทางปัญญา ในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ สังคมประชาธิปไตยจะถือว่าเสียงของประชาชนเป็น “เสียงสวรรค์” ที่รัฐซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนต้องนำความคิดเห็นและปัญหาของประชาชนไปกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ บนหลักพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกันของปวงชน

ในหลักการเรื่องอำนาจของประชาชนมาจากการให้ประชาชนมีสิทธิออกเสียง หรือมีสิทธิในการถอดถอนนักการเมืองที่มีตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ โดยใช้หลักเหตุผลที่ยึดเสียงข้างมาก กลุ่มเสียงข้างน้อยยินยอมประนีประนอม โดยใช้สิทธิในการตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง นั่นคือประชาชนมีความเสมอภาคในการทำหน้าที่แสดงความเห็น มีเสรีภาพในการพูด เขียน การศึกษา และรวมตัวกระทำการหรือแสดงออกตามกฎหมาย ภายใต้รัฐธรรมนูญ เมื่อเห็นว่านักการเมืองกระทำการใดที่ไม่ถูกต้อง ดังประวัติศาสตร์เหตุการณ์ ๑๔ ตุลา พฤษภาทมิฬ หรือการรวมตัวของพันธมิตร หรือการที่ประชาชนใช้สิทธิในการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น นั้น จะเป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ได้ ถ้าไม่มีการขึ้นำของข้าราชการหรือนักการเมืองโดยที่ประชาชนไม่ได้รับผลประโยชน์ในการปกครอง

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนโพธิสารพิทยากร จังหวัดกรุงเทพมหานคร.

ในทหรณะของข้าพเจ้า ประชาธิปไตยที่ดีขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้นำ
รัฐบาลและคุณภาพของประชาชน โดยรัฐบาลและประชาชนร่วมกันออก
กฎหมาย เพื่อพัฒนาประเทศ ป้องกันและกำจัดความฉ้อฉลทุจริตออกไปจาก
ระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

หลักการประชาธิปไตยสมบูรณ์ ประชาชนใช้สิทธิเป็นเจ้าของประเทศ
และมีเสรีภาพในการปกครองตัวเอง รัฐบาลเป็นตัวแทนที่รับอาสาเข้ามา
บริหารประเทศ การกำหนดทิศทางการทำงาน ต้องทำเพื่อประโยชน์สุขของ
ประชาชนส่วนรวม ผู้นำที่ดีต้องฟังเสียงประชาชน ผู้นำต้องรู้จักประชาชนของ
ตน รู้ถึงปัญหาและความต้องการด้านต่างๆ และทำทุกอย่างเพื่อคุณภาพที่ดี
ของประชาชน ซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้นำที่มีคุณภาพ

ส่วนคุณภาพของประชาชน ประชาชนต้องมีคุณธรรม มีความ
เท่าเทียมกันทั้งด้านความรู้ ความร่วมมือ ความสามัคคี เหล่านี้คือคุณภาพ
เพื่อสร้างพลังในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นในด้านต่างๆ ได้ ประชาชนควร
มีเหตุผลในการคิด วิพากษ์วิจารณ์ เสรีภาพของประชาชนจะต้องไม่ถูก
ปิดกั้น เมื่อถึงเวลาที่ควรใช้สิทธิท้วงติง วิพากษ์วิจารณ์รัฐ และอาจต้องใช้
กฎหมายบังคับ หรือใช้สิทธิถอดถอนนักการเมือง ถ้าพบว่ามีการกระทำใน
สิ่งที่ไม่ดี

ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นรูปแบบในทางทฤษฎี แต่ในทางปฏิบัติ โดย
ธรรมชาติของสัณยชาติญาณความต้องการ และความไม่เท่าเทียมกันทำให้
เกิดการแก่งแย่งชิงดีกันเพื่ออำนาจของนักการเมือง ทำให้ประชาธิปไตย
ในยุคโลกาภิวัตน์เต็มไปด้วยนายทุนที่เข้ามาหาผลประโยชน์จากประเทศชาติ
ใช้ระบบทุนเข้ามาผูกขาดทางการเมือง จนประชาชนไม่อาจมีเสรีภาพ
ในการดำเนินการทางประชาธิปไตย ในขณะที่เดียวกันยังฝากความหวังไว้กับ
นักการเมืองฉ้อฉล นี่อาจจะเป็นข้อเสียเมื่อเกิดช่องว่างในทางทฤษฎีและ
ปฏิบัติ เสียส่วนใหญ่ที่ได้มาอาจไม่สุจริต

การที่เราจะได้มาซึ่งระบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ของประชาชน
โดยแท้จริงนั้น เราต้องปลูกฝังจิตสำนึกทางการเมือง และการศึกษาขั้นพื้นฐาน
แก่คนรุ่นใหม่ ให้รักในสิทธิ เสรีภาพ รักษาผลประโยชน์อันชอบธรรมของ
ตนเองและของส่วนรวม สร้างความเข้าใจในหลักแห่งประชาธิปไตย เรียนรู้ใน
จริยธรรมและคุณธรรมเพื่อสร้างสันติภาพ ความเป็นอยู่อย่างมีอารยะ ใส่ใจ
ประโยชน์ส่วนรวมของสาธารณะ

จากแนวคิดที่ว่าเศรษฐกิจเป็นรากฐานสำคัญแห่งสังคมมนุษย์ ส่วนระบบการเมืองเป็นเพียงโครงสร้างที่จะต้องสมานกับความต้องการทางเศรษฐกิจนั้น ถ้าหากระบบการเมืองสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจความวุ่นวายจะไม่เกิดขึ้น ในภาวะปัจจุบันเหล่าบรรดาผู้นำต่างต้องการผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเข้าตัวเอง ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรม ดังนั้นประชาชนจำเป็นต้องสร้างพลังกลุ่มของตนเองเช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มการค้า ที่ดำเนินงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สร้างพลังอำนาจ ความเข้มแข็งของประชาชนเพื่อต่อกรกลุ่มทุนและนักการเมือง ซึ่งจะสามารถกำจัดการบงการด้วยกระบวนกาประชาธิปไตย

ในยุคประชาธิปไตยสมบูรณ์ ประชาชนจะไม่เลือกคนชั่วมาบริหารประเทศ ประชาชนจะดูแลปัญหาปากท้อง การศึกษา มีความเกื้อกูลกันเอง

ประชาธิปไตยสมบูรณ์ (๑) ประชาชนเข้มแข็ง (๒) มีการเรียนรู้และจิตสำนึกทางการเมืองอย่างถูกต้อง (๓) ส่งผลให้ รัฐบาล และรัฐธรรมนูญ มีคุณภาพ มีความเป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ บทลงโทษของกฎหมาย มีผลทางปฏิบัติอย่างแท้จริงจนสามารถกำจัดการเมืองผู้ฉ้อฉลได้อย่างเด็ดขาด เสริมสร้างกำลังใจให้ประชาชน และนักการเมืองที่ดี ให้มีพลังแรงใจ ในการพัฒนาชุมชนให้พึ่งตนเองได้ นำพาประเทศชาติให้มีความเข้มแข็ง ไม่อ่อนไหวกับเศรษฐกิจโลกที่มีความผันผวนตามประเทศมหาอำนาจ

นี่คือความหมาย “ประชาชนเป็นใหญ่ในแผ่นดิน” ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นายทฤทธิ์ แซ่ตัน*

เหตุการณ์บ้านเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ เกิดปัญหาอย่างมากมาย ทั้งเรื่องการเมืองที่เกิดการชุมนุมประท้วง ยึดสถานที่ราชการ และการเรียกร้องรัฐธรรมนูญใหม่ และยังมีปัญหาด้านเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบมาจากวิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ ซึ่งทำให้สภาพสังคมในประเทศไทยเสื่อมโทรม ปัญหาต่างๆ ที่ได้กล่าวมาคือผลเสียของการใช้อำนาจประชาธิปไตยที่มีอยู่ของประชาชนในประเทศที่อ้างถึงเรื่องการมีประชาธิปไตย แต่คำว่าประชาธิปไตยตามความหมายที่แท้เป็นอย่างนั้นจริงหรือ?

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมาย “ประชาธิปไตย” ไว้ว่า ระบอบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นส่วนใหญ่ การถือเสียงข้างมากเป็นส่วนใหญ่ นี่คือนิยามความหมายที่มีมาตั้งแต่ชาติไทยเป็นประชาธิปไตย และเริ่มใช้มา ดังเหตุการณ์ในอดีตที่เกิดขึ้นหลายเหตุการณ์ โดยผลของมันชี้ให้เห็นถึงความมีประชาธิปไตยที่หยาบตอและสัมผัสเข้าถึงได้โดยไม่มีการแอบอ้างหรือเสแสร้ง อะไรทำให้คิดอย่างนั้น ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในยุคที่การปกครองตามระบอบล้มสลายลง ผู้นำที่เคยมีผู้คนรักและศรัทธากลับถูกขับไล่และต่อต้าน แน่แน่นอนว่าประชาชนจำนวนมากไม่ได้โง่หรือคิดเองไม่ได้ แต่สถานการณ์ในตอนนั้นได้แสดงให้เห็นถึงความรักในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นอย่างมาก มูลเหตุจูงใจอะไรที่ทำให้ประชาชนลุกขึ้นมาต่อสู้กับทหารผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้รักษาประเทศ ผู้ปกป้องประเทศ ดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชน แต่กลับเป็นผู้ทำร้ายประชาชน และนี่

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช.

เป็นการชี้ให้เห็นถึงสภาพสังคมปัจจุบันได้อย่างดี การกระทำที่ตามหลังมาของประชาธิปไตยที่ได้พูดถึงการใช้อำนาจอย่างลืมหูลืมตาไม่ขึ้นของผู้นำ ผู้นำที่กล่าวถึงไม่ได้กล่าวถึงแต่ผู้นำประเทศอย่างเดียวเท่านั้น แต่หมายถึงผู้นำหลายๆ ระดับ ไม่ได้เจาะจงที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงผู้นำในลำดับชั้นเล็กๆ ของประชาธิปไตยด้วย

ศาสตราจารย์ ดร. ปรีดี พนมยงค์ เป็นท่านหนึ่ง ที่มีแนวคิดทำให้ประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่สมบูรณ์และเหมาะสมกับชาวไทย ท่านเป็นผู้ปฏิรูปการปกครอง ส่งเสริมรัฐธรรมนูญ ส่งเสริมการศึกษาและการเลือกตั้ง คำกล่าวของท่านที่ว่า “การเลือกตั้งถือว่าเป็นสาระสำคัญในทางการเมือง ในบางประเทศการเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญ และเราก็เคยมีบทบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ดังนั้นจึงเห็นว่ากฎหมายเลือกตั้งไม่ใช่กฎหมายธรรมดา และเปิดโอกาสให้แก่พลเมืองที่จะใช้เสรีภาพในการศึกษากว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติสืบไป”

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นระบบการปกครองที่จัดสรรสังคมเพื่อให้เกิด “โอกาส” ที่ดีที่สุดในการสร้างสรรค์ ที่จะทำให้ชีวิตและสังคมบรรลุประโยชน์สูงสุด โอกาสจึงเป็นสิ่งที่ประชาธิปไตยให้เพื่อให้แต่ละบุคคลได้มีโอกาสที่จะพัฒนาตัวเอง พัฒนาชีวิต และพัฒนาศักยภาพของตน ให้ชีวิตเจริญงอกงาม และให้ประชาชนแต่ละคนมีโอกาสที่จะนำเอาศักยภาพของตนออกไปร่วมสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและประโยชน์สุขให้แก่สังคม เช่น ด้วยการมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง

“ประชาธิปไตยสมบูรณ์” การที่จะให้นิยามคำดังกล่าวนี้จะต้องเกิดปัจจัยหลาย ๆ ขึ้นและมาบรรจบกัน ระบบประชาธิปไตยจึงมีหลักการสำคัญ ๓ ข้อ เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างโอกาส คือ

เสรีภาพ (liberty, freedom) ความเป็นอิสระ ไม่มีอะไรมากีดกัน จำกัด หรือความมีสิทธิที่จะทำอะไรก็ได้ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ภายใต้อำนาจของกฎหมาย หรือความคุ้มครองของกฎหมาย เสรีภาพนี้เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างและเปิดโอกาสให้ศักยภาพที่มีอยู่ในแต่ละบุคคลให้ออกมามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคม

เสมอภาค (equality) หรือสมานภาพ ความเสมอภาค ความมีสมานฉันท์ หรือการร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมในการสร้างสรรค์หรือแก้ไขปัญหาเสมอภาคโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่ดูถูกดูหมิ่นเหยียดหยามกัน รวมทั้ง

ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน การใช้เสรีภาพในข้อที่ ๑ จึงต้องมีขอบเขตในการที่จะไม่ก้าวล้ำ ไม่ละเมิดต่อผู้อื่น มีโอกาสที่จะใช้เสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน

ภราดรภาพ (fraternity) หรือความสามัคคี เอกภาพ ความเป็นพี่เป็นน้องกัน ความประสานรวมเข้ากันได้ หรือการรวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นฐานและเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้การใช้เสรีภาพและความเสมอภาค เกิดผลอกงามและสัมฤทธิ์ผล

ดังนั้น ทุกคนจึงต้องหันมาทบทวนและตรวจสอบความหมายของหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยว่า ยังเป็นไปตามหลักการที่แท้จริงหรือไม่ หรือถูกรวบงำด้วยแนวคิดทางด้านเศรษฐกิจแบบทุนนิยมหรือลัทธิการตลาดเสรี วาทะของประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ที่ว่า “ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน” เป็นการเตือนให้ตระหนักว่า “คุณภาพของประชาธิปไตย อยู่ที่คุณภาพของประชาชน เป็นสำคัญ ถ้าประชาชนมีคุณภาพดี ประชาธิปไตยก็มีคุณภาพดีด้วย ถ้าประชาชนมีคุณภาพต่ำ ประชาธิปไตยก็จะเป็นประชาธิปไตยอย่างเลวด้วย เพราะคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นต่อคุณภาพของประชาชน และคุณภาพของประชาชนก็ขึ้นต่อคุณภาพของการศึกษา”

คำว่าประชาธิปไตย ชาติไหนๆ ก็สามารถปกครองระบอบนี้ได้ แต่จะแตกต่างกันที่แต่ละประเทศมีการให้การปกครองที่ถ่อมตีบวงชนเป็นส่วนใหญ่หรือไม่ การถือเสียงข้างมากเป็นส่วนใหญ่และสิทธิเสรีให้แก่ประชาชนหรือไม่ ซึ่งความหมายที่แท้จริงของคำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ก็คงจะหมายถึงรูปแบบการปกครองที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง และสามารถทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในอาศัยอยู่อย่างสงบสุข ไม่ใช้ความรุนแรงภายในสังคม การมีสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่ทำให้คนประชาชนเป็นเอกภาพ ทำให้คนรักความสมัครสมานสามัคคี และที่สำคัญที่สุดก็คงจะเป็นการที่ประชาชนอยู่อย่างมีความสุขควบคู่ไปกับพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์*

นายอรรถกร มัชฌันติกสมัย**

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมาช้านานแล้ว การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยทำให้ประเทศชาติเจริญรุดหน้าเทียบเท่าอารยประเทศต่างๆ เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารปกครองประเทศมากขึ้น แม้ในระดับภาพรวมของประเทศโดยทั่วไปจะดูดีทั้งในด้านการเมืองที่มีเสถียรภาพ เศรษฐกิจที่มีความเจริญก้าวหน้าและสภาพสังคมที่ดูมั่นคงจากสายตาของคนภายนอก แต่กระนั้นความจริงของการต่อสู้เพื่อวางรากฐานหลักการของระบอบประชาธิปไตยอันแท้จริง ยังคงเป็นปัญหาที่บรรดาปัญญาชนที่มีใจรักในระบอบประชาธิปไตยทั้งหลายพยายามเรียกร้องให้เกิดขึ้นจริงๆ และต่อสู้กันมาจนถึงทุกวันนี้อยู่

ด้วยเหตุผลที่ประเทศชาติของเราแม้จะยึดถือปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ในความเป็นคนไทยเหมือนเราถอดแบบเอามาแต่โครงร่าง แต่ลืมเอาหัวใจและสมรรถนะที่แท้จริงของความเป็นประชาธิปไตยมาด้วย ทำให้การปกครองของประเทศเราจึงเป็นแบบกระท่อนกระแท่น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารประเทศอย่างแท้จริง ผลประโยชน์และอำนาจไปกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มของนักปกครองที่ใช้ช่องว่างทางการเมืองในการแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง เกิดความเลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้สภาพการพัฒนาระหว่างเมืองใหญ่และชนบทมีความแตกต่างกันให้เห็นอย่างชัดเจน ประชาชนส่วนใหญ่ยากจนไร้ซึ่ง

*ขอขอบคุณมูลนิธิ ฟรีดริชเอแบค ที่จัดค่าย Civic Education ขึ้น และทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการเขียนงานชิ้นนี้ขึ้นมา.

**นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนหอพระ จังหวัดเชียงใหม่.

การศึกษาและส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ด้อยลงไป นี่คือผลพวงของการปกครองประเทศที่เกิดจากการใช้ระบอบประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์หรือที่เรามักเรียกกันว่า “ประชาธิปไตยครึ่งใบ” นั่นเอง

แล้วอะไรล่ะที่เราเรียกว่า “ประชาธิปไตยเต็มใบ” หรือ “ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์” หากเรามองดูจริงๆ แล้วจะเห็นได้ว่า “ประชาธิปไตย” เป็นเพียงแนวคิดหนึ่งที่ได้รวมหลักการต่างๆ ในการลดทอนและป้องกันความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ไม่ให้ออกมาอย่างไม่จำกัดนั้นให้มันน้อยที่สุด แล้วหันไปสู่การยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของชนหมู่มากหรือสังคมเป็นหลัก เพื่อประโยชน์สุขของสังคมส่วนใหญ่ และในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมในความเท่าเทียมกันและยกระดับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ให้มีความเสมอภาคกันด้วย นี่คือหัวใจหลักๆ ของความเป็นประชาธิปไตยและประเทศไหนที่ทำได้อย่างที่หลักการแนวคิดของประชาธิปไตยวางไว้นั้นถือได้ว่าประเทศนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

ดังนั้นเมื่อเราเห็นเช่นนี้แล้วคงจะทราบได้ว่าทำไมประชาธิปไตยของประเทศเรายังไม่เต็มใบ เพราะปัญหาทางสังคมที่ร่ายล้อมอยู่ในประเทศเป็นตัวบ่งชี้ถึงการพัฒนาประเทศที่ไร้ประสิทธิภาพ แม้จะอยู่บนมาตรฐานหรือแนวคิดประชาธิปไตยที่เราคิดว่าดีที่สุดแล้ว แม้ภาพรวมจะออกมาดีแต่ในส่วนลึกแล้วกลับมีแต่ปัญหา และยิ่งกว่านั้นหาก ไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาเหล่านี้ก็จะลุกลามและกลั้บกลายเป็นสิ่งที่บ่อนทำลายประเทศและทำลายแนวคิดของความเป็นประชาธิปไตยในที่สุด ทำให้ผู้คนขาดความเชื่อมั่นและศรัทธาในแนวคิดนี้

สิ่งที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาในจุดนี้ คือ การให้การศึกษาการปลูกฝังแนวคิดในเรื่องของการเมืองหรือที่เราเรียกว่า Civic Education หรือการศึกษาทางการเมืองให้กับประชาชนโดยทั่วไป เพื่อให้เขาเหล่านั้นเปลี่ยนเป็นพลเมืองที่พร้อมและเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การศึกษาทางการเมืองนั้นถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเลยทีเดียว เพราะเป็นการปูพื้นฐานความพร้อมและความเข้าใจให้กับมนุษย์ในการฝึกฝนตนเองให้พร้อมที่เสียสละและปฏิบัติตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตยนี้ และการให้การศึกษาทางการเมืองในที่นี้ไม่ได้หมายถึงการสอนแบบนกแก้วนกขุนทองในห้อง แต่เป็นการถ่ายทอดและสอดแทรกเข้าไปในประสบการณ์ชีวิตของทุกคน เช่น การสอนให้รับฟัง

ความคิดเห็นของคนอื่น ความมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทนอดกลั้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นพื้นฐานสำคัญในการปรับเปลี่ยนนิสัยและพฤติกรรมของมนุษย์ให้มีความเอื้อกับแนวคิดประชาธิปไตยในอนาคต

เมื่อเห็นเช่นนี้แล้วจะเห็นได้ว่าสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่ แต่เป็นสิ่งที่เรารู้และวนเวียนอยู่ในชีวิตประจำวันของเราทุกคน เพียงแต่เรารู้และสามารถนำมาปรับใช้กับตนเอง ผู้อื่น และสังคมได้หรือไม่ และหากเราสามารถทำได้ นั่นก็เป็นการปลูกจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองที่ดีที่พร้อมจะดำเนินไปตามครรลองวิถีของประชาธิปไตยได้แล้ว และหากเรามีความเข้าใจและความรู้ด้วยกันในเรื่องเช่นนี้หลายๆ คน รวมตัวกันเข้าเป็นคนหมู่มาก และเมื่อนั้นสังคมประชาธิปไตยที่เราคาดหวังคงอยู่ไม่ไกลเกินเอื้อมและไม่จำเป็นที่เราจะต้องอธิบายด้วยว่า “ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์” เป็นอย่างไร เพราะคำตอบอยู่ในหัวใจของทุกคนแล้ว... ขอความเจริญงอกงามจงเกิดแก่ผู้ที่มีความยุติธรรมและรักในแนวทางประชาธิปไตยทุกคนเถิด ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นางสาวชไมพร แป้นคง*

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ จัดเป็นกติกาทางการเมืองที่กำหนดกรอบความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างพลังต่างๆ ทางสังคม จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้เกิดสังคมที่พึงปรารถนาในระยะยาวได้ แต่การมีรัฐธรรมนูญที่ดีก็เป็นเพียงก้าวแรกของการปฏิรูปการเมืองเท่านั้น การบริหารจัดการและการปกครองที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับการณ์มีปรีชาญาณ แนวทาง และทัศนคติที่เหมาะสม และเอื้ออำนวยต่อการบรรลุเป้าหมายของสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพทั้งสามด้าน แต่แนวทางและทัศนคติทางการเมืองของเรานั้นก่อให้เกิดการส่งเสริมให้มีสังคมคุณภาพแห่งภูมิปัญญา สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกันได้อย่างไร

เงื่อนไขเบื้องต้นในการปรับทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมือง การบริหารจัดการและการปกครองที่ดี ได้แก่ ความยั่งยืนของรัฐธรรมนูญและการมีระบอบประชาธิปไตยที่มีคุณภาพของประชาธิปไตยทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรม ในอดีตเรามีการพัฒนาประเทศโดยมีแผนพัฒนาที่ต่อเนื่องชัดเจน แต่ในรอบสี่สิบปีที่ผ่านมา เราไม่มีฉันทานุมัติทางการเมืองที่แน่นอน ชัดเจน และต่อเนื่อง เราจึงไม่อาจพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืนได้ ซึ่งกติกากการปกครองที่ดีนั้นย่อมไม่เอื้ออำนวยให้เกิดความขัดแย้งของกลุ่มที่ได้เปรียบอยู่แล้วจนไปทำลายหรือทำให้กลุ่มที่เสียเปรียบและด้อยโอกาสอ่อนแอลงไป

ในประเทศไทยของเราก็ได้มีการตั้งเป้าหมายการพัฒนาไว้อย่างเป็นอุดมคติที่สอดคล้องกับการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในโลกแห่งความเป็นจริงที่

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จังหวัดนครศรี-

มักจะขัดแย้งกันอยู่เสมอ โลกสากลกำลังถูกชี้นำโดยความใฝ่ฝันเพื่อบรรลุถึงสังคมอุดมคติแบบทุนนิยมที่เน้นความสำคัญของวัตถุและระบบการเมือง การปกครอง การบริหารจัดการมีการปรับปรุงพัฒนาภายใต้หลักการปกครองที่ดีให้ตอบสนองต่อสังคมอุดมคติแบบนั้น กล่าวได้ว่าระบอบประชาธิปไตยที่เรากำลังทำการเร่งปฏิรูปการเมืองอยู่ขณะนี้ได้รับการออกแบบและพัฒนามาเพื่อธำรงรักษาและเพิ่มความเข้มแข็งให้กับสังคมอุดมคติแบบทุนนิยมที่เน้นความสำคัญของวัตถุ

มีสังคมไทยที่พึงปรารถนาอย่างที่ต้องการ จึงต้องมีการส่งเสริมให้เรามา ร่วมกันคิดออกแบบระบบการเมืองใหม่ ซึ่งอาจทำได้ด้วยการปรับปรุงระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตก คงไว้เฉพาะแกนหลักที่เป็นคุณค่าสากลที่เป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยจะต้องคำนึงถึงความเสมอภาคในแง่ของการเปิดให้ปัจเจกบุคคลมีโอกาสเท่าเทียมกัน นอกจากนี้จะต้องหาวิทยาศาสตร์และยุทธวิธีทางการเมืองในการรับการรุกของขบวนการทุนสากลและทุนต่างชาติในการแสวงหาผลประโยชน์ทางทรัพยากรและผลกำไรจากสังคมไทยของเราด้วย

สถานการณ์การเมืองในสังคมไทยขณะนี้ไม่สามารถนำไปสู่การพัฒนาทางการเมืองที่ก้าวหน้าสร้างสรรค์ได้ ไม่ว่าฝ่ายใดในสองฝ่ายหลักซึ่งขัดแย้งกัน จะประสบความสำเร็จจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องยาวนาน โดยเฉพาะการไม่นำเอาสติปัญญาแนวทางแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี ไม่เน้นการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบมาเป็นเครื่องชี้นำในการหาทางคลี่คลายปัญหาร่วมกัน โดยหลักใหญ่ๆ ใจความจะต้องเห็นความสำคัญของความมีสันติภาพที่แท้จริงของราษฎร มีประชาธิปไตยที่แท้จริงของราษฎร ความเป็นธรรมของราษฎร ทุกคนชั้นทุกชนชาติที่มาประกอบเข้าเป็นสังคมไทย ไม่เช่นนั้นสังคมไทยจะยังห่างไกลจากคำว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ที่มีหลักการสำคัญว่า “อำนาจสูงสุดนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย” อย่างแท้จริง

หากเรายอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและรู้จักใช้วิจารณ์ญาณ ใช้สติสัมปชัญญะ มองมนุษย์ด้วยกันเป็นเพื่อนมนุษย์ผู้ร่วมชะตากรรมเดียวกัน ที่มีสิทธิและศักดิ์ศรีเหมือนกัน ไม่พยายามคิดแก้ปัญหาโดยอคติ มุ่งเน้นความรุนแรง ซึ่งจะนำไปสู่การประหัตประหารกันไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ไม่ได้เก็บรับเอาการเผชิญหน้าทางการเมืองด้วยความรุนแรงในอดีตที่ทำให้พัฒนาการประชาธิปไตยไทยล้มลุกคลุกคลานครั้งแล้วครั้งเล่ามาเป็นบทเรียน แต่ต้องเปิดวิสัยทัศน์ให้กว้างไกล ยอมรับความแตกต่างทางความรู้สึกนึกคิด โดยตั้งความหวังไว้ที่การร่วมกันสร้างสรรค์จรโลงการเมืองในสังคมไทย

ให้ก้าวหน้า ยอมรับการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลาย เปิดพื้นที่ให้ผู้ที่มีความเห็นที่แตกต่างกันได้มีที่ยืนอย่างเท่าเทียม จึงจะเป็นการแก้ไขปัญหาโดยไม่กลับไปสู่วังวนเดิมอีก เป็นหนทางหนึ่งของจุดเริ่มต้นเพื่อไปสู่ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ของราชอาณาจักรอย่างแท้จริง ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นางสาวดาวใจ ตตะ*

คำว่า “ประชาธิปไตย” ประกอบด้วยคำว่า “ประชา” ซึ่งหมายถึงหมู่คนหรือ
ปวงชนกับคำว่า “อธิปไตย” ซึ่งหมายถึงความเป็นใหญ่ ประชาธิปไตยจึงมี
ความหมายรวมๆ ว่าความเป็นใหญ่ของปวงชนที่ถือว่าอำนาจหน้าที่ในการ
ปกครองประเทศจะต้องมาจากประชาชนหรือได้รับความยินยอมจากประชาชน

ทั้งนี้พึงเข้าใจว่าการที่ปวงชนจะมีความเป็นใหญ่ในการแสดงมติได้ก็มิ
ความจำเป็นที่ชนทุกคนรวมกันเป็นปวงชนนั้นต้องมีสิทธิและหน้าที่ของมนุษย์
อันเป็นสิทธิและหน้าที่ตามธรรมชาติของทุกคนที่เกิดมาเป็นมนุษย์ คือ มีสิทธิ
เสรีภาพและความเสมอภาค ซึ่งมนุษย์จะต้องใช้พร้อมกันกับหน้าที่และมีให้
เกิดความเสียหายแก่เพื่อนมนุษย์และหมู่คนอื่นหรือปวงชนที่เป็นส่วนรวม

ถ้าชนส่วนมากซึ่งเป็นสามัญชนถูกตัดสิทธิมนุษยชน โดยให้มีหน้าที่
เพียงอย่างเดียว สามัญชนนั้นก็จะมีลักษณะเหมือนที่เรียกว่า ทาส หรือข้าไพร่
ของชนส่วนน้อยซึ่งมีสิทธิอันยิ่งใหญ่หรือที่เรียกว่า อภิสิทธิชน การปกครอง
จึงไม่ใช่ประชาธิปไตย ถ้าสามัญชนมีสิทธิมนุษยชนเพียงอย่างเดียว โดยไม่มี
หน้าที่ มนุษย์แบบนี้ก็จะมี การปกครองที่เกินขอบเขตของประชาธิปไตย

มีคนเข้าใจผิดว่าประเทศใดที่มีรัฐธรรมนูญประเทศนั้นก็ย่อมมี
การปกครองแบบประชาธิปไตย แต่อันที่จริงนั้นรัฐธรรมนูญเป็นเพียงระเบียบ
การที่เขียนเป็นกฎหมายว่าประเทศนั้นๆ ปกครองกันแบบใด แทนที่จะปล่อยให้
ให้ผู้มีอำนาจในการปกครองกระทำตามความพอใจของตนโดยไม่มีการกำหนด
ไว้ให้ปฏิบัติอยู่ในกฎของรัฐธรรมนูญ

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จังหวัดนครศรี-
ธรรมราช.

รัฐธรรมนูญเพียงอย่างเดียวยังไม่ถือว่าเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยเสมอไป อย่างเช่นบางประเทศปกครองตามแบบเผด็จการแต่ก็มีรัฐธรรมนูญเหมือนกัน แต่เป็นรัฐธรรมนูญเผด็จการ เช่น ประเทศอิตาลีสมัยมุสโสลินีที่เป็นจอมเผด็จการก็มีรัฐธรรมนูญเหมือนกัน ประเทศสเปนและโปรตุเกสก็เคยมีการปกครองแบบเผด็จการ แต่ยังมีกฎหมายซึ่งมีลักษณะเป็นรัฐธรรมนูญที่กำหนดระเบียบการปกครองประเทศทั้งสองตามแบบเผด็จการ หรือแม้แต่รัฐบาลถนอม-ประภาส ที่มีการปกครองแบบเผด็จการก็ยังมีรัฐธรรมนูญที่เรียกว่า “ธรรมนูญปกครองราชอาณาจักร”

ฉะนั้นเราควรพิจารณารายละเอียดในตัวบทของรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ ถ้ารัฐธรรมนูญใดถือมติของปวงชนเป็นใหญ่และให้สิทธิของมนุษย์ชนแก่ประชาชน ก็จะต้องว่ารัฐธรรมนูญฉบับนั้นเป็นรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย แต่ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับใดถือตามความเห็นชอบของอภิสิทธิชนและจำกัดสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ที่พึงมีรัฐธรรมนูญนั้นก็ไม่ใช่นิยามรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย

ในยุคศักดินาบรรพตตั้งแต่เริ่มมีมนุษย์ขึ้นมาในโลกนั้นมนุษย์รวมกันอยู่เป็นหมู่ ซึ่งมีหัวหน้าปกครองเหมือนอย่างพ่อแม่ปกครองลูก ไม่มีการกดขี่เบียดเบียนกัน คนในหมู่นั้นมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน มีความเสมอภาคกัน และสำนึกในหน้าที่ว่าหมู่คนของตนจะดำรงอยู่ได้นั้น แต่ละคนจะต้องใช้เสรีภาพมิให้เป็นภัยแก่บุคคลอื่น สิทธิเสรีภาพของมนุษย์จึงเป็นไปตามธรรมชาติที่ประจักษ์อยู่กับมนุษย์ตั้งแต่มีมนุษย์ขึ้นมาในโลก แบบการปกครองจึงเป็นไปอย่างประชาธิปไตยสมบูรณ์ ■

ประชาธิปไตยสมบูรณ์

นางสาววัชรภรณ์ พรหมดนตรี*

ขณะนี้บ้านเมืองเรารุ่นวาย
ต่างอ้างยึดประชาธิปไตยมัน
สร้างกระแสรักชาติมาปลูกเร้า
คิดว่าตนทำเพื่อชาติบ้านเมือง
ลูกหลานไทยจงทำความเข้าใจเถิด
อยู่ที่เรามีความรู้และเข้าใจ

คนทั้งหลายฝ่ายหันหน้ามาสู้กัน
ที่จริงนั้นใช้เป็นแค่เกมการเมือง
คนไม่เข้าใจถ่องแท้แสหาเรื่อง
ลืมหืมตาเล็งดูหลักอภิไทย
อภิไทยเกิดจริงแท้สักแค่ไหน
จึงสร้างอภิไทยได้สมบูรณ์

วัชรภรณ์ พรหมดนตรี

อิฐเก่าก้อนเดียวในอดีตสามารถทำให้เราเรียนรู้ความเป็นมาได้จนถึงปัจจุบัน เช่นเดียวกับเหตุการณ์ในอดีต (๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖) ที่เป็นบทเรียนให้ชนรุ่นหลังได้ตระหนักและหาทางป้องกันไม่ให้ประวัติศาสตร์กลับมาซ้ำรอยอีก หลายคนคงเคยได้ยินประโยคที่ว่า “เมื่อฟ้าสีทองผ่องอำไพ ประชาชนจะยิ่งใหญ่ในแผ่นดิน” ประโยคนี้เคยเป็นจริงมาแล้วในอดีตแล้วในปัจจุบันประชาชนจะยิ่งใหญ่แบบเดิมได้หรือไม่ หากยังไม่เข้าใจว่า “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” คืออะไรกันแน่ ?

“ประชาธิปไตย” มาจากภาษากรีกโบราณว่า “Democratia” เป็นคำผสมระหว่างคำว่า “demo” หมายถึงประชาชน และคำว่า “cratia” ที่หมายถึงระบอบการปกครอง สำหรับคำว่า “ประชาธิปไตย” ในภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า Democracy ซึ่งบัญญัติความหมายไว้ว่าเป็นความเชื่อในเสรีภาพ

*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช.

และความเท่าเทียมกันของมนุษย์ โดยอำนาจการปกครองมาจากการเลือกตั้ง
ผู้แทนเข้าไปใช้อำนาจหรือประชาชนจะเป็นผู้ใช้อำนาจเหล่านั้นเองโดยตรง

ประชาธิปไตยมีแนวความคิดที่เชื่อว่าประชาชนมีสิทธิที่จะปกครอง
ตนเอง ซึ่งแตกต่างกับอดีตที่เชื่อว่าประชาชนมีชีวิตอยู่เพื่อเสริมบารมีหรือ
ความมั่งคั่งให้กับพระมหากษัตริย์ หรือมีชีวิตรับตามความต้องการของพระเจ้า
ประชาธิปไตยมีหลายรูปแบบ ในแต่ละประเทศจะใช้ระบอบประชาธิปไตย
แตกต่างกันออกไป เช่น ประชาธิปไตยเชิงเสรี ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
บางประเทศก็เป็นประชาธิปไตยแค่ในนาม บางประเทศก็เป็นประชาธิปไตยที่
ใช้อำนาจอธิปไตยได้ไม่เต็มที่หรือเรียกว่า “ประชาธิปไตยครึ่งใบ”

อำนาจหลักๆ ของระบอบประชาธิปไตยแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะใหญ่ๆ
ลักษณะแรกคือ **ระบบประชาธิปไตยทางตรง** ระบบนี้ได้รูปแบบรากฐาน
มาจากชาวเอเธนส์เมื่อ ๕,๐๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช โดยให้ประชาชนทุกคน
ยกเว้น สตรี ทาส และคนต่างด้าวหรือบุคคลที่ไม่บรรลุนิติภาวะ (น้อยกว่า ๒๐
ปี) ห้ามออกเสียง แต่ให้คนทั่วไปนอกเหนือจากกลุ่มคนนี้ใช้สิทธิในการโหวต
คะแนนเสียง จะยึดหลักเสียงข้างมากเป็นฝ่ายชนะ แต่ในปัจจุบันนี้หากจะนำ
คนทั้งประเทศมาออกเสียงโดยโหวตแบบนี้จะทำได้ยาก แต่ผลก็คือทำให้
ได้การเลือกตั้งที่ยุติธรรมที่สุด

ประการที่สองคือ **ระบอบประชาธิปไตยโดยใช้ผู้แทน** เมื่อประชาชน
ของแต่ละรัฐมีจำนวนมากการใช้อำนาจเป็นไปด้วยความยากลำบาก จึงทำให้
เกิดแนวคิดการใช้อำนาจผ่านผู้แทนที่ถูกเลือกเข้าไป โดยระบบนี้ได้รับ
วิวัฒนาการมาจาก ๓ ประเทศของชาติตะวันตก คือ อังกฤษ สวิตเซอร์แลนด์
และสหรัฐอเมริกา สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการควบคุมอำนาจของนักการเมือง
โดยใช้กลไกการเลือกตั้งผ่านประชาชนอีกทีหนึ่ง โดยประชาชนผู้เลือกผู้แทน
เหล่านั้นสามารถรับรู้ถึงการตัดสินใจของผู้แทนโดยไม่ทำการปกปิดใดๆ

หลักการของประชาธิปไตยแบ่งได้เป็น ๕ ประเภทคือ

(๑) **หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน** ในหลักการข้อนี้จะเป็นเรื่อง
ของการให้ความสำคัญกับอำนาจอธิปไตยที่จะต้องเป็นของประชาชน เพื่อ
ให้การปกครองเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง โดยประชาชนมีอำนาจเลือก
และถอดถอนผู้แทนที่ตนเลือกเข้าไปทำงานได้อีกด้วย

(๒) **หลักเสรีภาพ** ในหลักการข้อนี้จะเป็นการให้ความสำคัญกับ

เสรีภาพของประชาชน ซึ่งเสรีภาพเหล่านี้จะต้องกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความเสมอภาคของประชาชน

(๓) **หลักความเสมอภาค** ถึงแม้ว่ามนุษย์เกิดมามีความแตกต่างกัน แต่ความแตกต่างเหล่านี้เป็นความแตกต่างทางกายภาพเท่านั้น ความเสมอภาคทางหลักประชาธิปไตยนั้นจะให้ความสำคัญกับความเสมอภาคทางโอกาส ซึ่งหมายถึงประชาชนจะมีโอกาสเท่ากันในการเมือง เศรษฐกิจและการศึกษา และด้านอื่นๆ

(๔) **หลักกฎหมาย** หลักในข้อนี้จะให้ความสำคัญในการบัญญัติกฎหมายที่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน โดยมีความชอบธรรมบังคับใช้กับประชาชนอย่างยุติธรรม มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติว่าจะใช้กับบุคคลหรือชนชั้นใด

(๕) **หลักเสียงข้างมาก** ปัจจุบันประชากรของแต่ละรัฐมีจำนวนมาก ซึ่งคงเป็นการยากที่จะให้ทุกคนภายในรัฐมีความเห็นเหมือนกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยเสียงข้างมากมาตัดสิน

หลักการทางประชาธิปไตยสมบูรณ์นั้น สรุปได้ว่าจัดได้เป็น ๓ กลุ่มใหญ่ๆ คือ **หลักเสรีภาพของมนุษย์ อำนาจอธิปไตยของประชาชนและความเท่าเทียมกันของมนุษย์** สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่เป็น “ระบอบประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบ” ต้องมีจึงจะเรียกได้ว่าเป็นการปกครองโดยใช้อำนาจอธิปไตยได้อย่างสมบูรณ์ โดยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ดังที่อับราฮัม ลินคอล์น ประธานาธิบดีคนที่ ๑๖ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวไว้ว่า “Democracy is a government of the people, by the people, and for the people” โดยถอดใจความเป็นภาษาไทยได้ว่า “ประชาธิปไตยคือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน”

การปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนทุกคน ในฐานะที่เราเป็นประชาชนคนไทยที่ใช้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เราต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่อย่างถูกต้อง สร้างความสมานฉันท์ในแผ่นดินและอยู่อย่างพอเพียง ■

สาส์นจากคณะกรรมการตัดสินรางวัลประกวดเรียงความ
ส่งเสริมประชาธิปไตย หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์”

โครงการประกวดเรียงความส่งเสริมประชาธิปไตย หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ที่จัดโดย มูลนิธิ ๑๔ ตุลา ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เสร็จสิ้นไปเมื่อ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งในวันดังกล่าวก็ได้มีการจัดพิธีรับรางวัลไป พร้อมกับกิจกรรม เช่น การจัดนิทรรศการศิลปะประชาธิปไตยสมบูรณ์ รวมถึงการแสดงดนตรีสดที่มีเนื้อหาส่งเสริมประชาธิปไตย

ในงานดังกล่าวยังได้มีการจัดการเสวนาในหัวข้อ “นักเขียนกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยสมบูรณ์” ในการเสวนาครั้งนี้ได้มีตัวแทนผู้ที่ได้รับรางวัลในครั้งนี้ร่วมเสวนา ประกอบด้วย ด.ญ. ชาด้า พัฒนพุดิ เจ้าของรางวัลยอดเยี่ยมและรางวัลชนะเลิศระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย นางสาวณัฐกานต์ สกุลดาราชชาติ เจ้าของรางวัลดีเด่นและรางวัลชนะเลิศระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และนายพีระศักดิ์ ทองนาค เจ้าของรางวัลดีเด่นและรางวัลชนะเลิศระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และที่สำคัญยังได้รับเกียรติจากคุณวัฒน์ วรรณยางกูร นักเขียนรางวัลศรีบูรพา ประจำปี ๒๕๕๐ และคุณเมธามาสขาว กรรมการมูลนิธิ ๑๔ ตุลา มาร่วมการเสวนา ซึ่งทั้ง ๒ ท่านเป็นคณะกรรมการตัดสินรางวัลเรียงความในครั้งนี้ด้วย

โดยนอกจาก ๒ ท่านที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ ยังมีกรรมการอีกท่านหนึ่งคือ คุณลักขณา ปันวิชัย นักเขียนเฟมินิสต์รณรงค์แห่งยุคสมัย คอลัมนิสต์เจ้าของนามปากกา “คำ ผกา” “ฮิมโตะ ณ เกียวโต” หรือ “ปันคำ ณ ปันนา” ได้ร่วมเป็นคณะกรรมการตัดสินรางวัลประกวดเรียงความในครั้งนี้เช่นกัน โดยในเล่มนี้ทั้ง ๓ ท่าน ยังได้ฝากสาส์นเพื่อวิเคราะห์และวิจารณ์ พร้อมทั้งแนะนำการเขียนให้กับเยาวชนที่จะมาเขียนงานทางการเมืองหรืองานที่จะส่งเสริมประชาธิปไตยสมบูรณ์ รวมถึงการนำเสนอประเด็น นักเขียนเยาวชนกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยสมบูรณ์

ต่อจากนี้เป็นสาส์นของคณะกรรมการโดยเริ่มจากบทสัมภาษณ์ของคุณวัฒน์ วรรณยางกูร ที่ทางบรรณาธิการประจำเล่มได้มีโอกาสไปสัมภาษณ์ต่อด้วยบทความ “บทบาทของนักเขียนกับประชาธิปไตยที่สมบูรณ์” ของคุณคำ ผกา และปิดท้ายด้วยบทความ “เยาวชนกับประชาธิปไตยสมบูรณ์” ของคุณเมธามาสขาว ■

บทสัมภาษณ์คุณวัฒน์ วรรณยางกูร กวีศรีบูรพา ในวันครบรอบ ๗๗ ปีของการอภิวัฒน์ประเทศไทย

สัมภาษณ์โดย เทวฤทธิ์ มณีฉาย บรรณาธิการประจำเล่ม
วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

ทางบรรณาธิการประจำเล่มได้มีโอกาสนำสัมภาษณ์คุณวัฒน์ วรรณยางกูร กวีศรีบูรพา เวลาบ่ายแก่ๆ ของวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ ที่มูลนิธิ ๑๔ ตุลา ซึ่งวันดังกล่าวเป็นวันครบรอบ ๗๗ ปีการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดย คณะราษฎร และผู้นำการเปลี่ยนแปลงคนสำคัญในคณะราษฎรนั้นคือปรีดี พนมยงค์ ซึ่งนอกจากเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่สังคมไทยแล้ว ยังเป็นผู้เขียนบทนิพนธ์ ชื่อ “จงพิทักษ์เจตนารมณ์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ ของวีรชน ๑๔ ตุลา” ที่ถือเป็นที่มาของโครงการประกวดเรียงความส่งเสริมประชาธิปไตยหัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ที่คุณวัฒน์ วรรณยางกูร เป็นหนึ่งในคณะกรรมการตัดสินผลงานด้วยนั่นเอง

ทั้งนี้ ก่อนวันที่จะถึงวันครบรอบ ๗๗ ปีของการอภิวัฒน์การเมือง การปกครองของไทยในปี ๑ วัน สังคมไทยก็ได้สูญเสียหนึ่งในคณะก่อการ ดังกล่าว ซึ่งถือเป็นคณะราษฎรคนสุดท้ายที่มีชีวิตอยู่ คือ ร.ท. กระจ่าย ตุลารักษ์ อายุ ๙๘ ปี ตามข่าวที่ลงใน *มติชนออนไลน์* คาดว่าเสียชีวิตด้วยความชราภาพ เนื่องจากเสียชีวิตอยู่บนเตียงนอน สภาพศพไม่มีร่องรอยใดๆ ในบ้านที่เทศบาล นครยะลา ดังนั้น บรรณาธิการประจำเล่มจึงขอระลึกถึงคุณงามความดีของท่าน และคณะของท่านทุกๆ ท่านที่อภิวัฒน์สังคมไทยให้เกิดการพัฒนาก้าวหน้า

โดยก่อนที่บรรณาธิการประจำเล่มจะได้สัมภาษณ์คุณวัฒน์ วรรณยางกูร อย่างเป็นทางการ ก็ได้มีโอกาสสอบถามถึงกิจกรรมที่คุณวัฒน์ ทำในวันนี้ ซึ่ง ตอนตี ๕ หรือย่างรุ่งของวันนี้ คุณวัฒน์ได้ไปทำกิจกรรมรำลึกที่ตรงหมุด ๒๔๗๕ บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า พร้อมทั้งเรียกร้องให้วันที่ ๒๔ มิถุนา เป็นวันชาติ ไทย ด้วยเหตุนี้ทางบรรณาธิการประจำเล่มก็ขอใช้โอกาสนี้เป็นอีก ๑ เสียข ใน การเรียกร้องให้วันดังกล่าวเป็นวันชาติ ตามที่เคยเป็นมาก่อนที่จะถูกยกเลิกไป สมัยเผด็จการจอมพลสฤษดิ์ การเรียกร้องดังกล่าวไม่เพียงเชิดชูคุณงามความดี ของคณะราษฎรอย่างที่กำลังมาข้างต้นเท่านั้น แต่ยังเป็นการทำให้วันดังกล่าว มีความสำคัญและมีที่ทางในทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้เจตนารมณ์หรือ การอภิวัฒน์ของคณะราษฎรที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ได้รับการสานต่อๆ ไป อย่างเช่น หลัก ๖ ประการของคณะราษฎร ที่ประกอบด้วย “เอกราช ปลอดภัย เศรษฐกิจ เสมอภาค เสรีภาพ การศึกษา” เป็นต้น

ในการสัมภาษณ์คุณวัฒน์ครั้งนี้เพื่อสอบถามถึงความคิดเห็นต่อ โครงการประกวดเรียงความหัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ผลงานที่เข้าร่วม โครงการและการถ่ายทอดประสบการณ์ของคุณวัฒน์ในฐานะที่เป็นนักเขียน รวมถึงความคิดเห็นที่คุณวัฒน์มองถึงบทบาทของเยาวชนที่จะมาเป็นนักเขียน เพื่อสร้างสรรค์ประชาธิปไตยสมบูรณ์ อันจะเป็นการสืบทอดเจตนารมณ์ของ วีรชน ๑๔ ตุลา รวมถึงคณะราษฎรต่อไป โดยเนื้อหาในการสัมภาษณ์สั้นๆ มี ดังนี้

ผู้สัมภาษณ์ : ในฐานะที่คุณวัฒน์เป็นกรรมการตัดสินประกวด เรียงความส่งเสริมประชาธิปไตยหัวข้อ “ประชาธิปไตย สมบูรณ์” คุณวัฒน์คิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับโครงการนี้บ้าง

วัฒน์ วรรณยางกูร : ก็เป็นโครงการที่ดี เราอยากให้ประชาธิปไตย มั่นสมบูรณ์ คล้ายๆ ทำนองเดียวกับพวกวรรณกรรม การเมือง รางวัลพานแว่นฟ้าของรัฐบาลที่เขามีทั้ง ประกวดเรื่องสั้น บทกวี แล้วก็เรียงความ เพียงแต่ว่า ผมเองก็มีประสบการณ์ในการเป็นกรรมการประกวด แบบนี้มาเกือบ ๑๐ ปี โดยเฉพาะรางวัล “พานแว่นฟ้า” ก็ มองเห็นประเด็นปัญหาว່างานที่เขาทำ พูดตามตรงว่า ไม่ถึงใจ เหตุที่ไม่ถึงใจ ไม่ใช่เพราะว่าคนที่ส่งเข้ามาไม่มี

ความสามารถ แต่ไม่ถึงใจเพราะว่าสังคมไทยมีข้อจำกัด
ในทางเสรีภาพที่จะพูดถึงข้อมูลหรือความคิดเห็นทาง
การเมือง เราพูดเรื่องการเมืองได้ไม่หมด

ผมเป็นกรรมการมาปีแล้วปีเล่า อย่าง “พาน
แว่นฟ้า” ก็ต้องอ่านเรื่องสั้นปีละประมาณ ๒๐๐ ถึง ๓๐๐
เรื่อง บทกวี ๔๐๐ ถึง ๕๐๐ เรื่อง หลายปีรวมแล้วก็
หลายพันชิ้น ส่วนใหญ่เนื้อหาของงานมันกวนเวียนอยู่
ในแง่มุมที่จำกัด คือเป็นแง่มุมที่มองการเมืองในมิติของ
การเลือกตั้ง ในประเด็นเดิมๆ ว่า ชื้อเสียง ขายเสียงอะไร
พวกนี้ ซึ่งประเทศไทยมันแปลกประหลาดกว่าประชา-
ธิปไตยทั่วโลกตรงที่ว่า เรามีการเมืองที่มันไม่เปิดเผย
มันเป็นการเมืองที่แอบๆ ซ่อนเร้น ถ้าพูดด้วยภาษาของ
พวกคอสมินิสต์ เขาเรียกว่า “ไอ้แอบ อีแอบ” มันแอบ
เล่น เขียนถึงก็ยาก ถึงรู้ก็อาจจะเขียนไม่ได้ เขียนได้ก็อาจ
จะติดคุกอะไรอย่างนี้

หลายเรื่องก็เลยทำให้วรรณกรรมการเมืองไทย
หรือเรียงความของการเมืองไทยไม่ถึงใจอย่างที่สรุปไว้
มาตั้งแต่ต้น อันนี้ก็เป็นปัญหาหนึ่ง ถ้าเราจะจดปัญหา
นี้ก็คือปัญหาของเสรีภาพ คนเขียนหนังสือ เรียงความ
บทกวีหรือเรื่องสั้นของเราไม่มีเสรีภาพเท่าที่ควร เพราะ
ฉะนั้นทำให้งานเขียนของเราไม่ถึงใจเท่าที่ควร นี่คือ
ปัญหาใหญ่ของการเมืองไทย

ถามว่าทำไมเขาไม่เขียนมากกว่านี้ มันก็เพราะ
ถูกจำกัดด้วยข้อจำกัดในทางเสรีภาพ และเสรีภาพนี้
ก็ถูกจำกัดด้วยวิถีของประเพณี ความเชื่อของสังคม
รวมทั้งบางประเด็นก็เป็นเรื่องกฎหมายด้วย ไม่ว่าจะเป็น
กฎหมายความมั่นคง พ.ร.บ. ความมั่นคง พ.ร.บ. ฉุกเฉิน
หรือบางประเด็นก็อาจจะหมายถึงกฎหมายหมิ่นพระ-
บรมเดชานุภาพด้วยซ้ำไป อันนี้เราไม่ได้อคติ อันนี้คือ
ความเป็นจริงที่เราได้สัมผัสมา เพราะฉะนั้นก็มันก็เลย
ไม่ถึงใจ

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วในทัศนะของคุณวัฒน์คิดว่าเยาวชนที่จะมาจับปากกาหรือเป็นนักเขียนจะมีส่วนส่งเสริมหรือสร้างสรรค์ประชาธิปไตยไทยให้สมบูรณ์ได้อย่างไร

วัฒน์ วรรลยางกูร : เยาวชนไทยถ้าอยากจะเขียนในเรื่องของการเมือง เรื่องของประชาธิปไตยไทยนั้น ก็ขอแนะนำจากประสบการณ์ตัวเองว่า อันดับหนึ่ง คือเราต้องเรียนรู้ประวัติศาสตร์การเมืองไทยในรอบสัก ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา เพราะว่าคำว่าประชาธิปไตยของไทยมันมีอายุประมาณ ๑๒๕ ปี จาก พ.ศ. ๒๔๒๗ เมื่อ พระองค์เจ้ากฤษดาภินิหาร (พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากฤษดาภินิหาร กรมพระนเรศรวรฤทธิ์) และคณะ ได้กราบบังคมทูลเรียกร้องให้รัชกาลที่ ๕ ริเริ่มระบอบรัฐสภาหรือปาลิเมนต์ (Parliament) ตั้งแต่นั้นมา ตั้งแต่โลกเรียกร้องให้สยามเป็นประชาธิปไตย ซึ่งในระหว่างนั้นมันเกิดอะไรขึ้นบ้าง เราต้องเรียนรู้

สมมติคำว่า “วันชาติ” เรามีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้วรัฐบาลที่มาจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้นก็ได้ตั้งวันที่ ๒๔ มิถุนายน เป็นวันชาติ เรื่อยมาจากปี ๒๔๗๕ จนถึงเมื่อจอมพลสฤษดิ์ทำรัฐประหารเมื่อปี ๒๕๐๐ แล้วในปี ๒๕๐๓ จอมพลสฤษดิ์ก็เลยเปลี่ยนจากวันชาติ ๒๔ มิถุนายน ไปเป็นวันที่ ๕ ธันวาคม วันที่ ๕ ธันวาคม ก็คือวันเฉลิมพระชนมพรรษา นั่นก็คือเรื่องของประวัติศาสตร์ ซึ่งตรงนี้ก็ถือว่า ต้องเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ถ้าไม่เรียนรู้ประวัติศาสตร์เราอาจจะมึนหัว แล้วดูว่าตอนนี้พรรคประชาธิปัตย์ มีนายเนวิน ชิดชอบ เป็น “งูเห่า” มาเข้ากับประชาธิปัตย์ อันนี้เป็นเรื่องของการเมืองรายวัน

แต่ถ้าคุณจะเขียนวรรณกรรมการเมือง นื่องๆ ก็จะต้องเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในเชิงโครงสร้าง คือไม่ใช่มา görmองดูการเมืองรายวัน จะทำให้เวียนหัวได้ ให้ลองถอยห่างออกมาดูการเมืองในรอบ ๑๐๐ ปี หรือในรอบ ๑๕๐ ปีเลย ว่ามันเกิดอะไรขึ้น ตัวอย่างเช่น ทำไมคน

อีสานมีการตื่นตัวทางการเมืองสูงในเรื่องประชาธิปไตยมากกว่าภาคอื่น คุณก็ถอยหลังออกมามองเลย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๓-๔๔ เกิดกบฏผีบุญ แล้วกบฏผีบุญเกิดขึ้น เพราะอะไร หรือว่ากบฏเงี้ยวในภาคเหนือมันเกิดขึ้น เพราะอะไร ทำไมคนภาคเหนือภาคอีสานนี้มีความตื่นตัวสูงในเรื่องประชาธิปไตยมากกว่าภาคอื่น ก็เพราะว่าเขาได้ผ่านบทเรียนการต่อสู้มากกว่าคนในภูมิภาคอื่น ตั้งแต่ร้อยกว่าปีที่ผ่านมา ตั้งแต่กบฏเงี้ยว กบฏผีบุญ เรื่อยมาถึงการต่อสู้ของเสรีไท ถึงการต่อสู้ด้วยอาวุธ ในชนบทร่วมกับขบวนการคอมมิวนิสต์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ถึง ๒๕๒๖-๒๗ นี่คือเรื่องของประวัติศาสตร์

ถ้าคุณจะเขียนบทความหรือเรียงความเรื่องการเมืองเรื่องประชาธิปไตยไทย เราต้องมีพื้นฐานความเข้าใจสังคมไทยตรงนี้ ไม่ใช่ไปลอกตามอินเทอร์เน็ต ซึ่งก็มักจะพบว่าประชาธิปไตย ก็มาจากภาษากรีก “demo” บวก “cracy” เขียนมามันจะเหมือนกันทั้งที่อยู่คนละโรงเรียนคนละภูมิภาคอยู่เหนืออยู่ใต้

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วประวัติศาสตร์ที่ต้องอ่านนี้เป็นประวัติศาสตร์แบบแบบเรียนที่รัฐจัดให้ของกระทรวงศึกษาธิการหรือไม่

วัฒน์ วรรลยางกูร : ประวัติศาสตร์ที่รัฐจัดให้อย่างเช่นบอกว่าประชาธิปไตยไทยนี้เริ่มต้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทาน เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม เพราะฉะนั้นวันรัฐธรรมนูญก็เป็นวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ จริงไหม ถูกต้อง แต่มันมีความจริงที่ลึกกว่า ก่อนวันที่ ๑๐ ธันวาคม ก็คือ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ คณะราษฎร ซึ่งต้องใช้คำว่า “ราษฎร” ไม่ใช่ “ราษฎร” คณะราษฎรได้เปลี่ยนแปลงการปกครองคือบังคับฝ่ายเจ้าให้เป็นประชาธิปไตย แล้วก็เจรจกัน แล้วจึงเกิดการพระราชทานรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม นี่คือแบบเรียนประวัติศาสตร์ของเราก็พูดความจริงไม่หมด พูดความจริงเสียอย่างเดียวไม่ถึงครึ่ง ความจริงที่มากกว่าครึ่งก็คือคณะราษฎรเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔๗๕ เมื่อวันที่ ๒๔

มิถุนายน และก่อน ๒๔ มิถุนายนก็มี กบฏ ร.ศ. ๑๓๐ ใน สมัยรัชกาลที่ ๖ ช่วง พ.ศ. ๒๔๕๔ หรือ ๒๔๕๕ ตาม ระบบปฏิทินปัจจุบัน อย่างเรื่องปีพุทธศักราชนี้มันจะ เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาเพราะว่าสมัยจอมพล ป. พิบูล- สงคราม เขาเปลี่ยนวันปีใหม่ จากเมษายนเป็นมกราคม แล้วก็ก่อนสมัยรัชกาลที่ ๖ สมัยรัชกาลที่ ๕ ก็มีนักคิด นักปราชญ์เรียกร้องประชาธิปไตยมาแล้วคือ ปราชญ์ เทียนวรรณ พ.ศ. ๒๔๔๘ หรือว่าพระองค์เจ้าปฤษฎางค์ พ.ศ. ๒๔๒๗ นี่คือความจริงที่มันไม่มีอยู่ในแบบเรียนเลย

แบบเรียนคุณบอกแล้วว่า ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ เริ่มมีการพระราชทานรัฐธรรมนูญ ไทยเริ่มเป็นประชาธิปไตย มันถูกแค่ ๑ ใน ๔ คุณต้องย้อนไปถึงรัชกาลที่ ๗ ก่อน ๑๐ ธันวาคม รัชกาลที่ ๖ กบฏ ร.ศ. ๑๓๐ รัชกาลที่ ๕ ปรากฏเทียนวรรณ พ.ศ. ๒๔๔๘ และพระองค์เจ้า กฤษดาภินิหาร และพระองค์เจ้าปฤษฎางค์ พ.ศ. ๒๔๒๗ แล้วคุณต้องคิดถึงขั้นว่าแล้วทำไมมันต้องเป็นประชาธิปไตย มันไม่เป็นอย่างนี้ได้หรืออะไรอย่างนี้ นี่เป็นสิ่งที่ต้องคิดถ้าจะเขียนเรียงความ เรื่องสั้น หรือบทกวี

คนส่วนหนึ่งอาจบอกว่าไม่เป็นประชาธิปไตย
เราก็ออยู่ได้ อย่างเช่น ชูไม้ตู้ (จรัสพงษ์ สุรัสวดี) เสนอให้
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตั้งนายกรัฐมนตรี ถ้า
แบบนี้มันจะเป็นอย่างไร ลองคิดกันดู

ผู้สัมภาษณ์ : สุดท้ายแล้วมีอะไรอยากจะฝากกับเยาวชนที่มา
ร่วมโครงการ และขอเสนอแนะเพิ่มเติม

วัฒน์ วรรลยางกูร : ในแง่ของหลักการเขียนหนังสือก็คือจะเขียนเรื่องใดก็ต้องค้นคว้าข้อมูล จะเขียนเรื่องการเมืองก็ต้องค้นคว้าเรื่องการเมืองอย่างถึงที่สุด ทุ้มเท มีข้อมูลแล้วก็ได้ข้อมูลมาแล้วก็มาป้อนบดคิดด้วยความคิดของเราแน่นอนหนุๆ อาจจะเป็นเด็กอาจจะยังไม่เชี่ยวชาญเรื่อง การเขียนพวกนี้ๆ ก็ต้องปรึกษาผู้ใหญ่ แล้วก็เขียนออกมาด้วยลีลาอารมณ์ที่เป็นตัวของตัวเอง ข้อมูล ความคิด

อารมณ์ความรู้สึก ๓ อย่างนี้ที่จะรวมกันเป็นเรียงความ
ที่น่าอ่าน

แต่ก็ถือว่าหนูๆ ลูกหลานที่มาสนใจเรื่องของ
การเขียนซึ่งเป็นเรื่องดี ความเรื่องการเมืองก็ถือเป็น
เรื่องที่ดีแล้ว ก็ขอให้กำลังใจ แล้วก็ขอให้พัฒนาตัวเอง
ต่อไป มันไม่มีใครสมบูรณ์ตั้งแต่เด็ก ตอนผมเป็นเด็กอายุ
เท่าหนูๆ ผมก็ไม่สามารถคิดได้เท่าที่พูดในวันนี้ ■

บทบาทของนักเขียนกับประชาธิปไตยที่สมบูรณ์*

คำ ผกา**

สำหรับดิฉันเอง สิ่งที่เราเรียกว่า “ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์” ไม่น่าจะมี และปัญหาที่เกิดขึ้นกับเมืองไทยตลอดเวลาที่เรามีการปกครองระบอบประชาธิปไตยขึ้นมาก็น่าจะเกิดจากการพยายามมองหาประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั่นเอง โดยเฉพาะอย่างความเชื่อที่ว่า สิ่งสำคัญที่สุดของประชาธิปไตยที่สมบูรณ์คือ การมีนักการเมือง มี ส.ส. ที่ดี มีความรู้คู่คุณธรรม ไม่โกงกิน มีความหวังดีต่อชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง

สำหรับดิฉัน ประชาธิปไตยไม่อาจแยกออกจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในสังคมนั้นๆ แน่นอนว่าคงไม่มีสังคมใดในโลกนี้ที่ได้ก้าวไปสู่ภาวะที่เป็นอุดมคติของประชาธิปไตย (หรือ ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์?) แต่สิ่งที่สำคัญกว่าการเข้าไปถึงภาวะอุดมคติของประชาธิปไตยคือ ความเชื่อมั่นใน

*บทความนี้เขียนเนื่องในการเสวนา “นักเขียนกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยสมบูรณ์” ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในพิธีมอบรางวัลโครงการประกวดเรียงความส่งเสริมประชาธิปไตย หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” วันเสาร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๒ ณ อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖.

**นามปากกาของ ลักขณา ปันวิชัย นักเขียนแนวสตรีนิยม คอลัมนิสต์นอกจากเจ้าของนามปากกา “คำ ผกา” ยังมีนามปากกาอื่นอีก เช่น “อิมิโตะ ณ เกียวโต” หรือ “ปันคำ ณ ปันนา” โดยเป็นหนึ่งในคณะกรรมการตัดสินการประกวดเรียงความส่งเสริมประชาธิปไตย หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์.”

ระบอบประชาธิปไตย ว่าเป็นระบอบเดียวที่ให้ประชาชนเป็นแกนกลางของการปกครอง เพราะฉะนั้น สิ่งที่ตามมาคือความเชื่อมั่นในศักยภาพของสามัญชนที่จะปกครองตนเอง กำหนดทิศทางอนาคต และร่วมกันสร้างสังคมที่ตนเองใฝ่ฝันขึ้นมาโดยไม่ต้องหวังพึ่งอศวินขี่ม้าขาว ไม่หวังพึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศูนย์รวมจิตใจที่แท้จริงของประชาชนคือ สปิริตที่เชื่อมั่นในตัวของตัวเองด้วยกันเอง ด้วยความเชื่อมั่นอันนี้ที่จะจรรโลงบรรยากาศของการพัฒนาจิตสำนึกที่เป็นประชาธิปไตย

นักเขียนมีส่วนในการส่งเสริมประชาธิปไตยได้อย่างไร ตอบแบบกำปั้นทุบดินคือ นักเขียนเองก็ต้องเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย เชื่อมั่นในหลักการของการเคารพสิทธิของปัจเจกบุคคล เชื่อในหลักการของเสรีภาพ เชื่อในศักยภาพของประชาชน และเชื่ออย่างจริงใจว่า ประชาชนเท่านั้นที่เป็นผู้ผลักดันชะตากรรมของสังคม

เมื่อมีความเชื่อมั่นเช่นนี้แล้ว ไม่ว่านักเขียนจะเขียนบทความ เขียนบทกวี เขียนวรรณกรรม เขียนเรื่องตลก เขียนเรื่องรักใคร่ งานเขียนของพวกเขาย่อมบ่งบอกอุดมการณ์ทางการเมืองของพวกเขา และมีส่วนร่วมในการสนทนาของสังคมร่วมสมัย เช่นเดียวกันกับนักเขียนที่ไม่เชื่อในระบอบประชาธิปไตย งานเขียนของพวกเขาสะท้อนให้เห็นถึงภาวะพึงพิงของประชาชนที่มีต่อ “ผู้ใหญ่” สังคมเอื้อเพื่อเกื้อกูล รมเย็นเป็นสุข ภายใต้อุดมการณ์ที่เชื่อว่า หากทุกคนทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด ไม่ทะเลาะทะเลาะกัน รู้จักประมาณตน พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ฯลฯ งานเขียนประเภทนี้มีอยู่มาก และเกือบจะเป็นเนื้อหาที่ครองพื้นที่ส่วนใหญ่ในโลกของงานเขียนแบบไทยๆ และมันก็ช่วยบอกเราได้ในทางอ้อมว่า ทำไม สังคมไทยกับประชาธิปไตยจึงดูแปลกหน้าต่อกันอย่างเหลือเชื่อ

สุดท้ายนี้ขอแสดงความยินดีกับผู้ส่งงานเข้าประกวดทุกท่าน ทั้งท่านที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล เพราะอย่างน้อย ท่านก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการถกเถียงเรื่องประชาธิปไตยในสังคมไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่เราควรจะสนับสนุนให้เกิดขึ้น และหวังว่าท่ามกลางบรรยากาศแห่งความหวาดกลัวหวาดระแวงซึ่งกันและกันที่เกิดขึ้นในสังคมไทยขณะนี้ ที่ถูกทำให้เกิดขึ้นจะโดยจงใจหรือไม่จงใจก็ตาม การริเริ่มของประชาชนกลุ่มเล็กๆ ที่ออกมายืนยันศักยภาพว่าประชาชนไทยไม่ได้โง่ หรือ มีการศึกษาน้อยเกินกว่าที่จะปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตยได้ และกิจกรรมของมูลนิธิ ๑๔ ตุลาฯ ครั้งนี้ คงจะเป็นส่วนเกื้อหนุนพลังของประชาชนต่อไป ■

เยาวชนกับประชาธิปไตยสมบูรณ์

เมธา มาสขาว*

มีคนกล่าวว่า “ประชาธิปไตย” ในปัจจุบันนั้นยังไม่เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แท้จริง การที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฏรนั้น เป็นเพียงช่วงการมีอำนาจชั่วคราวของประชาชนเพื่อส่งมอบอำนาจถาวรให้กลุ่มอาชีพนักการเมืองตลอดกาล และชนชั้นนำที่ควบคุมโครงสร้างแห่งอำนาจมาโดยตลอดในประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่ผ่านมา การเลือกตั้งจึงเป็นเพียงเปลือกนอกและมายาภาพเท่านั้นในความหมายนี้ หรือกลไกหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประวัติศาสตร์ไทยสยามที่ผ่านมา อำนาจจึงตกอยู่ในมือกลุ่มคนที่มีโอกาส เช่น กลุ่มทหาร กลุ่มข้าราชการ กลุ่มขุนนาง และกลุ่มชนชั้นพ่อค้ายาทุน ที่สามารถควบคุมกลไกรัฐในการแสวงหาผลประโยชน์ของพรรคพวกตนเองได้ ไม่สามารถกระจายไปสู่ประชาชนได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม คนที่เสียเปรียบจึงยังขาดอำนาจในการต่อรองและการเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองเพื่อยกระดับชีวิตของตนเองให้สูงขึ้นได้ ตรงกันข้าม กลับอยู่ในสภาพที่ถูกควบคุมแทรกแซงจากอำนาจรัฐทุกวิถีทางเพื่อมิให้มีการรวมตัวเป็นกลุ่มพลังต่างๆ อีกด้วย สภาพสังคมดังกล่าวนี้เอง ได้เรียกร้องให้ประชาชนที่รักความเป็นธรรม

*กรรมการตัดสินการประกวดรางวัลเรียงความส่งเสริมประชาธิปไตย หัวข้อ “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” และกรรมการมูลนิธิ ๑๔ ตุลา.

ความเสมอภาคเท่าเทียม ตลอดจนสิทธิเสรีภาพทางการเมือง ได้เข้าร่วมกันเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมทางสังคมและประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ขึ้น

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา จึงได้มีโครงการประกวดเรียงความเรื่อง “ประชาธิปไตยสมบูรณ์” ขึ้น เพื่อเปิดพื้นที่ให้เยาวชน โดยเฉพาะนักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ ได้นำเสนอความคิดเห็นและพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาประชาธิปไตยร่วมกัน โดยการเขียนเรียงความดังกล่าวขึ้นจากทัศนะของผู้เข้าร่วมประกวด เพื่อรณรงค์ให้เยาวชนให้ความสำคัญกับการปกครองแบบประชาธิปไตย และการเมืองไทยในชีวิตประจำวัน ซึ่งต้องการการมีส่วนร่วมจากสังคมทุกภาคส่วน โดยเยาวชนได้ส่งผลงานมาจำนวนมาก ท่ามกลางความหลากหลายทางความคิด มุมมองทางสังคมและพื้นฐานของสังคมภูมิภาคต่างๆ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวได้ลุล่วงสมบูรณ์จนนำมาสู่การจัดทำหนังสือเล่มนี้

เราหวังว่า กิจกรรมดังกล่าวจะมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพของเยาวชนไทยให้สนใจปัญหาสังคม การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่เราดำรงอยู่ และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของมัน ทั้งนี้ เป็นเรื่องที่น่ายินดีว่า มีเยาวชนที่มีความคิด ความเข้าใจต่อสถานการณ์ และความปรารถนาดีต่อสังคมไทยในประชาธิปไตยจำนวนมาก ได้ขีดเขียนจารึกความเห็นและความปรารถนานั้นผ่านเข้ามาในรูปเรียงความที่กระชับ เข้าใจง่าย และเป็นวรรณกรรมทางความคิดที่สำคัญของสังคมไทย เพียงแต่ว่า เยาวชนจะนำเอาสิ่งที่เขียนขึ้นนั้น นำมาสู่การปฏิบัติ และการก้าวไปท่ามกลางความจริงได้อย่างไร เพื่อร่วมสร้างสังคมประชาธิปไตยของเรา

ท่ามกลางการถูกรายล้อมและผูกติดไปด้วยวิถีวัฒนธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในปัจจุบัน ท่ามกลางอำนาจเชิงบวกในการเข้าถึงโลกาภิวัตน์ดังกล่าว ยังนำมาซึ่งอำนาจเชิงลบในการคลี่คลายปัญหาของสังคมร่วมกันของเยาวชนไทย ปัญหาของเยาวชนที่ผูกติดมากับกระแสโลกาภิวัตน์ในขณะนี้คือ วิธีบริโภคนิยมและค่านิยมที่ละเลยต่อปัญหาสังคม การสนใจต่อสถานการณ์สังคมและการเมืองจึงมุ่งเน้นเพียงบริบทแบบปัจเจกที่ตนเองสนใจ ที่มีผลกระทบต่อนตนเองเท่านั้น ซึ่งเชื่อมโยงเป็นวิถีวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่ทำให้เวลาในการหันมาพิจารณาปัญหาบ้านเมืองร่วมกันมีน้อยลงไปทุกที ในขณะที่เดียวกันกับที่วิถีชีวิตประจำวันได้ขยายเวลาของอาณาจักรส่วนตัวให้มากขึ้นเป็นอันดับ นั่นคือปัญหาโดยรวมที่เราต้องฝ่าข้าม

เพราะภาวการณ์นี้เอง ส่งผลให้จำนวนเยาวชนในการเข้าร่วมกับกิจกรรมทางสังคม และการเป็นสมาชิกในสมาคม องค์กรต่างๆ ที่มุ่งต่อ

การแก้ปัญหาส่วนรวมนี้น้อยลงเรื่อยๆ และเมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนทั้งหมดแล้วก็น่าใจหาย แต่ขณะเดียวกันท่ามกลางกระแสทุนนิยมโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมหลายด้านและความรุนแรงของปัญหา เยาวชนที่สนใจต่อปัญหาบ้านเมืองและปรารถนาต่อการร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่ แม้ไม่มากนัก ซึ่งนั่นเป็นโอกาสของเราที่จะร่วมกัน

เนื่องจากความหวังแท้จริงของประชาธิปไตยสมบูรณ์นั้น ล้วนต้องมาจากการมีส่วนร่วมสร้างของคนทุกชั้นชนในสังคม โดยเฉพาะเยาวชนไทยในวันนี้ ซึ่งจะมีบทบาทหน้าที่อย่างสำคัญในสาขาอาชีพต่างๆ ในอนาคต หรือเป็นผู้นำทางสังคมในวันพรุ่งนี้ ที่ในวันหน้าจะเป็นเสาหลักของสังคม จึงถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของสังคมที่จะสะท้อนถึงสถานภาพสังคมในอนาคตข้างหน้า กล่าวโดยรวมแล้ว ลักษณะของเยาวชนเป็นอย่างไรในวันนี้ นั่นคือลักษณะของสังคมในวันหน้า นั่นหมายรวมถึงลักษณะทางความคิด ทักษะ บทบาท วัฒนธรรม อุดมคติ รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยเช่นกัน

หากว่าเราไม่เร่งเร้า สร้างเสริมหล่อหลอมอุดมคติของเยาวชนคนหนุ่มสาวของเราในวันนี้ เพื่อสิทธิเสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพของสังคมในวันข้างหน้า ก็ยากยิ่งที่เราจะฝ่าข้ามปราการขบวนการขบวนการที่รุ่มลุ่ม ท่ามกลางโลกทุนนิยมเสรีที่คอยประดังปัญหา ชัดเฝ้าความคิดเอาตัวรอดแบบปัจเจก วิถีวัฒนธรรมแบบแข่งขันแย่งชิง จนกระทั่งหล่อหลอมทัศนคติเห็นแก่ตนเอง ไม่เห็นส่วนรวม เป็นความคิดวัฒนธรรมถาวรในที่สุด ฉะนั้นแล้ว เยาวชนมิใช่หมายถึงแค่เพียงบุคคลกลุ่มหนึ่งและจำนวนเท่าใดเท่านั้น หากแต่ยังรวมความถึงอนาคตกาล ลมหายใจ ความหวังของสังคมที่จะมุ่งสู่ความผาสุก สันติธรรมที่ยั่งยืนอีกด้วย จึงหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบไม่พ้นสำหรับประชาชนทุกคนที่ยังหายใจอยู่ในพื้นที่ส่วนรวม จะต้องร่วมรับผิดชอบชะตากรรมและการกิจการผลักดัน ส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นเส้นทางของประวัติศาสตร์ก้าวแรกที่จะนำไปสู่รูปธรรมของประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ตลอดจนอุดมคติและวัฒนธรรมที่มีคุณค่าต่อส่วนรวมในอนาคต

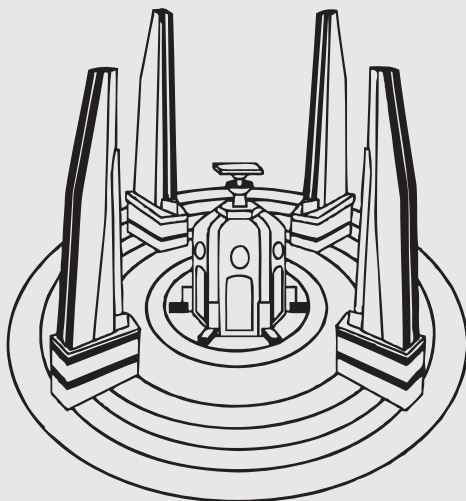
โดยสรุปแล้ว “เยาวชน” ได้รับการหล่อหลอมและค่านิยมอะไรจากสังคมในวันนี้ล้วนคือชะตากรรมของสังคมในวันพรุ่งนี้ เราเพียรปลูกอะไรในวันนี้ ลูกหลานเราย่อมได้รับผลมันในวันหน้า ผิดแต่ว่า เราจะมีส่วนร่วมหล่อหลอมประกาศแห่งยุคสมัยในอนาคตได้อย่างไร

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา หวังใจว่าจะเป็นส่วนหนึ่งในการกิจนี้ ■

ภาคผนวก

อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖
และมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ และมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

นับตั้งแต่เหตุการณ์เดือนตุลาคม ๒๕๑๖ สิ้นสุดลง ความยิ่งใหญ่ของเหตุการณ์ดังกล่าวได้ทำให้เกิดข้อเสนอว่าควรสร้างอนุสาวรีย์วีรชนเพื่อรำลึกถึงทั้งตัวเหตุการณ์และผู้ที่เสียชีวิตในครั้งนั้น โดยขบวนการนักศึกษาในสมัยนั้นเป็นแกนสำคัญในการผลักดันครั้งนี้

ในเบื้องต้น คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลสัญญา ธรรมศักดิ์ ก็ขานรับกระแสเรียกร้อง ด้วยการมีมติเห็นชอบในเดือนธันวาคม ๒๕๑๗ ให้สร้างอนุสาวรีย์วีรชน ๑๔ ตุลา ได้ และมอบให้ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นผู้ประสานงาน โดยในด้านหลักการนั้น รัฐบาลก็เห็นพ้องกับศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศูนย์นิสิตฯ หรือ ศนท.) ว่า เหตุการณ์วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นเหตุการณ์บ้านเมือง ไม่มีใครคนใดคนหนึ่งเป็น “เจ้าของ” ดังนั้น การสร้างอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ จึงควรเป็นเรื่องของรัฐร่วมกับประชาชน และสถานที่ตั้งของอนุสรณ์สถานก็ควรอยู่ในบริเวณถนนราชดำเนินอันเป็นสถานที่เกิดเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖

๐ ปี ๒๕๑๘: ศิลาฤกษ์แห่งอนุสาวรีย์วีรชน

ในปี ๒๕๑๘ อันเป็นช่วงของรัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เริ่มมีการผลักดันในการสร้างอนุสาวรีย์อย่างจริงจังขึ้น โดยในเดือนกรกฎาคม ได้มีการประชุมระหว่างรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, ปลัดทบวงฯ, ผู้แทนสำนักงบประมาณ และผู้แทนศูนย์นิสิตฯ ซึ่งเห็นพ้องต้องกันว่าควรให้ใช้สถานที่บริเวณสี่แยกคอกวัว อันเป็นบริเวณอาคารคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ (กตป.) เก่า^๖ เป็นสถานที่ก่อสร้างอนุสาวรีย์ โดยศูนย์นิสิตฯ มีแนวคิดเพิ่มเติมว่า สิ่งก่อสร้างนี้ไม่ควรมีหน้าที่แค่ใช้รำลึกเหตุการณ์ในอดีตเท่านั้น แต่ควรจะเป็นอาคารอนุสรณ์สถานที่มีประโยชน์ใช้สอยด้วย

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการสร้างอนุสาวรีย์วีรชน โดยจะก่อสร้างตามแบบของเทอดเกียรติ ศักดิ์คำดวง ที่ชนะเลิศจากการประกวดการออกแบบอนุสาวรีย์วีรชน (ซึ่งก็คือแบบของอนุสรณ์สถานในปัจจุบัน) และความหวังการสร้างอนุสาวรีย์เริ่มมีเค้าความเป็นจริงมากขึ้น เมื่อมีพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๘ ณ บริเวณที่ดินที่เคยเป็นอาคารคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ โดยมีสมเด็จพระสังฆราชเสด็จมาเป็นประธานในพิธี

ในปี ๒๕๑๙ แม้ความขัดแย้งทางอุดมการณ์ระหว่าง “ซ้าย” กับ “ขวา” จะรุนแรงขึ้น แต่การผลักดันในการสร้างอนุสาวรีย์ยังคงมีอยู่ต่อไป โดยในเดือนเมษายน รัฐมนตรีกระทรวงการคลังในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เห็นชอบที่จะให้กรมธนารักษ์ซื้อที่ดินบริเวณสี่แยกคอกวัว (ที่วางศิลาฤกษ์ไปแล้วในปี ๒๕๑๘) จากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แต่ในส่วนของการก่อสร้างอนุสาวรีย์ เห็นว่าควรให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมบริจาคค่าก่อสร้างด้วย โดยรัฐบาลจะรับภาระหากเงินที่บริจาคยังไม่เพียงพอ แต่ก่อนหน้าที่จะได้จัดการเรื่องราวให้เรียบร้อย ก็มีอันต้องเปลี่ยนรัฐบาลเป็นชุดของ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช

^๖ในช่วงทศวรรษ ๒๕๑๐ ที่ดินบริเวณอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ในปัจจุบัน คืออาคารคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ หรือที่เรียกกันในสมัยนั้นว่า ตึก กตป. โดยมี พันเอกณรงค์ กิตติขจร บุตรชายของจอมพลถนอม กิตติขจร และเป็นบุตรเขยของจอมพลประภาส จารุเสถียร เป็นหัวหน้าหน่วยงาน มีการเล่าลือในสมัยนั้นว่า พันเอกณรงค์ ใช้อำนาจนี้เป็นเครื่องมือในการจัดการกับปฏิปักษ์ของตน อาคารนี้ได้ถูกเผาทำลายในเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖.

■ สมเด็จพระสังฆราชทำพิธีวางศิลาฤกษ์
อนุสาวรีย์วีรชน ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๘
ประชาชาติ ๒ (๑๐๒) (๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๘)

■ บริเวณโถงนิทรรศการของอนุสรณ์สถาน ๑๔
ตุลา ๑๖ ในปัจจุบัน มูลนิธิ ๑๔ ตุลา

๐ หลัง ๖ ตุลา: อนุสาวรีย์ที่ยังไม่มีโอกาสได้สร้าง

เมื่อถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๑๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของรัฐบาล ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ประสงค์จะเร่งรัดโครงการ เห็นว่าไม่จำเป็นต้องรอให้ประชาชนบริจาคค่าก่อสร้าง พร้อมทั้งมีหนังสือขอซื้อที่ดินบริเวณสี่แยกคอกวัวจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แต่ยังมีทุนได้รับคำตอบใดๆ ก็เกิดเหตุการณ์ ๖ ตุลา^๒ ขึ้นเสียก่อน รัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร จึงได้มีมติให้ยกเลิกโครงการก่อสร้าง และในปีถัดมา ก็ได้มีมติให้ยึดเงินที่ประชาชนบริจาคเพื่อการก่อสร้างอนุสรณ์สถาน

แม้ว่าการรัฐประหารในปี ๒๕๒๐ จะทำให้สภาพการเมืองเปิดกว้างยิ่งขึ้นเมื่อเทียบกับยุคก่อนหน้า แต่โครงการสร้างอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ ก็ยังคงไม่ได้รับความสนใจแต่อย่างใด ในปี ๒๕๒๕ นักศึกษาได้เริ่มเรียกร้องถึงเรื่องดังกล่าวจากรัฐบาล พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ อีกครั้ง แม้จะยังไม่มีคำตอบที่แน่ชัดก็ตาม

เสียงเรียกร้องเหล่านี้ ยิ่งดังขึ้นอีกในช่วงต้นทศวรรษ ๒๕๓๐ อันเป็นช่วงรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เนื่องจากในเดือนมิถุนายน ๒๕๓๒ ได้มีข่าวว่ารัฐบาลจะคืนทรัพย์สินของจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นเหตุให้สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยออกมาคัดค้านถึงขั้นออกข่าวประท้วงจนรัฐบาลต้องล้มเลิกแนวคิดนั้นไป เหตุการณ์นี้ทำให้กรณี “๑๔ ตุลา” ถูกกล่าวถึงอีกครั้ง และประเด็นเรื่องการสร้างอนุสรณ์สถานยิ่งเข้มข้นขึ้น ในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ปีเดียวกัน ได้มีการรวมตัวของนักศึกษา นักวิชาการ และตัวแทนองค์กรเอกชน ตั้งขึ้นเป็น “คณะกรรมการติดตามการสร้างอนุสรณ์สถานวีรชน ๑๔ ตุลา” ขึ้น โดยมีศาสตราจารย์ระพี สาคริก เป็นประธาน และส่งตัวแทนเข้าพบนายกรัฐมนตรี หลังจากนั้น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้คืนเงินบริจาคของประชาชนแก่ทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปใช้ในการสร้างอนุสรณ์สถาน โดยปรึกษาประสานงานกับนิสิตนักศึกษาต่อไป

^๒เหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ เป็นเหตุการณ์ที่ตำรวจตระเวนชายแดน และกลุ่มพลังอนุรักษ์นิยมที่ถูกตั้งขึ้นเพื่อทำลายขบวนการนักศึกษา เช่น กระทั่งแดง นवल ลูกเสือชาวบ้าน รวมตัวกันล้อมปราบนักศึกษาที่ชุมนุมขับไล่พระภิกษุถนอม สุกิตติขจร (จอมพลถนอม กิตติขจร) ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อย่างโหดเหี้ยม เพียงเพราะเชื่อว่านักศึกษาเหล่านี้มีสายสัมพันธ์กับเวียดนาม และจ้องล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์.

อย่างไรก็ดี การสร้างอนุสรณ์สถานก็ยังมีได้รุดหน้าไปมากเท่าที่คาดหวังไว้ เหตุผลสำคัญก็เพราะไม่สามารถขอเช่าที่ดินบริเวณสี่แยกคอกวัวจากสำนักงานทรัพย์สินฯ ได้ จึงพยายามแก้ไขด้วยการยกระดับของ “คณะกรรมการติดตามฯ” จากที่ตั้งกันเองให้เป็นการตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี โดยในขั้นแรก ยังให้ศาสตราจารย์พี ศาคริก เป็นประธานเช่นเดิม และต่อมาจึงให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธานกรรมการแทน เพื่อให้เป็นทางการมากขึ้น

๐ กำเนิดมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

จากความล่าช้าในระบบราชการ ที่แม้จะยกระดับ “คณะกรรมการติดตามฯ” ขึ้นก็ยังมีอาจแก้ไขได้ ในปี ๒๕๓๓ จึงได้เริ่มมีแนวคิดในการแก้ปัญหาด้วยการจัดตั้งเป็นมูลนิธิ ๑๔ ตุลา ขึ้น โดยให้มูลนิธิดังกล่าวมีหน้าที่เกี่ยวกับการก่อสร้างอนุสรณ์สถานและรับโอนเงินบริจาคจากประชาชนในเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ มาดำเนินการ โดยได้ยื่นเรื่องขอจัดตั้งมูลนิธิฯ ในวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ และได้รับอนุญาตในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ปีเดียวกัน

แม้มูลนิธิ ๑๔ ตุลา จะถือกำเนิดขึ้นเพื่อผลักดันเรื่องนี้โดยเฉพาะ แต่ปัญหาหลักคือเรื่องของ “สถานที่” ก็ยังคงค้างคาอยู่ โดยความพยายามขอเช่าที่ดินจากสำนักงานทรัพย์สินฯ ยังคงไม่ประสบผล เพราะสำนักงานทรัพย์สินฯ เสนอว่า ให้ทบวงมหาวิทยาลัยเจรจากับผู้เช่าเดิมก่อน ถ้าตกลงกันได้แล้ว สำนักงานทรัพย์สินฯ ก็ยินดีในการให้เช่าที่ดิน เนื่องจากยังเจรจากับผู้เช่าเดิมไม่ได้ ปัญหาจึงยังค้างคาอยู่

๐ ๒๕ ปี แห่งการรอคอย

ในปี ๒๕๔๑ อันเป็นช่วงรำลึกครบรอบ ๒๕ ปี ๑๔ ตุลา โครงการสร้างอนุสรณ์สถานได้รุดหน้าขึ้นไปอีกขั้น จากการที่ธีรยุทธ บุญมี ประธานกรรมการจัดงาน ๒๕ ปี ๑๔ ตุลา และกรรมการบางคน เช่น ประสาร มฤคพิทักษ์ และธีรพล นิยม ได้ติดต่อกับอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการติดต่อขอเช่าที่ดินบริเวณสี่แยกคอกวัวจากสำนักงานทรัพย์สินฯ ซึ่งก็ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

■ ภาพสลักและบทกวีบริเวณฐานสกลุ
วีรชน มูลนิธิ ๑๔ ตุลา

■ อนุสาวรีย์วีรชน มูลนิธิ ๑๔ ตุลา

ทว่า นอกจากเรื่องของที่ดินแล้ว อุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การย้ายผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลออกจากบริเวณที่จะใช้ก่อสร้าง ซึ่งก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง พิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล ในฐานะประธานคณะทำงานย้ายผู้ค้าสลากกินแบ่งฯ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล รวมถึงความร่วมมือจากกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พิจิตต รัตกุล และเลขานุการผู้ว่าฯ สมศักดิ์ สืบตระกูล ตลอดจนบุคคลอื่นอีกหลายคน ทำให้การย้ายผู้ค้าสลากกินแบ่งออกจากพื้นที่ประสบความสำเร็จในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๔๒

การก่อสร้างอนุสรณ์สถานได้เริ่มเดินหน้าไปเรื่อยๆ โดยบริษัท แพลน คอนซิลแทนท์ จำกัด ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางเสียงสนับสนุนจากกลุ่มผู้ผลักดัน ก็มีเสียงคัดค้านดังขึ้นด้วยเหตุผลนานา เช่น

- ▷ เห็นว่าไม่ควรรื้อพื้นที่เหตุการณ์ที่มีการฆ่าฟันกัน
- ▷ ไม่ควรสร้างสิ่งที่จะทำให้เกิดความบาดหมางกับทหาร
- ▷ ผู้เสียชีวิตหลายคนเป็นชาวบ้านธรรมดาที่ไม่ได้เรียกร้องประชาธิปไตย ทำไม่ต้องยกย่องให้เป็นวีรชนด้วย
- ▷ ผู้ค้าสลากที่ต้องสูญเสียพื้นที่ค้าขายมองว่าเป็นกรณี “คนตายไ้เป็นคนเป็น”

ฯลฯ

ช่วงเวลานี้จึงเป็นช่วงแห่งการตอบคำถามต่อสาธารณะ เพื่อสร้างความเข้าใจว่า อนุสรณ์สถานเป็นสัญลักษณ์ของเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่พึงรู้สำหรับอนุชน มิได้เน้นเรื่องการฆ่าฟันกัน และไม่ได้มุ่งสร้างความบาดหมาง แต่ต้องการให้เกิดบทเรียนทางประวัติศาสตร์อันเป็นมโนทัศน์สำคัญในการก้าวสู่นาคตอย่างระมัดระวังต่อไป

สำหรับผู้เสียชีวิตนั้น ไม่ว่าเขาจะเป็นนักเรียน นักศึกษา หรือชาวบ้านธรรมดาที่เพียงแค่ว่าเข้ามาดูเหตุการณ์ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า การเสียชีวิตของพวกเขา เป็นส่วนหนึ่งของความวิปโยคในเหตุการณ์ เรื่องราวของพวกเขาควรค่าแก่การระลึกถึง ไม่เพียงแต่จากญาติมิตรเท่านั้น แต่สำหรับบุคคลทั่วไปด้วย

ในที่สุด วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๔ หรือ ๒๘ ปีหลังเหตุการณ์ อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ ที่ใช้แบบที่ชนะเลิศจากการประกวดออกแบบเมื่อยี่สิบ

กว่าปีที่แล้ว ก็ได้สร้างสำเร็จและมีพิธีสมโภชขึ้น พร้อมทั้งมีพิธีทางศาสนา เพื่อรำลึกถึงผู้ล่วงลับ อนุสรณ์สถานที่ขบวนการนักศึกษาเคยผลักดันมาตั้งแต่ช่วงหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ก็กลายเป็นความจริงขึ้นมา

๐ หลักการและความหมายของอนุสรณ์สถาน

หากใครสักคนเดินเข้ามาจากสนามหลวง ผ่านหน้าโรงแรมรัตนโกสินทร์ อันเป็นจุดปะทะที่สำคัญจุดหนึ่งในเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ค่อยๆ เดินผ่านหน้าสำนักงานของหนังสือพิมพ์ *สยามรัฐ* จนถึงสี่แยกคอกวัว เมื่อข้ามถนนตะนาวมา จะเห็นอาคารอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ ที่แม้ปัจจุบันจะอยู่ในระหว่างปรับปรุงและย้ายสำนักงานไปที่ตึกด้านหลัง แต่เมื่อมองลอดเข้าไป ตัวสถาปัตยกรรมยังคงตั้งอย่างสง่างามอยู่ในสายตา

ก่อนที่จะมีการก่อสร้างอนุสรณ์สถานนี้ขึ้น ได้เริ่มพูดถึงหลักการและหน้าที่ของอนุสรณ์สถาน โดยคณะกรรมการอำนวยการสร้างอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ ภายใต้สังกัดมูลนิธิ ๑๔ ตุลา ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากทางกรุงเทพมหานคร ญาติวีรชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีศาสตราจารย์ นายแพทย์เสม พริ้งพวงแก้ว เป็นประธาน ได้มอบหมายให้ผู้ชนะการประกวดแบบคนเดิมเป็นผู้พัฒนาแบบให้เหมาะกับยุคสมัย ด้วยแนวคิด ๒ ประการ คือ ต้องเคารพความจริงของประวัติศาสตร์ และให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ ได้มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

จากแนวคิดดังกล่าว สถาปนิกได้นำไปพัฒนาแบบอนุสรณ์สถานฯ ให้เป็นอนุสรณ์สถานที่เน้นความสงบนิ่ง โล่งกว้าง และเรียบง่าย เพื่อรำลึกและเคารพต่อวีรชน มีประติมากรรมรำลึกอยู่ใจกลาง (ภายหลังจึงเรียกว่า สลูปวีรชน) อาคารประกอบด้วยสวนหย่อม ลานกิจกรรมสำหรับการอภิปราย ฟังเพลง และการแสดงกลางแจ้ง มีส่วนที่เป็นห้องประชุม ห้องสมุด (ภายหลังเรียกว่า ห้องอ่านหนังสือ) และมีโครงการที่จะพัฒนาเป็นพิพิธภัณฑ์ต่อไปในอนาคต

สำหรับประติมากรรมรำลึกหรือสลูปวีรชนนั้น ประกอบด้วยฐานทรงสี่เหลี่ยมสูง ๕ เมตร ช่วงกลางปลายสอบเข้ายาว ๗ เมตร และยอดแหลมทรงสลูปสี่เหลี่ยมสูง ๒ เมตร รวมความสูงทั้งสิ้น ๑๔ เมตร ปลายแหลมของยอดสลูปแสดงถึงจิตวิญญาณสูงส่งของมวลมนุษย ส่วนปลายยอดสลูปมีรอยหยักคล้ายสร้างไม่เสร็จ เพื่อสื่อความหมายว่าภารกิจการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยยังคง

ไม่สิ้นสุด ยอดปลายสลับทำด้วยวัสดุโปร่งแสงเพื่อให้เห็นแสงไฟที่ส่องออกมาจากภายในตัวสลุบ แผงนัยถึงไฟแห่งประชาธิปไตยที่เป็นอมตะ

สำหรับฐานสลุบทั้งสี่ด้านบุด้วยกระเบื้องดินเผาที่แข็งแกร่ง สลักรายชื่อวีรชน ๑๔ ตุลา และรายล้อมด้วยแผ่นอิฐสลักบทกวีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพ ความเสียสละ เด็กและผู้หญิง กรรมกรและชาวนา นอกจากนี้ยังจัดทำแผ่นอิฐแกะลายจากแบบภาพถ่ายหรือภาพศิลปะจากการสร้างสรรค์ของศิลปิน เพื่อสื่อถึงการเติบโตของงานของสิทธิเสรีภาพและประชาธิปไตย ซึ่งออกแบบสร้างสรรค์โดยสุโรจนา เศรษฐบุตร

๐ มูลนิธิ ๑๔ ตุลากับกิจกรรมเพื่อสังคม

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา มีพันธกิจในการสืบสานแนวคิดประชาธิปไตยและสืบทอดเจตนารมณ์ ๑๔ ตุลา ด้วยการสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ประชาธิปไตยและการเมืองภาคประชาชน ส่งเสริมความเป็นธรรมในสังคม ประสานงานองค์กรประชาธิปไตยทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงพัฒนาอนุสรณ์สถานให้เป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ของมูลนิธิฯ ก็ได้อิงกับหลักการเหล่านี้ โดยผู้สนใจสามารถติดตามชมรายละเอียดและภาพกิจกรรมได้ในเว็บไซต์: www.14tula.com หรือหากมีคำถามหรือข้อเสนอแนะใดๆ ติดต่อได้ที่ e-mail: oct14_f@hotmail.com

นอกจากนี้ มูลนิธิ ๑๔ ตุลา ยังเตรียมแผนการรับบริจาคสิ่งของต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ อาทิเช่น หนังสือ ภาพถ่าย งานศิลปะ และบทกวีที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา เพื่อจะเป็นส่วนหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป ■